ท่านพ่อพระยาตากสินมหาราช

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

วัดอินทาราม ถนนเทอดไท แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพฯ

นะโม 3 จบ

อาราธนาดวงพระวิญญาณ

โอม สิโน ราชาเทวะ ชะยะตุภะวัง

สัพพะศัตรูวินาสสันติ

ถวายเครื่องสักการะ

โอม สิโน ราชาเทวะ นะมามิหัง

รายนามผู้บริจาค

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

ดังคำพระราชปณิธาน ด้วยน้ำพระทัยของพระองค์ว่า

อันตัวพ่อ	ชื่อว่า	พระยาตาก
ทนทุกข์ยาก	กู้ชาติ	พระศาสนา
ถวายแผ่นดิน	ให้เป็น	พุทธบูชา
แด่พระศาสนา	สมณะ	พุทธโคดม
ให้ยืนยง	คงถ้วน	ห้าพันปี
สมณะ พราหมณ์ชี	ปฏิบัติ	ให้พอสม
เจริญสมถะ	วิปัสสนา	พ่อชื่นชม
ถวายบังคม	รอยบาท	พระศาสดา
คิดถึงพ่อ	พ่ออยู่	คู่กับเจ้า
ชาติของเรา	คงอยู่	คู่พระศาสนา
พุทธศาสนา	อยู่ยง	คู่องค์กษัตรา
พระศาสดา	ฝากไว้	ให้คู่กัน

จัดพิมพ์โดย

หมอโพธิ์ อินทรีย์ โอสถ

โทร. 0-2426-2747, 0-2870-3422

หมอโพธิ์ อินทรี โอสถ เจ้าของบริษัท ผลิตยา ตราโพธิ์ อินทรี โอสถ มีจิตศรัทธาพิมพ์ประวัติพระเจ้าตากสินมหาราช และตำรายาสมุนไพร แจกภิกษุสามเณร และญาติโยมผู้ใจบุญทุกท่าน

หมอโพธิ์ ปรารถนามรรคผลนิพพาน ถ้าบุญยังไม่ถึงพระนิพพานขอไปสู่สุคติคำว่าไม่มีขออย่าได้มีแก่ข้าพเจ้า จนตราบเท่าเข้าสู่พระนิพพานเทอญ.

ประวัติวัดอินทาราม
สันติสถานของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี

วัดอินทาราม เป็นวัดอนุสรณ์ของพระเจ้ากรุงธนบุรี มหาวีรกษัตริย์ของไทยเรา ทรงประกอบพระราชกุศลและ ปฏิบัติธรรมฐาน ณ วัดนี้ และมีโบราณวัตถุที่เกี่ยวเนื่องกับพระองค์ท่านขณะยังมีพระชนม์ชีพ เช่น พระราชอาสน์ที่พระองค์ประทับทรงศีลและเจริญกรรมฐาน และเจดีย์บรรจุ พระบรมอัฐิของพระองค์และพระอัครมเหสีของพระองค์ด้วย

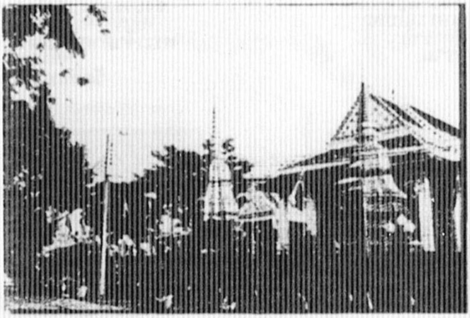

พระเจดีย์คู่กู้ชาติ เจดีย์องค์ขวาบรรจุพระบรมอัฐิสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช องค์ซ้ายบรรจุพระบรมอัฐิพระอัครมเหสี พระอุโบสถหลังเก่าวัดอินทาราม

วัดอินทาราม เป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดวรวิหาร ตั้งอยู่ ณ ถนนเทอดไทย แขวงบางยี่เรือ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร รวมเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ ๒๕ ไร่ เมื่อประมาณปี **พ.ศ.๒๕๐๔** ทางวัดอนุญาตที่ดินจำนวน ๓ไร่ ๓ งาน ให้กับกระทรวงศึกษาธิการสร้างโรงเรียนสามัญ ขึ้นชื่อว่า 'โรงเรียนวัดอินทาราม'

พระพุทธชินวร
เป็นพระประธานพระอุโบสถ
วัดอินทาราม

พระประธานภายในพระอุโบสถหลังเก่า
ซึ่งบรรจุพระสรีรังคารสมเด็จ
พระเจ้าตากสินมหาราชภายใน
วัดอินทาราม

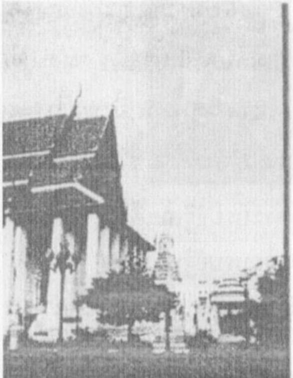

พระปรางค์คู่ สร้างโดย
พระยาศรีสหเทพ ด้านข้าง
พระอุโบสถวัดอินทาราม

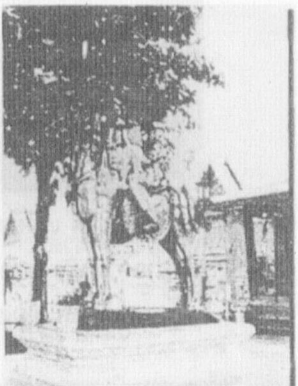

พระรูปทรงม้า สมเด็จพระเจ้าตากสิน
มหาราชหน้าพระวิหารสมเด็จพระเจ้าตากสิน
มหาราช วัดอินทาราม

วัดอินทาราม เป็นวัดโบราณสมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมเรียกว่าวัดบางยี่เรือนอกคู่กับวัดบางยี่เรือใน คือวัด ราชคฤห์ วัดอินทารามไม่ปรากฏว่าผู้ใดสร้างและสร้างมาแต่ครั้งใด ปรากฏในพงศาวดารสมัยกรุงศรีอยุธยา ก็ร่วงโรยมากและเป็นวัดเล็ก ต่อเมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ทรงตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานี วัดนี้บังเอิญ เป็นที่ประสพพระ-ราชหฤทัย จึงทรงมาบูรณะปฏิสังขรณ์อย่างถึงขนาด แล้วสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวง ชั้นเอกพิเศษ ประวัติวัดอินทารามเดิมเรียกว่าวัดบางยี่เรือนอก เพราะเดิมสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นราชธานี เมืองธนบุรี ตั้งอยู่ที่วัดคูหาสวรรค์ (วัดศาลาสี่หน้า) ในคลองบางกอกใหญ่ จากเมืองเก่าต้องถึงวัดราชคฤห์ก่อน จึงเรียกว่า วัดบางยี่เรือในและถึงวัดจันทาราม ซึ่งอยู่ตรงกลาง จึงเรียกวัดบางยี่เรือกลาง แล้วจึงถึงวัด อินทารามจึงเรียกวัดบางยี่เรือนอก บางยี่เรือสมัยกรุงศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นป่าละเมาะทึบแต่ฝั่งตรงข้ามเป็นที่ลุ่มมีหญ้าและกกขึ้นอยู่ในน้ำตื้น ๆ คล้ายป่าพรุ ถ้ามีเรือล่องมาในลำคลองจะต้องอ้อมคุ้งมองเห็นได้ชัด จึงเหมาะเป็นชัยภูมิซุ่มยิงได้ดี จึงเรียกว่า "บังยิงเรือ" ต่อมาเพี้ยนเป็นบางยี่เรือในที่สุด

เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงปราบดาภิเษกแล้ว ทรงบูรณะปฏิสังขรณ์ วัดอินทารามเป็นการใหญ่ คือทรงถวายพระเพลิง พระบรมศพพระราชชนนี ณ วัดอินทาราม ในวันพฤหัสบดี แรม ๕ ค่ำ เดือน ๖ พ.ศ.๒๓๑๘ ซึ่งเป็นงานใหญ่โต มีการละเล่น มหรสพต่างๆ จำนวน ๕๒๒ โรง แสดงรวมประมาณ ๒๙ วัน ปรากฏในพระบรมราโชวาท ที่ค้นพบในพงศาวดาร แสดงให้เห็นว่าวัดอินทารามในสมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช มีอาณาบริเวณกว้างขวางใหญ่โตมากกว่าปัจจุบัน

เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชสวรรคตในปี ๒๓๒๕ ได้นำพระศพมาฝังไว้ที่ วัดอินทารามแห่งนี้ เมื่อพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกเสวยราชสมบัติแล้วก็ยังทรงรับวัดอินทารามเป็นพระอารามหลวง ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ฯ วัดอินทาราม ได้เสื่อมสลักหักพังไปเพราะขาดผู้ทำนุบำรุง ก็ได้มีพระยาศรีสหเทพ (ทองเพ็ง) ต้นตระกูล "ศรีเพ็ญ" มาปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ทั้งซ่อมแซมและ

สร้างขึ้นมาใหม่ พระยาศรีสหเทพ ได้ปลูกสร้างถาวรวัตถุเสนาสนะขึ้นใหม่ ตั้งแต่พระอุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ ศาลาใหญ่ ศาลาน้อย พระเจดีย์ พระปรางค์ กุฏิใหญ่ กุฏิน้อย ส้วม สะพาน กำแพงและเขื่อนหน้าวัด หอไตรปิฎก หอระฆัง สร้างพระพุทธรูปปูพื้นด้วยศิลา ตลอดวัด ทำเสาข้าง ม้า แท่นเสาหงษ์ปักหน้าวัด ๒ เสา แผ่นศิลาจารึกลับแล ศิลาอาสน์ เก๋งจีนคู่หน้าประตูพระอุโบสถซ้าย-ขวา กุฏิพระพุทธอนุสรณ์ เสร็จแล้วทูลเกล้าถวายพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดวรวิหารจึงได้เรียกว่า "วัดอินทารามวรวิหาร" สืบมาจนทุกวันนี้ พระยาศรีสหเทพ เรียกได้ว่าเป็นผู้ชุบชีวิตวัดอินทารามขึ้นใหม่

ถึงสมัยรัชกาลที่ ๕ ปูชนียสถานและเสนาสนะในวัดทรุดโทรมมาก ปีพุทธศักราช ๒๔๔๘ ทางราชการจึงอาราธนาให้พระทักษิณคณิสร ย้ายจากวัดโพธินิมิตรมาปกครองวัดนี้แล้วท่านได้เอาใจใส่ทำการปฏิสังขรณ์ซ่อมแซมพระอุโบสถเก่าและพระวิหารเก่าซึ่งทรุดโทรมมาก ทั้งยังสร้างกุฏิตึกและกุฏิไม้ โรงเรียนพระปริยัติธรรม ปฏิสังขรณ์พระอุโบสถหลังใหม่ สร้างถนน กำแพงสระน้ำ ยุคนี้นับว่าถาวรวัตถุสิ่งปลูกสร้าง เจริญขึ้นมาก ตลอดเวลาที่ท่านปกครองวัดนี้มา ๓๔ ปี

ปีพุทธศักราช ๒๔๘๔ ท่านเจ้าคุณพระวิเชียรมุนี ได้ปกครองวัดอินทารามสืบต่อ ท่านได้ทำการปฏิสังขรณ์เสนาสนะ จัดการศึกษา และจัดการปกครองให้เจริญตามรอย ท่านเจ้าคุณพระทักษิณคณิสร และได้มรณะภาพเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๒๒ พระสุธีธรรมธาดา รองเจ้าอาวาสขึ้นรักษาการแทนเจ้าอาวาส

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๓ พระสุธีธรรมธาดาได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าอาวาส และได้เลื่อนสมศักดิ์เป็นพระสุนทรธรรมสุธี ท่านได้ปฏิสังขรณ์เสนาสนะให้เจริญและงดงาม เช่นการซ่อมแซมกุฏิสาธุชนทั้ง ๓ หลัง สร้างโรงเรียนปริยัติธรรมขึ้นใหม่แทนหลังเก่า ซ่อมแซมเจดีย์และพระปรางค์ ภายในวัดให้สวยงามฯลฯ ต่อมาพระสุนทรธรรมสุธี ได้เลื่อนสมศักดิ์เป็นพระราชธรรมมาภรณ์ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสถึงปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

พระราชประวัติ

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
(สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี)

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงพระราชสมภพ ณ วันที่ ๑๗ เมษายน พ.ศ.๒๒๗๗ เวลาประมาณ ๑๑.๐๐ น. ตรงกับวันอาทิตย์ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ ปีขาลจุลศักราช ๑๐๙๖ บิดาเป็นชาวจีนชื่อ 'ไหฮอง' ได้รับอนุญาตผูกขาดเป็นนายอากรบ่อนการพนันจึงได้เรียกว่า ขุนพัฒน์ นายอากร บ่อนเบี้ย หรือนายอากรก็เรียก ส่วนมารดาเป็นคนไทยชื่อ "นางเอี้ยง" หรือ นางนกเอี้ยง บิดาจึงมีฐานะ**มั่งคั่งร่ำรวย**

เจ้าตากเป็นเด็กที่มีรูปร่างงดงาม รูปพรรณสันฐานงดงาม รูปกายมีลักษณะเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส คือวัดจากสะดือถึงเท้ามีความยาวเท่ากับวัดจากสะดือถึงหน้าผากและวัดจากทรวงอกออกไปหาปลายนิ้วมือทางขวาและซ้ายเท่ากันทั้งสองข้าง และเมื่อวัดจากปลายนิ้วทั้งขวาและซ้ายเหยียดยาวเต็มที่แล้ว จะมีความยาวเท่ากับวัดจากปลายเท้าจรดหน้าผาก ลักษณะนี้เองที่เรียกว่า "มหาปุริสลักษณะ" คือ ลักษณะของบุรุษผู้เป็นใหญ่

ในวันคลอดปรากฏว่ามีอัสนีบาต (ฟ้าผ่า) ลงมาที่เสาตั้งของเรือนคลอดแต่ไม่ถูกใคร เมื่อคลอดได้ ๓ วัน บิดามารดาพบว่ามีงูเหลือมตัวใหญ่เข้าไปขดอยู่ในกระด้ง มีลักษณะเป็นทักษิณาวรรต (เวียนไปทางขวา) รอบกายเด็กชาย จีนไหฮองและนางนกเอี้ยงเห็นเข้าก็ตกใจ คิดว่าเป็นนิมิตร้ายตามธรรมเนียมคนจีนถือว่าจะต้องเอาเด็กคนนี้ไปฝังทั้งเป็น หรือเอาไปทิ้งเสียไม่ควรเลี้ยงเป็นบุตรอีกต่อไปเพราะจะ**เป็นเสนียดจัญไรแก่ครอบครัว พอดีกับเจ้าพระยาจักรี ที่สมุหนายก ซึ่งมีบ้านอยู่ตรงข้ามกันทราบเรื่องว่าจีนไหฮองจะเอาลูกไปทิ้ง และเมื่อได้ยินเรื่องราว**

ก็คิดว่าน่าจะเป็นเรื่องประหลาดอัศจรรย์ยิ่งนัก บางทีโชคดีเด็กคนนี้อาจเป็นใหญ่ในอนาคตก็ได้ จึงขอเด็กคนนี้มาเลี้ยง ซึ่งสองผัวเมียก็ยกให้แต่โดยดี

เมื่อเจ้าพระยาจักรีนำเด็กผู้นี้มาเลี้ยง กลับทำมาค้าขึ้นร่ำรวยขึ้นทันตา เจริญขึ้นทั้งหน้าที่ราชการและส่วนตัว คิดว่าเด็กคนนี้คงมีบุญญาธิการมากจึงตั้งชื่อว่า "สิน"

เมื่อเด็กชายสินอายุได้ ๗ ปี เป็นเด็กที่มีความฉลาดเฉลียวผิดปกติกว่าเด็กอื่นๆ ทั้งหลาย ท่านเจ้าพระยาฯ จึงได้นำเด็กชายสินเข้าสำนักการศึกษากับพระอาจารย์ทองดี แห่งวัดโกษาวาสน์ เมื่อเด็กชายสินได้เป็นศิษย์วัดโกษาวาสน์ ก็เป็นหัวโจกลูกศิษย์วัดด้วยกัน ต่อมาได้ทำผิดอาญาวัดเป็นหัวโจกเล่นพนัน มีพระในวัดได้ไปฟ้องพระอาจารย์ทองดี ท่านจึงได้ทำโทษโดยนำตัวเด็กชายสินไปมัดมือคร่อมอยู่กับบันไดท่าน้ำแต่ตอนบ่ายจนตกค่ำ พระอาจารย์ทองดีลืมเนื่องจากมีกิจทางวัด เมื่อตกค่ำน้ำขึ้นท่วมบันไดและท่วมร่างเด็กชายสิน และด้วยปฏิหารย์ บันไดได้หลุดถอนเสาและลอยน้ำนำร่างเด็กชายสินไปพร้อมกับบันได เมื่ออาจารย์ทองดีนึกขึ้นได้จึงชวนพระสงฆ์ไปดูที่ท่าน้ำ ไม่พบเด็กชายสินก็ตกใจเกรงว่าจะถูกตำหนิจากเจ้าพระยาจักรี จึงให้ค้นหาที่สุดพบเด็กชายสินลอยผูกติดกับบันไดฝั่งตรงข้ามท่าน้ำ จึงรีบนำตัวเด็กชายสินพ้นจากน้ำแล้วทำพิธีสงฆ์สวดชยันโตมงคลคาถาอันเป็นการรับขวัญที่รอดตายได้อย่างปฏิหารย์

เมื่อเด็กชายสินจบการศึกษาที่วัดโกษาวาสน์แล้ว ต่อมาได้บวชเป็นสามเณร ณ วัดสามวิหาร และที่สำนักนี้สามเณรสินได้รู้จักกับสามเณรทองด้วงและสามเณรบุนนาค สามเณรทั้งสองได้บวชอยู่ก่อนสามเณรสิน ณ สำนักนี้ และทั้งสามมีความรักใคร่กันมาก

เมื่อสามเณรสินได้เล่าเรียนพระปริยัติธรรมและภาษาไทยได้ดีแล้ว เจ้าพระยาจักรีฯ จึงให้ลาสิกขาเพื่อถวายตัว

ในปี พ.ศ.๒๒๙๐ เด็กชายสินอายุได้ ๑๓ ปี เจ้าพระยาจักรีฯ จึงได้นำเด็กชายสินเข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็กในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ พระองค์ทรง

เป็นพระมหากษัตริย์องค์ที่ ๓๑ แห่งกรุงศรีอยุธยา ราชวงศ์บ้านพลูหลวง ทรงมีพระราชโอรส ๓ พระองค์

๑. เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศ (เจ้าฟ้ากุ้ง)

๒. กรมขุนอนุรักษ์มนตรี สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ

๓. สมเด็จเจ้าฟ้าอุทุมพร

เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศ เป็นโอรสองค์ใหญ่ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศจึงสถาปนาให้เป็นอุปราช ความเป็นนักกวีและอุปนิสัยเจ้าชู้ได้ถูกพระราชอาญาสำเร็จโทษ เพราะเป็นชู้กับเจ้าฟ้าหญิงสังวาลย์ในสมเด็จพระราชบิดา สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศจึงสถาปนาสมเด็จเจ้าฟ้าอุทุมพรเป็นพระมหาอุปราชแทน ที่ไม่ทรงตั้งเจ้าฟ้าเอกทัศ เพราะเห็นว่าอุปนิสัยของพระองค์จำนำพาประเทศไปสู่ความฉิบหาย

ก่อนที่เจ้าพระยาจักรีจะได้นำเด็กชายสินเข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็กเข้าไปอยู่**ในวังรับใช้สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศนั้น เจ้าพระยาจักรีฯ ได้ให้โอวาสอบรมสั่งสอนให้มีความซื่อสัตย์ รู้จักนอบน้อมถ่อมตนและอยู่ในความไม่ประมาท แล้วท่านให้ไปลา**บิดาและมารดาที่ให้กำเนิด

เมื่อเด็กชายสินได้เข้าถวายตัวเป็นมหาดเล็กแล้วได้อยู่ในวังหลวง ก็ได้ฝ่าวิชาความรู้ต่าง ๆ อย่างมากรวมทั้งวิชาการทหารและตำราพิชัยสงครามและการฝึกอาวุธทุกชนิด เช่น การฝึกอาวุธบนหลังช้างและหลังม้าจนมีความชำนาญคล่องแคล่วจนเป็นที่โปรดปรานของพระเจ้าอยู่หัว

สำหรับสามเณรทองด้วงสหายที่บวชสามเณรมาด้วยกันนั้น เป็นบุตรของพระอักษรสุนทรศาสตร์และนางดาวเรือง บิดาได้นำตัวถวายเป็นมหาดเล็กในสมเด็จเจ้าฟ้าอุทุมพร ซึ่งในขณะนั้นทรงเป็นพระมหาอุปราชอยู่วังหน้า

เมื่ออายุครบบวช ได้กราบลาเจ้าฟ้าอุทุมพรออกบวชและจำพรรษาอยู่ที่วัดมหาทลาย หลังจากลาสิกขาแล้วได้กลับมารับราชการต่อในแผ่นดินพระเจ้าอุทุมพร**ในราวปี พ.ศ.๒๓๐๑ เมื่ออายุได้ ๒๕ ปี ได้รับตำแหน่งเป็นหลวงยกระบัตร ประจำเมืองราชบุรี**

ส่วนมหาดเล็กสินเมื่ออายุครบบวชในราวปี พ.ศ.๒๒๙๙ ได้กราบถวายบังคมลาเพื่อบวชต่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศและทรงอนุญาต พระภิกษุสินได้บวชและจำพรรษาอยู่ที่วัดโกษาวาสน์ วัดเดิมที่เคยเป็นศิษย์วัดอยู่กับพระอาจารย์ทองดี

มีเรื่องเล่ากันต่อ ๆ มาว่ามีซินแสหมอดูได้เห็นพระภิกษุสินและพระภิกษุทองด้วงออกมาจาริกรับบาตรด้วยกัน ก็ได้ทำนายพระภิกษุทั้งสองมีศักดิ์สูงส่งจะได้เป็นกษัตริย์ต่อไปในภายภาคหน้า

พระบรมรูปสมเด็จพระเจ้าตากสิน
ขณะทรงศีลภายในวัดอินทาราม บางยี่เรือ

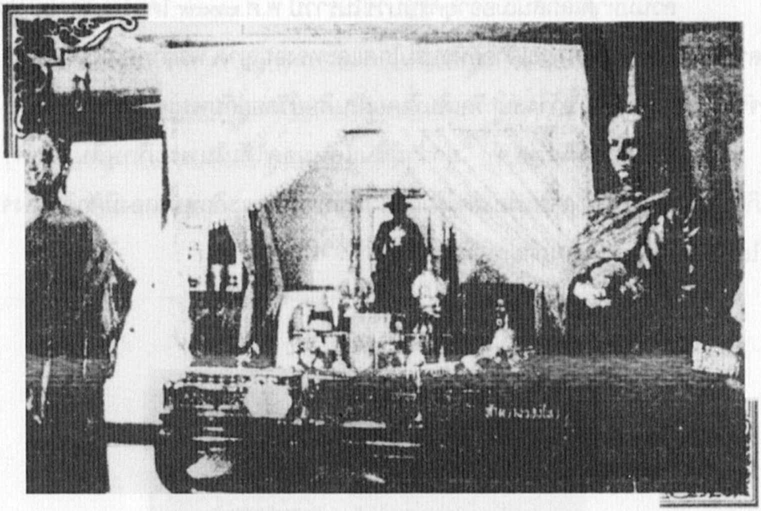

พระบรมรูปสมเด็จพระเจ้าตากสิน ขณะทรงผนวช
และพระแท่นบรรทม ภายในวิหารสมเด็จ
พระเจ้าตากสินมหาราช วัดอินทาราม บางยี่เรือ

เมื่อนายสินได้สึกออกมาเป็นฆราวาสแล้วก็กลับเข้ารับราชการในแผ่นดินพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ ต่อมาในราวปี พ.ศ.๒๓๐๒ ทรงแต่งตั้งให้นายสินไปดำรงตำแหน่งหลวงยกกระบัตรเมืองตาก และต่อมาท่านเจ้าเมืองได้ถึงแก่อนิจกรรม และหลวงยกกระบัตร (สิน) ก็ได้รับราชการด้วยความซื่อตรง จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองตากสืบแทนต่อไป

พระยาตาก (สิน) ได้ทำนุบำรุงประชาราษฎร์และเอาใจใส่เยี่ยมเยือนชาวเมืองดูแลทุกข์สุขชาวเมืองเป็นอย่างดี และให้มีการฝึกซ้อมอาวุธต่าง ๆ อยู่เสมอ เนื่องจากเมืองตากเป็นเมืองหน้าด่านติดกับลำปางและเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของพม่า

วันหนึ่งพระยาตากได้จัดให้มีการต่อสู้ป้องกันตัวโดยการชกมวย ปรากฎว่ามีนายทองดี ฟันขาว ซึ่งเป็นชาวเมืองพิชัยได้ต่อสู้กับเสือป่าของพระยาตากได้รับชัยชนะ

พระยาตากจึงตกรางวัลให้และได้ชักชวนให้มาอยู่ด้วยกัน และให้รับราชการในตำแหน่งหลวงพิชัยอาสา (ตำแหน่งทหารเสือพระเจ้าตาก พระยาพิชัยดาบหัก)

วันหนึ่งพระยาตากได้ไปบำเพ็ญทานการกุศลที่วัดดอยเขาแก้ว ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก วัดนี้ตั้งอยู่บนเนินห่างจากแม่น้ำประมาณ ๒๕๐ เมตร วัดนี้สร้างแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี วัดนี้ชาวบ้านนิยมเรียก วัดพระเจ้าตากสิน พระยาตากได้อธิฐานว่า "ถ้าบารมีของข้าพเจ้าจะถึงแก่บรมสุขได้เป็นพระเจ้าแผ่นดินแล้ว ข้าพเจ้าจะเอาไม้ที่สำหรับเคาะระฆังนี้ขว้างไป ขอให้ไม้นี้ถูกจำเพาะท่ามกลางเท้าถ้วยแก้วที่ทอดกิ่งอยู่นั้นหักออกไป แต่ตัวถ้วยแก้วขออย่าให้เป็นอันตราย ข้าพเจ้าจะเอาถ้วยแก้วนั้นมาปะเจดีย์บรรจุพระสารีริกธาตุ ถ้าบารมีของข้าพเจ้าไม่ถึงบรมสุขก็อย่าให้ไม้นี้ไปถูกถ้วยแก้วนั้นเลย" ครั้นตั้งสัตยาธิษฐานแล้วจึงขว้างไม้เคาะระฆังไปทางถ้วยแก้ว ซึ่งห่างออกไปประมาณ ๑๐ ศอก (ห้าเมตร) ปรากฏว่าไม้นั้นไปถูกท่ามกลางถ้วยแก้วหักออกเป็นสองท่อนสมดังปรารถนา และเท้าถ้วยแก้วนั้นไม่เป็นอันตราย นับเป็นมหาอัศจรรย์ประจักษ์แก่สายตาพระสงฆ์ สามเณร และบุคคลทั้งหลายซึ่งได้มาอยู่ ณ ศาลาโรงธรรมในเวลานั้น เมื่อพระยาตากได้เสี่ยงทายลูกแก้วแล้ว จึงนำลูกแก้วนั้นไปติดไว้ที่ยอดเจดีย์

ในปี พ.ศ.๒๓๐๑ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศสวรรคต สมเด็จเจ้าฟ้าอุทุมพรขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์ได้เพียง ๒ เดือน สมเด็จเจ้าฟ้าเอกทัศก็แย่งอำนาจเจ้าฟ้าอุทุมพร ซึ่งเป็นพระอนุชาและได้ไปผนวชพร้อมข้าราชการที่วัดประดู่โรงธรรม ในกรุงศรีอยุธยา โดยเจ้าฟ้าอุทุมพรยอมสละราชสมบัติ

พระยาตากปกครองเป็นเจ้าเมืองตากอยู่ประมาณ ๕ ปี ๖ เดือน ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เป็นพระยากำแพงเพชร ปกครองเมืองกำแพงเพชรแต่ยังไม่ได้นั่งครอง มีตำแหน่งเป็นผู้สำเร็จราชการ การที่พระยาตาก(สิน) ได้เลื่อนตำแหน่งปกครองดูแลเมืองกำแพงเพชร อุตรดิตถ์ หัวเมืองทางภาคเหนือ และต่อมาได้มาช่วยราชการที่กรุงศรีอยุธยา ตำแหน่งพระยากำแพงเพชรและได้เลื่อนยศเป็นพระ

ยาวชิรปราการ มีหน้าที่ดูแลกรุงศรีอยุธยาในแผ่นดินพระเจ้าเอกทัศ เนื่องจากพระเจ้าอังวะกษัตริย์พม่า ให้มังมหานรธาและเนเมียวสีหบดียกทัพมาตี กรุงศรีอยุธยา พระเจ้าเอกทัศจึงโปรดเกล้าฯ ให้พระยาตาก (สิน) มารับราชการในพระนครปี พ.ศ. ๒๓๐๙

ในราวปี พ.ศ. ๒๓๐๓ พระเจ้ามางลองหรืออลองพญา เจ้ากรุงอังวะของพม่าได้ทราบว่ากรุงศรีอยุธยาผลัดแผ่นดินใหม่ จึงยกกองทัพจากกรุงอังวะเข้าตีเมืองมะริดและเมืองตะนาวศรี ทางเมืองตะนาวศรีมีใบบอกให้พระเจ้าเอกทัศ ทรงทราบ จึงให้พระยาพิชัยสงครามคุมพลไปต้านทางเมืองมะริดก่อน ปรากฏว่า ไม่สามารถต้านทานได้ ทัพหน้าของพม่าจึงตีได้ทั้งมะริดและตะนาวศรี และเดินทัพมาตี เมืองปราณบุรี เพชรบุรี ราชบุรี พระเจ้าเอกทัศน์เห็นว่าจะต้านทานทัพ พม่าได้ยาก จึงพระราชโองการให้พระอนุชาคือสมเด็จพระเจ้าอุทุมพรลาผนวช ออกว่าราชการ แผ่นดินแทน

พระเจ้าอลองพญายกทัพล่วงเข้ามาตั้งค่าย ณ ค่ายโพธิ์สามต้น และเอาปืนใหญ่มาตั้ง ณ วัดราชพลี วัดกษัตรา ระดมยิงปืนใหญ่เข้ามาในกรุง พระเจ้าอลองพญาคุมพลสั่งระดมยิงปืนใหญ่ไปที่ยอดเจดีย์ จนปากกระบอกปืนแตกจนได้รับบาดเจ็บ จึงได้ถอนทัพกลับไปและสวรรคตในที่สุด ต่อมาพระเจ้ามังระได้ขึ้นครองสืบต่อมา มีความเคียดแค้นต่อกรุงศรีอยุธยา

ในปี พ.ศ. ๒๓๐๘ พระเจ้ามังระได้ยกกองทัพมาทางเชียงใหม่ และตีได้หัวเมืองเหนือทั้งหมดได้แก่ เมืองตาก สุโขทัย สวรรคโลก พิชัย กำแพงเพชร นครสวรรค์ โดยให้เนเมียวสีหบดีเป็นแม่ทัพ มีโปมะยุง่วนเป็นทัพหน้า และให้มังมหานรธาเป็นแม่ทัพยกทัพเข้าตีทางเมืองทะวาย มะริด และตะนาวศรี

เมื่อพระเจ้าเอกทัศทรงทราบว่าพม่ายกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา จึงได้มีรับสั่งให้พระยาวชิรปราการกับพระยาพิพัฒน์โกษายกทัพไปสกัดทัพพม่า พระยาวชิรปราการได้ต่อสู้กับพม่าอย่างสามารถจนได้รับคำชมจากแม่ทัพพม่า ฝ่ายพม่าสู้ไม่ได้ก็แตกทัพหนีไปเมืองตะนาวศรี

ฝ่ายกองทัพเนเมียวสีหบดีได้ยกทัพจากเชียงใหม่และได้หัวเมืองเหนือของไทย

จนลงมาถึงอยุธยามาตั้งค่ายอยู่ที่วัดป่าฝ้ายปากน้ำพระประสพ ได้มีชายไทยผู้รักชาติ อันมีนายจันทร์ หนวดเขี้ยว นายทองเหม็น ได้นำคนไทยต่อสู้พม่าที่ค่ายบางระจัน ต้องใช้เวลา ปราบถึง ๕ เดือนจึงชนะเพราะ สุกี้ชาวมอญที่เข้ามาอาศัยอยู่ในกรุงเก่ารับอาสาพม่า เข้าตีค่ายบางระจัน จนพม่าได้ตั้งให้เป็นนายกอง

ส่วนกองทัพของมังมหานรธาได้เข้ามาทางกาญจนบุรี แล้วมาตั้งค่ายแถบลำน้ำเมืองราชบุรีและทำการปล้นสดมภ์ตามหัวเมืองต่าง ๆ ได้ทรัพย์และเสบียงเป็นอันมากต่อมาได้ป่วยและเสียชีวิต แต่พม่าไม่ยกทัพกลับ เนเมียวสีหบดีทราบการตายของมังมหานรธาจึงสั่งให้เข้าล้อมกรุงศรีอยุธยาแล้วตั้งค่ายที่โพธิ์สามต้นเป็นทัพใหญ่ และให้ทัพหน้าตั้งค่ายอยู่ที่วัดภูเขาทองและค่ายวัดท่าการ้อง

ฝ่ายสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ เมื่อทราบว่าพม่ายกกองทัพมาล้อมกรุง ได้รับสั่งให้ขนย้ายราษฎรเข้ามาอยู่ในกรุงพร้อมเสบียงอาหาร ไม่ได้คิดจะต่อสู้เยี่ยงกษัตริย์องค์ก่อน ๆ เอาแต่เสวยน้ำจัณฑ์และหาความสุขกับนางใน อีกทั้งออกกฎพระอัยการห้ามยิงปืนใหญ่เพราะนางในจะเสียขวัญ และมีบัญชาให้พระยาเพชรบุรีกับพระยาวชิรปราการ (สิน) ออกไปตั้งรับทัพพม่าอยู่ที่วัดใหญ่ พระยาวชิรปราการ (สิน) เห็นว่าพม่ามีกำลังเหนือกว่าจะสู้รบได้จึงได้ปรามพระยาเพชรบุรีให้ถอยทัพดีกว่าเพื่อไม่เสียกำลังไพร่พล แต่พระยาเพชรบุรีไม่ยอมฟังกลับนำกำลังเข้าสู้กับพม่าและพ่ายแพ้จนที่สุดเสียชีวิตในที่รบ พระยาวชิรปราการ (สิน) จึงถอยทัพเข้าพระนคร เมื่อกลับเข้าพระนครก็ถูกตำหนิละทิ้งหน้าที่ทำให้พระยาเพชรบุรีต้องเสียชีวิต ทำให้พระยาวชิรปราการน้อยใจอย่างมาก เมื่อกลับเข้ามาอยู่ในพระนครแล้ว ถูกสั่งให้ประจำการในพระนครโดยให้รักษาการทางด้านหน้าวัดแก้วมีปืนใหญ่สำหรับยิงต่อสู้ ต่อมาอีก ๒ เดือนพม่ายกกำลังเข้ามาทางด้านที่พระยาวชิรปราการ (สิน) ดูแลอยู่ พม่ายกทัพดาหน้าเข้ามามาก ๆ เข้าจำเป็นต้องใช้ปืนใหญ่ยิงต่อสู้ จึงไม่ได้ขอพระราชทานอนุญาตใช้ปืนใหญ่ เมื่อยิงปืนใหญ่พม่าก็แตกพ่าย ซึ่งพระเจ้าเอกทัศทรงกริ้วมากเกือบจะถูกประหารชีวิตแต่ได้รับการคาดโทษ พระยาวชิรปราการเห็นว่าพม่ามีแต่การเสริมกำลังเพิ่มขึ้น และล้อมกรุงศรีอยุธยาไว้ทุกด้านเห็นทีจะ

เสียกรุงเป็นแน่แท้ และทหารที่เข้มแข็งก็ท้อแท้ต่อการสู้รบ

จนเมื่อวันเสาร์ เดือนยี่ ขึ้น ๔ ค่ำ จุลศักราช ๑๑๒๘ ปีจอ อัฐศก ตรงกับวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ. ๒๓๐๙ จึงได้รวบรวมไพร่พลราว ๕๐๐ คน พร้อมด้วยหลวงพิชัยอาสาตีฝ่าวงล้อมโดยเลือกหาจุดอ่อนของพม่าตีฝ่าวงล้อมพม่าได้ฆ่าฟันพม่าล้มตายเป็นจำนวนมาก พม่าได้ติดตามไปทันที่บ้านโพธิสังหาร และพม่าได้ถูกฆ่าตาย ณ ที่บ้านโพธิ์สังหารเป็นจำนวนมากจนพม่าไม่กล้าที่จะสู้รบกับท่าน

พระยาตากไม่ตัดสินใจยกทัพไปทางเหนือเพราะทรงหยั่งรู้ว่าพม่าอยู่ทางเส้นทางแม่น้ำเจ้าพระยา ท่านจึงนำทัพไปทางนครนายก ปราจีน บางละมุง ชลบุรี ระยอง ปลายทางเมืองจันทบุรี เมื่อยกทัพมาถึงปราจีน ได้พบกับกองทัพพม่าได้ทำการสู้รบกับพม่าจนแตกกระเจิง พระยาตากได้รวบรวมผู้คนที่หลบซ่อนพม่าเข้ามาในกองทัพเพิ่มขึ้น เมื่อถึงระยองเจ้าเมืองระยองยอมเข้าไมตรีด้วย ฝ่ายกรมการเมืองระยองทราบว่าเจ้าเมืองระยองเข้ากับพระยาตากก็ไม่พอใจ เพราะกรุงศรีอยุธยายังไม่ได้เสียกรุงแก่พม่า พระยาตากเป็นกบฎขอให้พระระยองกำจัดพระยาตาก คณะกรมการเมืองได้รวบรวมนายบ้านเตรียมเข้าตีค่ายพระยาตาก พระยาตากทราบเรื่องจึงนำพระระยองมาสอบพระระยองอ้ำอึ้ง พระยาตากจึงให้จองจำพระระยองไว้ และเมื่อคณะกรมการเมืองยกลี้พลมาตีค่ายของพระยาตากถูกทหารของพระยาตากระดมยิงล้มตายเป็นอันมาก และยึดระยองได้เบ็ดเสร็จ แต่ขุนรามกรมการเมืองระยองหนีไปพึ่งเจ้าเมืองจันทบุรี

ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๓๑๐ พระยาตากได้ส่งฑูตไปถึงเจ้าเมืองจันทบุรีเพื่อชักชวนให้เข้าร่วมกอบกู้อิสรภาพ พระยาจันทบุรีตอบสาสน์ว่าจะลงมาปรึกษาที่ระยอง พระยาตากรอเจ้าเมืองจันทบุรีหลายวันจึงได้มีหนังสือแจ้งให้ลงมาแต่ปรากฏว่าเงียบหายไป จนล่วงเข้าประมาณกลางเดือนเมษายน พ.ศ.๒๓๑๐ ก็ไม่ลงมาพบจึงแน่ใจว่าพระยาจันทบุรีคงคิดการไม่ดีแน่บังเอิญกองสอดแนมของพระยาตากได้จับตัวนายบุญเรือง มหาดเล็กพร้อมไพร่พลได้หลายคน ถือหนังสือของพม่าเพื่อนำไปมอบให้พระยาจันทบุรี พระยาตากอ่านใจความในหนังสือจึงทราบว่า

เนเมียวสีหบดีแม่ทัพพม่าได้ยึดกรุงศรีอยุธยาได้แล้วเมื่อวันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๓๑๐ และตั้งค่ายอยู่ที่โพธิ์สามต้น จึงรู้สึกเสียใจและเศร้าใจเป็นอย่างมาก ในเวลานั้น กองสอดแนมแจ้งว่าทางเมืองชลบุรี นายทองอยู่ นกเล็ก นายบ้านได้รวบรวมสมัครพรรคพวกแต่ยังไม่มีกำลังมาก สมควรขยายอำนาจลงมาทางเมืองชลบุรี จึงได้จัดทัพยกมาเมืองชลบุรีและส่งทหารมาเกลี้ยกล่อมให้เข้าร่วมกับพระยาตาก นายทองอยู่ นกเล็กก็ยอมเข้าร่วมกับพระยาตากทำให้มีไพร่พลมากขึ้น

ฝ่ายพระยาจันทบุรีทราบว่าเสียกรุงให้กับพม่าแล้ว จึงคิดมักใหญ่ใฝ่สูงแต่ก็กลัวบารมีของพระยาตาก จึงคิดแผนชั่วกำจัดพระยาตากจึงบอกแผนกลให้กรมการเมืองทราบแล้วนิมนต์พระสงฆ์ ๔ รูปให้เป็นสมณทูตเดินทางไประยองเชิญทัพพระยาตากมาตั้งที่เมืองจันทบุรีซึ่งมีอาหารอุดมสมบูรณ์จะได้ปรึกษากันเพื่อรบพุ่งกับพม่าเพื่อนำกรุงศรีอยุธยากลับคืนมา พระยาตากก็มิได้ระแวงกับกลอุบายของเจ้าเมืองจันทบุรีแต่อย่างใด จึงได้เดินทัพมาถึงเมืองจันทบุรี เมื่อเดินทางมาใกล้ตัวเมืองหลวงปลัดเมืองนำทัพไปหยุดพักที่ริมน้ำข้างฟากด้านใกล้ตรงเมืองแทนที่จะพาเข้าเมือง พระยาตากรู้ทันทีว่าเป็นกลอุบาย จึงสั่งห้ามทัพและให้เคลื่อนทัพเลี้ยวไปทางเหนือซึ่งเป็นยุทธภูมิที่ดีเหมาะแก่การตั้งค่ายรบที่ดีและเป็นการป้องกันการถูกโจมตี พระยาจันทบุรีเมื่อได้ทราบก็ตกใจมิได้เป็นไปตามคาดหมาย จึงสั่งให้ขุนพรหมภิบาลซึ่งรู้จักกับพระยาตากแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ไปเชิญพระยาตากเข้ามาในเมืองเพื่อเจรจากัน พระยาตากได้บอกกับขุนพรหมภิบาลไปบอกกับ พระยาจันทบุรีว่า พระยาตากมีตำแหน่งสูงกว่าเสียใจที่จะเข้าไปหาผู้น้อยกว่ามิได้ อีกทั้งเมืองจันทบุรีได้ตกแต่งค่ายไว้อย่างมั่นคงแข็งแรงประดุจจะเอาไว้รับศึก ขอให้พระยาจันทบุรีรักษาเมืองไว้ให้ดี พระยาจันทบุรีได้ทราบก็นิ่งไม่วิตกอย่างใดกลับสั่งให้ปิดประตูเมืองทุกด้าน สั่งให้ทหารขึ้นรักษาประจำจุดช่องรักษาเมือง

แม้ทหารของพระยาตากจะเชี่ยวชาญการรบ แต่เสบียงอาหารไม่สมบูรณ์พอเลี้ยงทหารได้ จึงสั่งให้หลวงพิชัยอาสาเรียกประชุมแม่ทัพนายกองจะต้องเข้าตีเมืองจันทบุรีให้ได้ในคืนนี้ ตรงกับวันอาทิตย์ เดือน ๗ แรม ๓ ค่ำ จุลศักราช ๑๑๒๙

นพศก ตรงกับวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๓๑๐ ในเย็นวันนั้นเองพระยาตากสั่งให้กินอาหารเสร็จแล้วให้ทุบหม้อข้าวหม้อแกง เทอาหารทิ้งเสีย โดยให้ไปกินอาหารรุ่งเช้าในเมือง ให้ทหารลอบเข้าเมืองอย่าให้ชาวเมืองรู้ เมื่อได้ยินเสียงปืนให้ฝ่ายที่ลอบเข้าเมืองโห่ร้อง เพื่อให้พวกอื่น ๆทุกด้านได้เข้าตีเมืองส่วนพระยาตากทรงช้างคีรีบัญชร สั่งให้ทหารยิงปืนเป็นสัญญาณ ส่วนพระยาตากทรงช้างเข้าพังประตูเมืองมีทหารวิ่งตามหลัง พวกทหารและชาวจันทบุรีเห็นทหารพระยาตากกรูกันเข้ามาก็ตกใจทิ้งหน้าที่ต่างหนีเอาตัวรอดไปคนละทิศละทาง พระยาตากจึงยึดเมืองได้ในคืนนั้นเอง ปรากฏว่าพระยาจันทบุรีและครอบครัวได้หนีลงเรือออกทะเลไปยังเมืองบันทายมาศ

เมื่อพระยาตากตีเมืองจันทบุรีได้แล้วก็มีกำลังไพร่พลเพิ่มขึ้น อีกทั้งมีเสบียงอาหารที่อุดมสมบูรณ์ ต่อมาพระยาตากได้เมืองตราดซึ่งกรมการเมืองตราดได้มาเข้าร่วมด้วย เมื่อพระยาตากได้เมืองทางชายทะเลตะวันออกทั้งหมดแล้ว ก็ได้ตระ**เตรียมกองทัพที่เมืองจันทบุรีพร้อมทั้งให้มีการต่อเรือรบ และเรือสำเภาเพื่อเข้าต่อสู้กับพม่าที่กรุงศรีอยุธยาเพื่อกอบกู้อิสรภาพต่อไป**

เมื่อสิ้นมรสุมเดือน ๑๑ พ.ศ.๒๓๑๐ อันเป็นวันฤกษ์งามยามดี พระยาตากได้บัญชาสั่งแม่ทัพนายกองให้จัดเตรียมเรือรบติดใบเรือสำเภา รวม ๑๐๐ ลำ โดยมีพระยาตากเป็นผู้บัญชาการกองเรือ มีนายบุญมา (กรมพระราชวังบวรในรัชการที่ ๑) และหลวงพิชัยอาสา(พระยาพิชัยดาบหัก) เป็นรองผู้บัญชาการกองเรือ กองเรือแลสุดลูกหูลูกตาแล่นออกจากจันทบุรี แล่นฝ่ากระแสลมและน้ำมุ่งหน้าเข้าปากน้ำเจ้าพระยา บนเรือทุกลำมีทหารประจำการกาบขวาซ้ายครบด้วยอาวุธ มีเรือปืนประจำพร้อมที่จะยิงต่อสู้ได้ตลอดเวลา กองเรือจากปากน้ำเข้ามาถึงธนบุรีในรุ่งเช้า ณ วัดแห่งหนึ่ง ซึ่งพระยาตากทรงประทานนามว่า "วัดแจ้ง" แผ่นน้ำราบเรียบปราศจากเรือแพ ในท้องน้ำมีศพชายหญิงที่ถูกฆ่าลอยผ่านมาดูแล้วเศร้ารันทดใจยิ่งนัก มันเป็นการกระทำของโจรปล้นทรัพย์แล้วฆ่าประชาชนโดยไม่คำนึงถึงมนุษย์ธรรมเป็นความวอดวายฉิบหาย**ของประชาชนพลเมืองทั้งประเทศ**

ความที่พระเจ้าตากเป็นผู้มีพระปรีชาสามารถในการจัดกองทัพเรือ

ที่มีจำนวนเรือ ๑๐๐ ลำ พร้อมด้วยกองทหารอีก ๕,๐๐๐ คน โดยแต่ลำพังมีทหารประจำการเรือลำละ ๕๐ นาย ซึ่งเรือแต่ละลำวิ่งเป็นขบวนโดยไม่ชนกันเองและมีระเบียบสามารถสั่งการได้ โดยมีท่านเป็นผู้บัญชาการทรงนำเรือที่ประทับนำหน้าอันเป็นอุปนิสัยของพระองค์ท่านความรู้เกี่ยวกับการจัดกองทัพเรือนี้ทรงมีความรู้เมื่อสมัยอยุธยาที่ได้ยกทัพทางเรือไปต่อสู้กับพม่าโดยมีพระยาเพชรบุรีเป็นแม่ทัพและพระองค์เป็นรองแม่ทัพ ในการบัญชาการสั่งกองทัพเรือใช้สัญญาณธงแทนคำสั่ง ทำให้เรือแต่ละลำสามารถปฏิบัติตามที่สั่งการได้โดยไม่ผิดพลาด

ฝ่ายนายทองอิน คนไทยขายชาติได้รับตำแหน่งผู้รักษาเมืองธนบุรี ทราบว่าพระเจ้าตากยกทัพเรือมุ่งมายังกรุงธนบุรีก็ตกใจ สั่งให้ทหารขึ้นประจำการรักษาป้อมวิชัยประสิทธิและให้แจ้งไปทางสุกี้พระนายกองที่ค่ายโพธิ์สามต้น แต่มิทันการพระเจ้าตากสั่งระดมยิงยังป้อมวิชัยประสิทธิ์พร้อมทั้งให้ทหารในเรือยกพลขึ้นบกเข้าจู่โจมฟาดฟันทหารของนายทองอินไม่ช้าก็ยอมแพ้ พระเจ้าตากสั่งประหารนายทองอิน และเอาหัวเสียบประจานมิให้ผู้ใดเอาเยี่ยงอย่าง

เมื่อยึดป้อมค่ายที่ธนบุรีได้แล้ว ทรงมีบัญชาให้รีบเร่งเดินทัพเรือไปยังกรุงศรีอยุธยาโดยด่วน สุกี้พระนายกองทราบข่าวว่าป้อมค่ายธนบุรีเสียทีแก่พระเจ้าตากแล้วก็ตกใจสั่งให้ทหารเตรียมการรักษาป้อมค่ายโพธิ์สามต้นให้มั่นคง สั่งให้มองย่าเป็นนายทัพรองยกทัพเรือไปสกัดที่เพนียด พระเจ้าตากยกกองทัพเรือถึงกรุงศรีอยุธยาและทราบว่าพม่าตั้งกองทัพเรือที่เพนียดและเป็นเวลาค่ำจึงทรงให้หยุดทัพเนื่องจากไม่ทราบว่าพม่ามีกำลังเท่าใด ฝ่ายทหารไทยที่เข้ากับพม่าทราบว่ามีทหารไทยยกทัพเรือมาถึงกรุงศรีอยุธยาก็เกรงกลัวเป็นกบฏต่อแผ่นดินจึงรีบหนีเอาตัวรอด ฝ่ายมองย่าเห็นเหตุการณ์เกรงว่าจะเกิดจราจลจึงรีบหนีเข้าค่ายโพธิ์สามต้น คนไทยที่หนีพม่าและเข้าร่วมกับพระเจ้าตากแจ้งว่าพม่าได้หนีเข้าค่ายโพธิ์สามต้นหมดแล้วพระเจ้าตากจึงสั่งให้กองทัพเรือมุ่งหน้าสู่ค่ายโพธิ์สามต้นและสั่งให้ระดมยิงค่ายฟากตะวันออก และให้ทหารทำบันไดปีนค่ายฟากตะวันตก

ที่สุดสามารถยึดค่ายโพธิ์สามต้นได้ตัวสุกี้พระนายกองขอสวามิภักดิ์ พระองค์ได้ประกาศว่านับแต่นี้กรุงศรีอยุทธยาไม่ขึ้นกับพม่าอีกต่อไปแล้ว

วันที่พระเจ้าตากได้กอบกู้กรุงศรีอยุธยาเป็นเอกราชตามประวัติศาสตร์ว่าเป็นวันศุกร์ เดือน ๑๒ ขึ้น ๑๕ ค่ำ จุลศักราช ๑๑๒๙ ปีกุน นพศกตรงกับวันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๓๑๐ รวมระยะเวลาที่พระเจ้าตากทรงกู้ชาตินับแต่วันเสียกรุงเพียง ๗ เดือน

เมื่อสุกี้ฯ ได้ยอมสวามิภักดิ์ต่อพระเจ้าตากแล้ว ทรงให้พักทัพอยู่ที่ค่ายโพธิ์สามต้นแล้วให้สุกี้ฯ ชี้แหล่งทรัพย์ที่เป็นของหลวงและของราษฎร์ ทรงให้ปล่อยราษฎร ข้าราชการ รวมทั้งเจ้านายในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ และทราบว่าเจ้าฟ้าอุทุมพรถูกพม่านำไปกรุงอังวะแล้วส่วนพระเจ้าเอกทัศได้สวรรคตแล้วจึงมีบัญชาให้ขุดพระบรมศพที่ฝังไว้มาดำเนินการตามพระราชพิธีอย่างสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินประดุจแต่ก่อนมา

พระเจ้าตากสินทรงคิดจะปฏิสังขรณ์กรุงศรีอยุธยาให้กลับคืนดังเดิม จึงทรงประทับช้างออกตรวจได้พบเห็นพระราชวัง วัดวาอาราม ทั้งบ้านเรือนราษฎรถูกพม่าเผาทำลายเสียหายจนไม่สามารถที่จะบูรณะให้มีสภาพดังเดิมได้ยากอีกทั้งทรงสุบินว่าพระมหากษัตริย์เดิมผู้ทรงเป็นเจ้าของไม่พอพระทัยให้อยู่ ให้ไปปลูกที่อยู่ใหม่ดีกว่าจึงทรงมีพระดำรัสว่า "ขอให้เรากลับไปสร้างกรุงธนบุรีเป็นราชธานีกันเถิด"

พระเจ้าตากสินทรงเดินทัพเรือกลับมากรุงธนบุรีและตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานีทรงโปรดให้มหามนตรีบุญมา ควบคุมการขุดลอกคลองคูเมืองฝั่งตะวันออก และฝั่งตะวันตก เช่นคลองบ้านขมิ้น คลองบ้านหล่อ คลองบ้านหม้อ คลองวัดท้ายตอนออกไปคลองบางกอกใหญ่ ให้มีการซ่อมแซมป้อมปืนและป้อมปราการให้มั่นคงถาวร เช่นป้อมวิชัยประสิทธิ์ ที่ได้สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาราวปี พ.ศ.๒๒๐๘

ในปลายปี พ.ศ.๒๓๑๐ เมื่อพระเจ้าตากสินได้ตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานีแล้วเจ้าเมืองเวียงจันทน์ซึ่งยังเป็นเมืองที่อยู่ในความปกครองของพม่า ได้นำความไปกราบทูลพระเจ้าอังวะว่า ไทยตั้งตัวเป็นอิสรภาพแล้วต่อไปพระเจ้ากรุงธนบุรีจะมีอำนาจมากเกรงจะเป็นภัยกับกรุงอังวะ พระเจ้าอังวะจึงมีดำรัสให้แมงกี้มารหญ่า

เจ้าเมืองทวายเป็นแม่ทัพยกทัพมาปราบ แมงกี้มารหญ่าเดินทัพเข้ามาทางไทรโยคตีได้เมืองกาญจนบุรีและเมืองราชบุรี จนถึงค่ายบางกุ้งสมุทรสงครามซึ่งพระเจ้าตากสินให้ทหารจีนดูแลและควบคุมทางการค้า ทหารจีนได้ต่อสู้จนสุดกำลังใกล้จะเสียทีเนื่องจากพม่ามีกำลังมากกว่า พระเจ้าตากสินทรงทราบจึงให้พระมหามนตรี(บุญมา)เป็นทัพหน้า ส่วนพระองค์เป็นทัพหลวง ได้ทำการรบพุ่งตีค่ายพม่าแตกยับเยิน พม่าพ่ายแพ้หนีกลับไป

เมื่อทรงสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี ทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็น พระมหากษัตริย์ ณ กรุงธนบุรี ในวันพุธ แรม ๔ ค่ำ เดือน อ้ายปีขวด สัมฤทธิศก ๑๑๓๐ ซึ่งตรงกับวันพุธที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๓๑๐ และรัฐบาลได้ถือเอาวันนี้เป็นวันที่ระลึก สมเด็จพระเจ้าตากสินเมื่อทรงปราบดาภิเษกแล้ว พระมหามนตรี (บุญมา) ได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ขอให้เรียกหลวงยกกระบัตรราชบุรีเข้ามารับราชการ ซึ่งก็ทรงเห็นชอบด้วยเพราะท่านผู้นี้เป็นผู้ปรีชาสามารถและความกล้าหาญ และท่านผู้นี้ต่อมาเป็นทหารคู่ใจของพระเจ้ากรุงธนบุรีและเป็นแม่ทัพที่ยิ่งใหญ่ปราบข้าศึกทั้งภายใน เช่น ปราบกบฏพวกก๊กต่าง ๆ ปราบข้าศึกภายนอก เช่น ยกทัพปราบพม่าขยายราชอาณาจักรสยาม หลวงยกกระบัตรราชบุรี (ทองด้วง) เป็นพี่ชายของพระมหามนตรี(บุญมา)และเป็นพระสหายเก่าของพระเจ้ากรุงธนบุรี

นับตั้งแต่ที่สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้ขึ้นครองราชย์ในปี พ.ศ.๒๓๑๐ พระองค์ท่านได้มีภารกิจเกี่ยวกับทหารปราบชุมนุมก๊กต่าง ๆอันเป็นศึกภายใน โดยเริ่มทำการปราบปรามตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๓๑๑ ตลอดเรื่อยมา นอกจากนี้ยังมีศึกภายนอกที่เรียกว่าศึกกรุงธนบุรีซึ่งกล่าวได้ว่าพระองค์เป็นวีรกษัตริย์แห่งการสงครามที่ไม่มีพระมหากษัตริย์องค์ใดเสมอเหมือน หลังจากที่พระองค์ทรงตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานีแล้วผู้คนพลเมืองก็เข้ามาอยู่อย่างคับคั่ง อีกทั้งมีชาวต่างประเทศเข้ามาทำการค้าขายเป็นอันมาก ทรงครองราษฎร์ด้วยทศพิธราชธรรมทำให้เจริญทั้งการปกครอง การค้า การเศรษฐกิจ ฐานะการเงินกรุงธนบุรีจึงมั่งคั่ง ทรงให้มีการฝึกปรือทหารให้มีความชำนิชำนาญในการสู้รบด้วยพระองค์เอง

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีตั้งพระทัยที่จะปราบชุมนุมเจ้าพระยาพิษณุโลกเป็นชุมนุมแรก ในปี พ.ศ.๒๓๑๑ ทรงจัดกองทัพเรือรบและทหารยกทัพเรือขึ้นไปทางเหนือ ทางฝ่ายเจ้าพระยาพิษณุโลกได้ทราบข่าวว่าสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรียกทัพมา จึงสั่งให้หลวงโกษา (ยัง) คุมกำลังมาตั้งทัพอยู่ที่ตำบลเกยไชย แขวงเมืองนครสวรรค์ซึ่งในช่วงนี้เป็นฤดูน้ำหลากหลวงโกษามีความชำนาญในภูมิประเทศดีจึงได้ยกกำลังทางเรือโดยใช้เรือเพรียวแบบกองโจรเข้าลอบโจมตีกองทัพเรือของพระเจ้ากรุงธนบุรี จนเป็นเหตุให้พระองค์ถูกลูกปืนของฝ่ายหลวงโกษา เข้าที่พระชงค์ (หน้าแข้ง) พระองค์ทรงหาย่อท้อไม่สั่งให้ทหารอย่าได้ถอยจนทัพ ของหลวงโกษาต้องล่าถอยกลับไป แต่ได้แอบดูทัพกรุงธนบุรี เห็นว่าทัพกรุงธนบุรีถอนทัพกลับพระนครเพื่อรักษาบาดแผลของพระองค์ จึงถอนกำลังกลับพิษณุโลกและได้กราบทูลต่อเจ้าพระยาพิษณุโลก เจ้าพระยาพิษณุโลกสำคัญตัวเองว่ากองทัพ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีคงไม่กล้ามาตีอีกเพราะเกรงกลัวบารมีของตน จึงได้ประกาศ พระราชพิธีราชาภิเษกตั้งตัวเป็นกษัตริย์ทันที เป็นกษัตริย์ได้เพียงไม่กี่วันก็เกิดเป็นฝีขึ้น ที่ลำคอรักษาอย่างใดก็ไม่หาย ที่สุดก็ถึงแก่พิราลัยและพระอินทร์อากรน้องชายได้ขึ้นครองแทนแต่ประชาชนไม่ค่อยเลื่อมใสเมืองพิษณุโลกจึงอ่อนแอ

ฝ่ายเจ้าพระฝางชุมนุมใหญ่อีกชุมนุมหนึ่งทราบข่าวความอ่อนแอเมืองพิษณุโลกของพระอินทร์อากร จึงยกกำลังมาล้อมเมืองพิษณุโลกตั้งใจตีเมืองให้ได้ฝ่ายพระอินทร์อากรไม่คิดสู้รบสั่งให้ปิดประตูเมืองเนื่องจากเมืองพิษณุโลก เป็นเมืองที่มีป้อมปราการที่แข็งแรง พระฝางจึงล้อมเมืองไว้จนประชาชนอดอยาก ต้องหนีไปเป็นไส้ศึกให้กับเจ้าพระฝาง จนสามารถเข้าเมืองได้และจับตัวพระอินทร์อากรประหารชีวิต ริบทรัพย์สมบัติและกวาดต้อนผู้คนกลับไปสวางคบุรี ส่วนข้าราชการที่ไม่สมัครใจเข้ากับเจ้าพระฝางก็หนีไปเข้ากับพระเจ้ากรุงธนบุรีทำให้พระเจ้ากรุงธนบุรีทรงทราบว่าเมืองพิษณุโลกตกเป็นของเจ้าพระฝางแล้ว

เมื่อบาดแผลที่พระชงค์หายสนิทดีแล้ว ในปลายปี พ.ศ. ๒๓๑๑ ทรงมีบัญชาให้จัดทัพออกเป็น ๒ กองทัพ ทัพแรกมีพระมหามนตรี (บุญมา) และพระราชวรินทร์

(ทองด้วง) เป็นกองทัพหนึ่ง และกองทัพหลวงมีพระองค์เป็นแม่ทัพมุ่งหน้าไปยังโคราช (นครราชสีมา) เพื่อปราบชุมนุมเจ้าพิมาย ซึ่งมีกรมหมื่นเทพพิพิธเป็นหัวหน้าชุมนุม เจ้าพิมายเดิมมีฐานันดรเป็นเจ้าต่างกรมเป็นพระโอรสของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ เคยสนับสนุนให้สมเด็จเจ้าฟ้าอุทุมพรชิงราชบัลลังค์จากพระเจ้าเอกทัศน์และถูกเนรเทศไปอยู่เมืองลังกา เมื่อทราบว่าพม่ารุกรานไทยทรงคิดจะช่วยเพราะพระองค์มีนิสัยรักชาติบ้านเมืองยิ่งกว่าชีวิตแต่ราชวงศ์ไม่สนับสนุนจึงระเหเร่ร่อนจ้าเมืองพิมายจึงสนับสนุนให้พระองค์เป็นเจ้าเมืองพิมาย ชุมนุมเจ้าพิมายตั้งอยู่ที่อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีอาณาเขตเกือบเท่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ฝ่ายเมืองพิมายทราบข่าวกรุงธนบุรียกทัพมาก็ตกใจ จึงให้เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ผู้สำเร็จราชการ (เจ้าเมืองพิมายคนเดิม) จัดทัพเป็นสองฝ่ายคือทัพพระพิมายกับพระมหามนตรี (สา) ผู้เป็นบุตรชายใหญ่ทัพหนึ่ง กับมองย่าที่หนีจากค่ายสุกี้ที่โพธิ์สามต้นอีกทัพหนึ่ง มาสกัดอยู่ที่ด่านกะโทก และด่านจอหอ กองทัพของพระเจ้ากรุงธนบุรีได้เข้าปะทะและรบพุ่งกันอย่างสามารถจนที่สุดจับได้ตัวพระยาศรีสุริยวงศ์ พระมหามนตรี (สา) และมองย่าแต่ทั้งสามไม่ยอมอ่อนน้อมจึงสั่งประหารชีวิตทั้งสามคน ฝ่ายเจ้าพิมายกรมหมื่นเทพพิพิธ เมื่อทราบว่าด่านทั้งสองแตกแล้วจึงหนีไปพึ่งเจ้ากรุงศรีสัตนาคนหุต ณ เมืองเวียงจันทน์ พระเจ้ากรุงธนบุรีจึงเข้ายึดเมืองได้โดยง่าย ฝ่ายขุนชนะกรมการเมืองอาสา จะไปจับตัวกรมหมื่นเทพพิพิธ เนื่องจากผูกใจเจ็บ พระเจ้ากรุงธนบุรีทรงอนุญาตในที่สุดก็สามารถจับตัวได้มาถวายพระเจ้ากรุงธนบุรี ทรงให้คุมตัวลงมายังกรุงธนบุรี ทรงแต่งตั้งให้ขุนชนะดูแลเมืองนครราชสีมาต่อไป และให้พระราชวรินทร์ (ทองด้วง) เป็นพระยาอภัยรณฤทธิ์ พระมหามนตรี (บุญมา) เป็นพระยาอนุชิตราชา ส่วนกรมหมื่นเทพพิพิธทรงตั้งใจชุบเลี้ยงแต่เนื่องจากกรมหมื่นเทพพิพิธถือพระองค์ว่าทรงเป็นโอรสของพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศไม่ยอมนอบน้อมถือว่าสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีไม่มีเชื้อพระวงศ์ไม่ยอมถวายบังคม ทรงเห็นว่าขืนให้อยู่ต่อไปจะเกิดจลาจลในภายหน้าจึงให้สำเร็จโทษเสีย

ในปี พ.ศ. ๒๓๑๒ มีบัญชาให้จัดกองทัพไปตีเมืองทางภาคใต้ คือชุมนุม

เจ้าพระยานครศรีธรรมราชให้ราบคาบ แต่ขณะที่เตรียมการนั้นมีข่าวจากเมืองจันทบุรีแจ้งว่าญวนได้ยกกองทัพมาที่เมืองบันทายมาศและจะยกทัพมาตีกรุงธนบุรีจึงมีบัญชาให้เตรียมการรักษาปากน้ำทั้งสี่ทาง ให้พระพินัยนายทหารจีนข้าหลวงเดิมเลื่อนตำแหน่งขึ้นเป็นพระยาโกษาธิบดีทำหน้าที่บังคับการรักษาปากน้ำทั้ง ๔ แห่ง และต่อมาได้ความว่าญวนยกทัพไปกรุงกัมพูชาเนื่องด้วยพระรามราชา (นักองค์นนท์) ได้ชิงราชสมบัติกับนักองค์ตน และนักองค์ตนได้เป็นกษัตริย์กรุงกัมพูชานามว่าสมเด็จพระนารายณ์ราชา ทั้งนี้นักองค์ตนได้ขอให้ญวนยกทัพมาช่วยไม่ได้ยกมาตีกรุงธนบุรีแต่อย่างใด ส่วนพระรามราชา (นักองค์นนท์) สู้ไม่ได้ก็หนีเข้าพึ่งสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีจึงได้มีพระราชสาส์นไปยังกรุงกัมพูชาให้ส่งเครื่องราชบรรณาการมาตามราชประเพณีเจ้ากรุงกัมพูชาหรือพระนารายณ์เข้าพึ่งญวนแล้วจึงไม่ยอมอ่อนน้อมต่อไทย สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีจึงมีบัญชาให้แต่งทัพไปปราบโดยให้พระยาอภัยรณฤทธิ์ (ทองด้วง) และพระยาอนุชิตราชา (บุญมา) คุมไปแต่ปราบไม่สำเร็จเนื่องจากพระนารายณ์หนีเข้าพึ่งญวน จึงตีได้พระตะบอง นครเสียมราฐ และกำปรด

ต่อมาเมื่อเกิดกบฏในญวน พระนารายณ์ขาดที่พึ่งจึงเจรจาขอยกราชสมบัติให้พระรามราชาขึ้นครองราชย์ ส่วนตนเองขอรับตำแหน่งพระมหาอุปราช

ชุมนุมเจ้านครศรีธรรมราช (หนู) เมื่อทราบว่ากรุงศรีอยุธยาตกเป็นของพม่าแล้วก็ได้ตั้งตัวเองเป็นใหญ่ประกาศตัวเป็นเจ้านครมีอาณาเขตตั้งแต่ชุมพรลงไปจดแหลมมลายู

ในปี พ.ศ.๒๓๑๒ ซึ่งพระองค์ได้จัดทัพอยู่แล้วที่จะยกไปตีเมืองนครศรีธรรมราช ทรงให้พระยาจักรีคือหลวงนายศักดิ์มีเชื้อสายแขกรับราชการแต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา เป็นแม่ทัพและให้พระยายมราช พระยาศรีพิพัฒน์และพระยาเพชรบุรีเป็นนายกองคุมทัพด้วยไพร่พล ๕,๐๐๐ คน เมื่อเจ้าพระยาจักรียกทัพมาถึงเมืองชุมพรและเมืองไชยา พวกกรมการเมืองก็เข้ามาอ่อนน้อมไม่ต้องเสียเลือดเนื้อ ครั้นเมื่อยกทัพเข้าถึงเมืองนครศรีธรรมราชได้พบข้าศึกตั้งทัพสกัดก็ยกทัพ

เข้าตี แต่ไม่สามารถตีค่ายนครศรีธรรมราชได้ พระยาศรีพิพัฒน์และพระยาเพชรบุรีต้องเสียชีวิตในที่รบ จึงต้องถอยทัพมาที่เมืองไชยา

เมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทราบข่าวว่าทัพที่ยกไปตีกัมพูชาได้เสียมราฐและพระตะบองได้ จึงทรงมีบัญชาให้ยกกองทัพไปตีเมืองนครศรีธรรมราชก่อน ส่วนกัมพูชาจะยกไปตีในภายหลัง

เมื่อเดือน ๘ ปี พ.ศ. ๒๓๑๒ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้ยกกองทัพเรือจากกรุงธนบุรีมุ่งไปนครศรีธรรมราช เมื่อยกทัพเรือมาถึงหาดเจ้าสำราญ จังหวัดเพชรบุรีได้ถูกพายุเรือเสียหายต้องหยุดพักซ่อมเรือแล้วยกทัพไปเมืองไชยา เมื่อถึงเมืองไชยาทรงให้จัดทัพออกเป็นสองทัพโดยทัพบกให้พระยายมราชเป็นกองหน้า ส่วนเจ้าพระยาจักรีให้เฝ้าเมือง พระยาพิชัยราชาคุมทัพหลวงทางบก ส่วนพระองค์ยกทัพเรือ และคุมทัพด้วยพระองค์เอง โดยกำหนดให้ตีเมืองนครศรีธรรมราชโดยพร้อมกันทั้งสองทาง

ฝ่ายเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชไม่รู้กลศึกของพระเจ้ากรุงธนบุรี คิดว่าคงยกมาทางบกเพียงทางเดียวจึงมิได้เตรียมการต่อสู้ไว้ จึงทำให้กองทัพเรือของพระเจ้ากรุงธนบุรียกกองทัพไปถึงปากน้ำเมืองนครศรีธรรมราชเมื่อวันพฤหัสบดีเดือน ๑๐ แรม ๖ ค่ำ ปีฉลู พ.ศ. ๒๓๑๒ ครั้นเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชได้ทราบเรื่องได้ให้อุปราชจันทรหลานเขยมาตั้งค่ายคอยต่อสู้ที่ปากน้ำโพ พระเจ้ากรุงธนบุรียกทัพเข้าตีค่ายอุปราชจันทรจนแตกและตีเอาเมืองนครศรีธรรมราชได้ เจ้าพระยานครศรีธรรมราชทราบข่าวก็ไม่คิดต่อสู้ทิ้งเมืองหนีเอาตัวรอดไปที่เมืองสงขลา

ส่วนพระยายมราชซึ่งเป็นกองหน้ายกมาทางบกเข้าตีข้าศึกที่ท่าหมากแล้วยกไปพบค่ายเมืองนครตั้งอยู่ที่หัวข้าง แต่ยังไม่ได้ทำการต่อสู้เพราะทหารทางค่ายทราบว่าเมืองนครแตก ก็หนีไปหมดจึงยกทัพไปสมทบกับพระเจ้ากรุงธนบุรี แต่ก็ยังช้าไป ๘ วัน จึงได้กราบทูลความผิดขอรับพระอาญา พระเจ้ากรุงธนบุรีทรงภาคทัณฑ์ไว้ แล้วให้พระยาจักรีกับพระยาพิชัยราชาตามจับตัวเจ้าเมืองนครศรี-ธรรมราชมาให้ได้

ในวันศุกร์เดือน ๑๑ ขึ้น ๖ ค่ำ ปี พ.ศ.๒๓๑๒ พระเจ้ากรุงธนบุรียกทัพ

ออกจากเมืองนครศรีธรรมราชมายังเมืองสงขลา ฝ่ายเจ้าพระยาจักรีกับพระยาพิชัยราชา ไปถึงเมืองสงขลาก่อนหน้าแล้วทราบว่าพระยาพัทลุงกับหลวงสงขลาได้พาเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชหนีลงใต้ไปพึ่งพระยาปัตตานีศรีสุลต่าน เจ้าพระยาจักรีจึงมีหนังสือแจ้งให้พระยาปัตตานี ส่งตัวเจ้าพระยานครกับพวกมาถวายพระเจ้ากรุงธนบุรี พระยาปัตตานีเกรงจะเดือดร้อนจึงจับตัวเจ้าพระยานคร เจ้าพัดกับบุตรเขย เจ้าฉลาง พระยาพัทลุงและหลวงสงขลา รวมทั้งพรรคพวกส่งให้กองทัพ เจ้าพระยาจักรียกทัพกลับเข้าเฝ้าพระเจ้ากรุงธนบุรีที่เมืองสงขลา และถวายข้าศึกที่จับได้ทั้งหมด พระเจ้ากรุงธนบุรีได้จัดเมืองสงขลาและพัทลุงเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงเสด็จย้อนกลับมาที่นครศรีธรรมราช

ต่อมาเมื่อวันศุกร์ เดือน ๑๒ ขึ้น ๒ ค่ำ พ.ศ.๒๓๑๒ จะเสด็จกลับกรุงธนบุรีก็เป็นฤดูมรสุมจึงทรงยับยั้งการเดินทางกลับกรุงธนบุรีรอจนกว่าจะหมดมรสุม ในระหว่างที่ทรงประทับอยู่ ณ เมืองนครศรีธรรมราช เนื่องจากพระองค์เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ได้สั่งให้มีการบูรณะวัดวาอารามต่างๆ ในนครศรีธรรมราชซึ่งเป็นเมืองเก่าและเป็นเมืองที่มีมาแต่โบราณ เช่น วัดมหาธาตุ

เมื่อสิ้นฤดูมรสุมทรงเสด็จกลับกรุงธนบุรีแล้ว ทรงนำเชลยทั้งหมดให้ลูกขุนพิจารณาโทษลูกขุนได้พิจารณาโทษประหารชีวิตกับเชลยทั้งหมด แต่พระองค์ทรงเห็นว่าในยามที่บ้านเมืองแตก ต่างก็ตั้งตัวเป็นใหญ่ ที่ต้องรบพุ่งกันจะเอาความผิดมิได้อีกทั้งเจ้าเมืองนครก็อ่อนน้อมดีควรให้รับราชการในแผ่นดินต่อไป ในระหว่างที่รับราชการอยู่ที่กรุงธนบุรี เจ้าเมืองนครได้ทำคุณงามความดีความชอบช่วยทำสงครามกับพม่า และเจ้าพระยานครได้ยกธิดานามว่า "ฉิม" เป็นบาทบริจาริกาอีกด้วยจนเป็นที่ไว้วางพระทัย จึงโปรดเกล้าฯ ให้กลับไปครองเมืองนครศรีธรรมราชในปี พ.ศ.๒๓๑๙ ได้รับสุพรรณบัฏเป็นเจ้าพระยานครศรีธรรมราช (หนู) มีเกียรติเสมอยศเท่ากับเจ้าเมืองประเทศราช

เจ้าพระฝางนามเดิมว่า 'เรือน' เป็นชาวเหนือ ศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมและฝ่ายวิปัสสนาที่กรุงศรีอยุธยาจนได้เป็นพระราชาคณะฉายา "พระพากุลเถระ"

จำพรรษาอยู่ที่วัดศรีอโยธยา ต่อมาได้เลื่อนเป็นพระสังฆราชเจ้าคณะเมืองสวางคบุรีในสมัยแผ่นดินพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศจนเป็นที่นับถือของแถวนั้นครั้นเมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าก็ตั้งตนเป็นใหญ่ทั้งที่เป็นพระ เปลี่ยนเครื่องนุ่งห่มเป็นสีแดงคนทั้งปวงเรียกกันว่า 'เจ้าพระฝาง' มีอาณาเขตปกครองทางเหนือต่อแดนเจ้าพระยาพิษณุโลกที่เป็นใหญ่เพราะประชาชนเกรงกลัวนับถือว่าเป็นผีบุญ โดยเชื่อว่าสามารถมีฤทธิ์เดชเจ้าพระฝางเคยยกทัพมาตีเมืองพิษณุโลกครั้งแรกแต่ไม่สำเร็จต่อมาเมื่อพระอินทร์อากรได้ครองเมืองพิษณุโลกต่อจากเจ้าพระยาพิษณุโลก จึงยกทัพตีเมืองพิษณุโลกและได้จับพระอินทร์อากรประหารชีวิตจึงมีอาณาเขตเพิ่มขึ้น

เมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีปราบชุมนุมเจ้านครศรีธรรมราชได้แล้วทรงมีพระราชปรารภว่ามีชุมนุมเจ้าพระฝางที่จะต้องปราบปรามเพราะเจ้าพระฝางยังครองเพศบรรพชิตประพฤติผิดพระวินัยกระทำตนเช่น ฆราวาสหลับนอนกับหญิงเป็นอลัชชี เมื่อหญิงท้องก็จับแต่งงานกับพวกบ่าวไพร่เป็นการปกปิด อันเป็นการเสื่อมเสียแก่พระพุทธศาสนา ซึ่งสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงเป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธศาสนายิ่งนักทรงคิดที่จะกำจัดทำลายเจ้าพระฝางโดยเร็ว จึงสั่งให้กองทัพทั้งสองจากนครราชสีมากลับกรุงธนบุรี

เมื่อวันเสาร์เดือน ๘ แรม ๑๔ ค่ำ พ.ศ.๒๓๑๓ พระองค์ก็ยกกองทัพเรือออกจากกรุงธนบุรี จัดเป็น ๓ ทัพ พระองค์ทรงเป็นทัพหลวงมีไพร่พล ๑๒,๕๐๐ คน พระยายมราช (พระมหามนตรี (บุญมา) ได้เลื่อนตำแหน่งจากพระยาอนุชิตราชา) ยกทัพบกมีกำลังพล ๕,๐๐๐ คน เป็นทัพที่ ๒ ข้ามฟากลำน้ำแควใหญ่ ส่วนพระพิชัยราชา (หลวงพิชัยอาสา ทองดี) มีกำลังพล ๕,๐๐๐ คน เป็นทัพที่ ๓ ไปทางฟากตะวันตก ไปประชุมกันที่นครสวรรค์

ในวันเสาร์เดือน ๙ แรม ๒ ค่ำ พ.ศ.๒๓๑๓ กองทัพหลวงของพระเจ้ากรุงธนบุรียกมาถึงเมืองพิษณุโลก จึงมีบัญชาให้ทหารเข้าปล้นเมืองในคืนนั้นหลวงโกษาไม่อาจต้านทานไว้ได้จึงทิ้งเมืองกลับไปรายงานเจ้าพระฝาง เมื่อพระยายมราชจึงไปถึงและกองทัพของพระยาพิชัยมาถึงล่าสุด ทรงเข้าพระทัยที่กองทัพ

ขึ้นมาล่าช้าเนื่องจากเป็นฤดูฝนการเดินทางไม่สะดวก

เมื่อกองทัพได้มาถึงพร้อมกันแล้ว จึงทรงมีบัญชาสั่งการให้เคลื่อนทัพ โดยให้พระยายมราชและทัพพระยาพิชัยเป็นสองทางพระองค์ทรงเป็นทัพเรือเช่นเดิม และให้แม่ทัพทั้งสองเดินทัพล่วงหน้าไปก่อนพระองค์ รอจนถึงฤดูน้ำหลาก จึงทรงเคลื่อนทัพ กองทัพทั้งสามยกมาถึงสวางคบุรีจึงเข้าทำการรบพุ่ง ชาวเมืองและทหารสวางคบุรีเห็นทัพของพระเจ้ากรุงธนบุรีมีกำลังมากก็เกรงกลัวย่อท้อไม่กล้าต่อสู้ ฝ่ายเจ้าพระฝางตัดสินใจพาสมัครพรรคพวกหลบหนี ในขณะนั้นช้างของเจ้าพระฝางตกลูกเป็นช้างเผือกจึงได้มัดหญ้าเลี้ยงท้ายเป็นสองฝ่อนฝ่อนหนึ่งเป็นหญ้าเมืองเหนือ อีกฝ่อนหนึ่งเป็นหญ้าเมืองใต้ปรากฏว่าลูกช้างจับหญ้าเมืองใต้ก็คิดว่าตัวเองหมดวาสนา จึงตีหักออกไปทางด้านเหนือ ซึ่งเป็นที่ตั้งทัพพระยายมราชพร้อมด้วยลูกช้างเผือก ฝ่ายพระยายมราชได้ออกติดตามจับตัวแต่ไม่สามารถจับเจ้าพระฝางได้ ได้แต่ช้างเผือกเชือกนั้นจึงนำมาถวายพระเจ้ากรุงธนบุรี เจ้าพระฝางได้หนีไปพึ่งโปมะยุง่วนซึ่งเป็นผู้ปกครองเมืองเชียงใหม่

การปราบชุมนุมเจ้าพระฝางซึ่งเป็นชุมนุมสุดท้าย พระเจ้ากรุงธนบุรีได้ ประทับ ณ เมืองสวางคบุรีทรงเกลี้ยกล่อมพวกทหารและชาวเมืองพร้อมทั้งชาวเมืองที่หลบหนีให้กลับเข้ามาที่อยู่ของตน และได้ชำระพระสงฆ์ที่ประพฤติผิดวินัยหรือที่กระทำปราชิกให้สึกหาลาเพศ และทรงตั้งพระยายมราชเป็นเจ้าพระยาสุรสีห์ (สุดจินดา บุญมา) อยู่สำเร็จราชการเมืองพิษณุโลกอันเป็นหัวเมืองเอก และตั้งพระยาพิชัยราชาเป็นเจ้าพระยาพิชัยราชาเป็นผู้สำเร็จราชการเมืองสวรรคโลก ทรงตั้งพระยาอภัยฤทธิ์ (ทองด้วง) เป็นพระยายมราช ฯลฯ แล้วเสด็จกลับกรุงธนบุรีพร้อมกับพระยายมราช (ทองด้วง)

เมื่อเจ้าพระยาพิชัยราชา ได้ครองเมืองสวรรคโลกไม่นาน เจ้าพระฝางกับโปมะยุง่วนเจ้าเมืองเชียงใหม่เห็นเป็นโอกาสอันดีที่จะขยายอาณาเขตจึงยกทัพมาตีเมืองสวรรคโลก เจ้าพระยาพิชัยราชาจึงรักษาเมืองไว้เนื่องจากกำลังน้อยกว่าและขอให้พระยาสุรสีห์และพระยาสุโขทัยยกกำลังมาช่วย กองทัพของพระยาสุรสีห์ และ

พระยาสุโขทัยเข้าตีกระหนาบกองทัพเมืองเชียงใหม่ ไม่อาจต้านทานได้ก็แตกหนี

เมื่อพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงทราบว่า เชียงใหม่ยกทัพมาตีสวรรคโลก จึงทรงดำริว่าหากพม่ายังครองเมืองเชียงใหม่อยู่หัวเมืองทางเหนือจะไม่เป็นสุขสงบได้

ในปี พ.ศ. ๒๓๑๓ จึงทรงบัญชาให้จัดทัพขึ้นไปตีเมืองเชียงใหม่โดยไปชุมพลที่เมืองพิชัย (อุตรดิตถ์) ให้เจ้าพระยาสุรสีห์ผู้ครองเมืองพิษณุโลกเป็นทัพหน้า ส่วนพระองค์เป็นทัพหลวงขึ้นไปตีเมืองเชียงใหม่ ฝ่ายโปมะยุง่วนทราบว่ากองทัพของพระเจ้ากรุงธนบุรียกทัพมาก็ตั้งค่ายในเมืองทันที ทัพหน้าคือเจ้าพระสุรสีห์ตีค่ายเมืองเชียงใหม่แตกพ่ายหนีเข้าเมือง โปมะยุง่วนเห็นฝ่ายไทยกล้าแข็งให้ทหารรักษาเมืองไม่ยอมออกมารบเนื่องจากป้อมปราการกำแพงเมืองมั่นคงแข็งแรง เมื่อพระเจ้าตากสินเห็นเช่นนั้นทรงดำริว่า เมืองเชียงใหม่ตีครั้งแรกย่อมไม่สำเร็จจะต้องยกมาตีครั้งที่สองจึงจะได้เมืองจึงให้ยกทัพกลับ

ในปี พ.ศ. ๒๓๑๔ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีมีพระราชดำริไปตีเมืองเขมร ทั้งนี้เพราะสมเด็จพระนารายณ์ได้ยกทัพมาตีเมืองตราดและจันทบุรี แม้ว่าจะตีไม่ได้ทรงเห็นว่าไทยเคยพ่ายแพ้โปมะยุง่วน ทรงให้จัดทัพทั้งทางบกและทางเรือ โดยให้พระยายมราช (ทองด้วง) คุมทัพบกไพร่พล ๑๐,๐๐๐ คน ยกไปทางปราจีนบุรี ส่วนกองทัพเรือลี้พลประมาณ ๑๕,๐๐๐ คน ให้พระยาโกษาธิบดีเป็นทัพหน้าส่วนพระองค์เป็นทัพหลวง ยกไปทางปากน้ำเจ้าพระยาไปยังเมืองจันทบุรี

เมื่อพระยายมราช (ทองด้วง) ยกทัพล่วงหน้าที่ปราจีนฯ แล้วก็เริ่มตีหัวเมืองรายทางของเขมรจนถึงเมืองโพธิสัตว์ ส่วนเจ้ากรุงกัมพูชาเห็นกองทัพไทยเข้มแข็งก็ทิ้งเมืองบันทายเพชรซึ่งเป็นราชธานีหนีไปพึ่งญวน จึงได้ยกทัพกลับมาที่พนมเปญอันถือได้ว่าปราบเขมรได้ราบคาบ พระองค์ทรงมอบให้นักองค์นนท์ซึ่งติดตามมากับกองทัพให้ขึ้นครองราชย์ทรงพระนามว่า "พระรามราชา" แล้วทรงยกทัพกลับกรุงธนบุรี ต่อมาสมเด็จพระนารายณ์ซึ่งหนีไปพึ่งญวน ทางญวนได้เกิดกบฏไกเซิงตีเมืองญวนได้สมเด็จพระนารายณ์หมดที่พึ่ง จึงขอพระรามราชาอยู่ด้วย พระรามราชาจึงมีราชสาสน์มากราบทูลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี

ทรงให้สมเด็จพระนารายณ์ราชาเป็นมหาอุปราชกับให้นักองค์ธรรมเป็นมหาอุปราชทิศตะวันออก การทำสงครามกับเขมรครั้งนี้ กรุงธนบุรีมีอาณาเขตดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงจรดประเทศญวน

พระเจ้าอังวะมังระได้ทรงทราบจากโปสุพลาแม่ทัพพม่า เรื่องเจ้าสุริยวงศ์ผู้ครองเมืองหลวงพระบางได้ยกทัพมาตีเมืองเวียงจันทน์ ซึ่งมีเจ้าบุญสาผู้ครองเมืองเวียงจันทน์เห็นว่าสู้ไม่ได้จึงได้ขอกำลังจากพระเจ้าอังวะมังระกษัตริย์พม่ามาช่วยกษัตริย์พม่าได้ส่งโปสุพลาเป็นแม่ทัพยกทัพมาช่วยเจ้าบุญสา เมื่อเจ้าสุริยวงศ์ทราบเรื่องจึงเกิดความเกรงกลัว และยอมอ่อนน้อมต่อโปสุพลา

เมื่อพระเจ้าอังวะมังระทรงทราบพระองค์จึงให้โปสุพลาไปช่วยเมืองเชียงใหม่ปกครองร่วมกับโปมะยุง่วนทั้งยังได้กำลังจากหลวงพระบางและเวียงจันทน์เป็นกำลังอีกซึ่งสามารถป้องกันรักษาเมืองเชียงใหม่ ให้ปลอดภัยจากกองทัพกรุงธนบุรีได้เมื่อโปสุพลามาปกครองเมืองเชียงใหม่ไม่ใคร่ถูกกับโปมะยุง่วน เพราะทราบว่าโปมะยุง่วนเคยยกทัพไปตีเมืองสวรรคโลกแต่ต้องพ่ายแพ้ โปสุพลาเย่อหยิ่งดูถูกฝีมือกองทัพไทยคงไม่มีใครฝีมือเทียบเท่าตนเพื่อเป็นการอวดโปมะยุง่วนว่าฝีมือของตนเก่งกว่า

ในปี พ.ศ.๒๓๑๕ โปสุพลาได้ยกทัพมาตีเมืองพิชัย ซึ่งมีพระยาพิชัยปกครองเมืองพิชัยเวลานั้น มีกำลังน้อยจึงไม่กล้าออกไปรบคงรักษาเมืองไว้เท่านั้นพระยาพิชัยราชาจึงมีหนังสือไปยังเจ้าพระยาสุรสีห์ขอให้ยกกำลังมาช่วยเมื่อเจ้าพระยาสุรสีห์ขอให้ยกกำลังมาช่วย เมื่อเจ้าพระยาสุรสีห์ทราบก็ยกกำลังเข้าตีกระหนาบล้อมทัพของโปสุพลา โปสุพลาจึงเสียทีแก่ไทยแตกพ่ายขึ้นไปเมืองเชียงใหม่ ทำให้โปสุพลาอับอายยิ่งนักหลังจากโปสุพลาพ่ายแพ้แล้ว พระยาพิชัยราชาก็มิได้ประมาททำการแต่งเมืองให้เข้มแข็ง อีกทั้งตั้งกองทหารสอดแนมคอยรายงานให้ทราบ

ในปี พ.ศ. ๒๓๑๖ โปสุพลาพ่ายแพ้ยังความเจ็บใจและอับอายต่อโปมะยุง่วนประกอบกับเกิดจลาจลเกิดขึ้น ในเมืองเวียงจันทน์จึงได้ยกทัพไประงับเหตุเมื่อระงับเหตุได้แล้วก็ถือโอกาสเข้าตีไทยอีกครั้งหนึ่ง และได้แจ้งให้พระเจ้าอังวะมังระทราบ

เมื่อพระยาพิชัยได้ทราบข่าว จึงมีหนังสือแจ้งให้เจ้าพระยาสุรสีห์ทราบเพื่อยกกำลังมาช่วย เจ้าพระยาสุรสีห์จึงยกทัพออกจากเมืองพิษณุโลก โดยได้นัดให้พระยาพิชัยราชายกกองทัพมาบรรจบกัน โดยได้ตั้งทัพใกล้วัดเอการามซุ่มรอทัพพม่า เมื่อกองทัพไปสุพลามาถึง จึงได้ยกทัพเข้าตีฆ่าฟันพม่าล้มตายเป็นอันมาก พระยาพิชัยราชาได้คุมทหารออกไล่ฆ่าฟันพม่าอย่างตะลุมบอนเกือบเสียชีวิต เนื่องจากขณะสู้รบเหยียบดินลื่นเซจะล้มจึงได้ใช้ดาบข้างหนึ่งยันไว้มิให้ล้ม ดาบจึงหักไปเล่มหนึ่ง ฝ่ายพม่าเห็นเช่นนั้นจึงถลันเข้ามาหมายจะฟันแต่หมื่นหาญณรงค์ (บุญเกิด) เพื่อนคู่ใจโดดเข้าฟันทหารพม่าตายทันที และขณะเดียวกันก็มีเสียงปืนดังขึ้นปรากฏว่าหมื่นหาญณรงค์ถูกกระสุนทะลุอกตายทันที พระยาพิชัยราชาเห็นเพื่อนตายต่อหน้าเกิดบันดาลโทสะใช้ดาบเล่มเดียวที่อยู่ในมือไล่ฟันพม่า โดยมิได้คิดชีวิตจนพม่าแตกหนีพ่ายกลับเมืองเชียงใหม่ พระยาพิชัยราชา จึงได้สมยานามว่า "พระยาพิชัยดาบหัก" และท่านได้จัดงานศพให้เพื่อน อย่างสมเกียรติของทหารกล้า

ในปี พ.ศ. ๒๓๑๗ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงทราบว่าเกิดกบฏมอญในพม่า ทรงคิดว่าพม่าต้องใช้เวลาปราบกบฏมอญอยู่นานจึงเป็นโอกาสอันดีที่จะตีเมืองเชียงใหม่ จึงให้พระยาจักรีกับพระยาสุรสีห์เตรียมกองทัพไพร่พลรวม ๒๐,๐๐๐ ไปตั้งทัพรอรับเสด็จที่เมืองตากแล้วให้เกณฑ์เจ้าเมืองฝ่ายเหนือเป็นแม่ทัพอันมีพระยาสวรรคโลกและพระยาพิชัยดาบหัก ส่วนพระองค์เกณฑ์พลในกรุงธนบุรีจำนวน ๑๕,๐๐๐ ไปทางเรือเมื่อถึงจังหวัดตากแล้วทรงทราบว่ากษัตริย์พม่าให้อแซหวุ่นกี้ขุนพลเฒ่าเป็นแม่ทัพออกไปปราบกบฏมอญ และทรงคาดว่ากบฏมอญต้องพ่ายเพราะมีกำลังน้อยกว่าและจะต้องหนีเข้ามาในไทย ดังนั้นจึงควรรีบตีเชียงใหม่โดยเร็วไว จึงทรงมีบัญชาให้พระยากำแหงวิชิต ไปตั้งรับมอญที่ด่านแม่สอดและให้พระยายมราช (แขก) ไปตั้งรับที่ด่านเจดีย์สามองค์ และรับสั่งให้เจ้าพระยาจักรี (ทองด้วง) กับเจ้าพระยา-สุรสีห์ (สุดจินดา บุญมา) คุมทัพโดยให้เจ้าพระยาจักรีเป็นแม่ทัพใหญ่ ในระหว่างเดินทางไปเชียงใหม่มีพระยาจ่าบ้านกับพระยากาวิละ ได้นำสมัครพรรคพวกเข้า

สวามิภักดิ์อีกทั้งได้เป็นผู้นำทัพยกขึ้นไปตีเมืองเชียงใหม่

ฝ่ายโปมะยุง่วนและโปสุพลาผู้ปกครองเมืองเชียงใหม่ทราบข่าวว่ากองทัพไทยยกมาตีเชียงใหม่ อีกทั้งยังทราบว่าพระยาจ่าเมืองกับพระยากาวิละของเชียงใหม่เอาใจออกห่างจึงสั่งให้ตั้งค่ายรับที่ฝั่งแม่น้ำปิงเหนือเมืองลำพูนเพื่อเตรียมต่อสู้ เมื่อกองทัพของเจ้าพระยาจักรี และเจ้าพระยาสุรสีห์ยกมาถึงก็เข้าโจมตีค่ายพม่าทันที กองทัพพม่าแตกพ่ายหนีเข้าเมืองเชียงใหม่ เนื่องจากเมืองเชียงใหม่มีคูเมืองล้อมรอบเจ้าพระยาจักรีจึงให้ทหารขุดคูเป็นทางเดินสำหรับเข้าปล้นเมือง

เมื่อกองทัพของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีมาถึง โปรดให้ตั้งค่ายและรับสั่งให้เจ้าพระยาจักรีเข้าตีทางด้านตะวันออกส่วนเจ้าพระยาสุรสีห์เข้าตีพม่าที่ประตูท่าแพ เจ้าพระยาทั้งสองเข้าตีพม่าพร้อมกันจนพม่าแตกพ่ายหนีไปทางเหนือ ซึ่งมีพระยาสวรรคโลกและพระยาพิชัยตั้งค่ายอยู่ จึงไล่ฆ่าพม่าล้มตายกลาดเกลื่อน ส่วนโปสุพลาและโปมะยุง่วนหนีเอาตัวรอดไปอยู่ที่เมืองเชียงแสน

เมื่อตีเมืองเชียงใหม่ได้แล้วได้ ทรงแต่งตั้งให้พระยาจ่าบ้านเป็นพระยาวิเชียรปราการเป็นเจ้าเมืองเชียงใหม่ ส่วนพระยากาวิละเป็นเจ้าเมืองลำพูน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาจักรี (ทองด้วง) อยู่ดูแลเมืองล้านนาต่อไป แล้วพระองค์ทรงยกทัพกลับและทรงทราบว่า พวกมอญอันมีพระยาเจ่งกับพระยากลางเมืองได้อพยพครอบครัวมอญหลบหนีพม่ามาทางด่านเจดีย์สามองค์ พระองค์ทรงมีรับสั่งให้พระเจ้าลูกยาเธอ กรมขุนอินทรพิทักษ์กับพระยาธิเบศรบดีรีบยกทัพไปตั้งรักษา ณ เมืองราชบุรี อย่าให้พม่าเข้ามาล้ำแดนได้อีกทั้งทรงให้รีบเร่งเดินทัพต่อไป ยังราชบุรี ซึ่งขณะนั้นพระราชชนนี กรมพระเทพามาตย์ (นางนกเอี้ยง) ทรงพระประชวรหนัก แม้พระองค์จะเฝ้าดูพระอาการถึง ๑๓ วันก็ยังไม่ดีขึ้น พระองค์ทรงร้อนพระทัยห่วงด้วยพม่ามารุกรานไทยหากพระองค์ไม่ออกบัญชาการเองเกรงว่าจะชนะศึกมิได้ ในที่สุดพระองค์ได้ตัดสินพระทัย ยกกองทัพออกจากกรุงธนบุรีมาตั้งมั่นอยู่ที่วัดเข้าพระ

พระยาวิจิตรนาวีได้กราบบังคมทูล เรื่องงุยอคงหวุ่นแม่ทัพพม่าดูถูกถามว่าตั้งค่ายเสร็จหรือยัง จะได้โจมตีหากยังไม่เสร็จก็รีบตั้งค่ายให้เสร็จอันเป็นการประมาทฝีมือ

ทรงทราบก็กริ้วจึงได้เสด็จออกไปพิจารณาค่ายพม่า หลังจากนั้นมีพระดำรัสให้เจ้าพระยาอินทรอภัยกับพระยารามัญวงศ์ ไปตั้งกองตัดเสบียงพม่าอย่าให้มีกำลังส่งเสบียงได้เป็นอันขาด ฝ่ายงุยอคงหวุ่นแม่ทัพพม่าเห็นกองทัพไทยตั้งล้อมไว้หนาแน่นก็ไม่สดุ้งตกใจสั่งการให้ทหารยกออกตีทัพไทยแต่ไม่สามารถตีได้ ศึกครั้งนี้พระองค์มีรับสั่งมิให้ยกทัพออกไปตีพม่า เพราะมีพระประสงค์ให้พม่าเข็ดหลาบและอดอาหาร ในที่สุดพม่าก็อดอาหารล้มตายงุยอคงหวุ่นต้องออกมายอมแพ้ในที่สุด

อะแซหวุ่นกี้แม่ทัพพม่าได้ปราบกบฏมอญมาที่เมืองเมาะตะมะยังไม่เห็นงุยอคงหวุ่นกลับมาคิดว่าคงพ่ายแพ้แก่ไทยแล้วจึงกราบทูลให้พระเจ้าอังวะมังระทราบ พระองค์ทรงให้อะแซหวุ่นกี้ ทำสงครามกับไทยเพื่อเป็นการริดรอนพระราชอำนาจสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ตะแคงนรหน่องแม่ทัพอีกคนหนึ่งของพม่ายกทัพ เข้าตีเผาค่ายพระมหาสงคราม ขณะนั้นทัพเจ้าพระยาสุรสีห์ยกมาถึง จึงเข้าช่วยห้ามทหารไม่ให้ออกจากค่ายแต่ให้ช่วยกันดับไฟ ส่วนเจ้าพระยาจักรี ได้เข้าสู้รบกับพม่าจนพม่าแตกร่นไปถึงค่ายที่ปากแพรก ตะแคงนรหน่อง ทราบว่างุยอคงหวุ่นพ่ายแพ้แก่ไทยแล้วจึงรีบนำทหารหนีไปหาอะแซหวุ่นกี้ ที่เมืองเมาะตะมะ

อะแซหวุ่นกี้จึงวางแผนที่จะตีเมืองทางภาคเหนือของไทยเสียก่อน จึงสั่งให้โปสุพลากับโปมะยุง่วนอยู่เมืองเชียงแสน ให้จัดทัพมาตีเมืองเชียงใหม่ทันทีและให้เตรียมเรือส่งเสบียงมายังเมาะตะมะด้วย

เมื่อทราบข่าวพระเจ้ากรุงธนบุรีมีพระดำรัสสั่งให้เจ้าพระยาสุรสีห์คุมทัพฝ่ายเหนือ เจ้าพระยาจักรีคุมทัพกรุงธนบุรียกไปรักษาเมืองเชียงใหม่ทันที แม่ทัพพม่าทั้งสองทราบข่าวว่าทัพใหญ่ซึ่งมีแม่ทัพทั้งสองของไทยที่เก่งกล้า จึงได้ถอยทัพกลับไปเชียงแสน

ฝ่ายอะแซหวุ่นกี้ยกทัพมาทางด้านแม่สอดตรงมายังเมืองสุโขทัย เจ้าเมืองตากกับเจ้าเมืองสุโขทัยมีกำลังน้อยกว่าก็หลบหนีเข้าป่า แต่ก็มีหนังสือแจ้งให้เจ้าพระยาจักรีทราบ เจ้าพระยาจักรีและเจ้าพระยาสุรสีห์จึงยกทัพกลับมาทางสวรรคโลก และมาถึงเมืองพิษณุโลกทราบว่าพม่าตั้งอยู่ที่สุโขทัย เจ้าพระยาจักรี

เตรียมทัพ ต่อสู้ที่เมืองพิษณุโลกและให้เจ้าพระยาสุรสีห์ออกสู้รบกับพม่าที่ด่านบ้านธานี เจ้าพระยาสุรสีห์ไม่สามารถเอาชนะพม่าได้ทั้งที่พยายามอยู่ หลายครั้ง เมื่ออะแซหวุ่นกี้ทราบว่า ทัพของเจ้าพระยาทั้งสองตั้งมั่นอยู่ที่เมืองพิษณุโลก จึงได้ยกทัพเข้าล้อมเมืองพิษณุโลก ทันทีพร้อมตั้งค่ายมั่นคง เจ้าพระยาสุรสีห์ยกทัพ ออกไปทำการรบหลายครั้ง ก็ไม่สามารถเอาชนะพม่าได้อีกต้องถอยทัพเข้าเมือง เจ้าพระยาจักรีจึงให้เจ้าพระยา สุรสีห์หยุดรบ และให้รักษาเมืองส่วนตัวเองจะออกรบ กับพม่าเองปรากฏว่ารบชนะหลายครั้งจนแม่ทัพพม่าคืออะแซหวุ่นกี้ชมเชย และขอ ดูตัว เมื่อได้เห็นตัวแล้วกล่าวชมว่า 'รูปร่างก็งาม ฝีมือก็เข้มแข็งสู้รบกับเราผู้เฒ่าได้ จงอุตส่าห์รักษาไว้ภายหน้าจะได้เป็น กษัตริย์' แล้วให้เครื่องทองสำรับหนึ่งสักหลาดพับหนึ่ง ดินสอแก้วสองก้าน น้ำมัน ดินสองหม้อ แก่เจ้าพระยาจักรี การที่อะแซหวุ่นกี้ทำเช่นนี้เป็นการยกย่องศัตรูว่าเข้มแข็ง

เมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ได้ทรงทราบหนังสือของเจ้าพระยาจักรีทรงมีรับสั่งให้เกณฑ์ไพร่พลจำนวน ๑๕,๐๐๐ คน ก็เสด็จทางเรือมีพระองค์เป็นแม่ทัพยกจากแม่น้ำเจ้าพระยามาหยุดที่ปากน้ำโพนครสวรรค์ ทรงสั่งให้พระยาราชาเศรษฐีคุมกองทัพจีนมีหน้าที่ลำเลียงเสบียงอาหาร และพระองค์ยกทัพต่อไปตามลำน้ำน่านถึงปากคลองพิงทรงให้ตั้งค่ายทั้งสองฝั่งแม่น้ำรวม ๕ ค่ายอีกทั้งตั้งปืนใหญ่เตรียมไว้เป็นกำลังหนุน การตั้งทัพของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีเห็นได้ว่าทรงพระปรีชาสามารถในการจัดทัพสู้ข้าศึกอย่างหาผู้ใดเทียบได้ เมื่ออะแซหวุ่นกี้ทราบว่ากองทัพของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรียกทัพหลวงมาตั้งค่าย จึงสั่งให้ทหารสอดแนมดูทัพของพระองค์ นายทัพที่มาสอดแนมได้ตีค่ายที่บ้านกระดาษ ค่ายท่าโรงและค่ายบางทราย สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงสั่งให้ยิงปืนใหญ่ไปที่ท่าค่ายทำให้พม่าต้องถอยหนีไป อะแซหวุ่นกี้จึงสั่งให้ยกทัพมาตีมาตีค่ายท่าโรงอีกก็ถูกปืนใหญ่ของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรียิงจนพม่าต้องแตกพ่ายอีกทำให้อะแซหวุ่นกี้ต้องถอนทหารที่สุโขทัย ยกไปช่วยรบทางเมืองพิษณุโลกและให้อีกทัพหนึ่งคอยตีตัด

เสบียงกองทัพของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี

กองทัพหลวงของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี รับศึกพม่าและถูกโจมตีถึงสองครั้ง จึงสั่งให้เจ้าพระยาจักรีและเจ้าพระยาสุรสีห์ ยกไพร่พลออกประชิดค่ายพม่าทางตะวันออกและให้ปล้นค่ายพม่า ปรากฏว่าในคืนนั้นไม่สามารถปล้นค่ายได้ต้องถอยทัพกลับ พระองค์ทรงปรึกษาหารือกับแม่ทัพนายกองว่า พม่ามีกำลังมากจะหักด้วยกำลังมิได้เห็นควรจะเปลี่ยนวิธีรบเสียใหม่ โดยให้เจ้าพระยาจักรีกับเจ้าพระยาสุรสีห์รวมกำลังในเมืองและยกออกตีพม่า ส่วนด้านหน้าให้พระยานครสวรรค์เป็นกองหน้าให้พระยามหามณเฑียรเป็นแม่ทัพยกกระหนาบตีด้านหลัง เจ้าพระยาทั้งสองได้ทำตามรับสั่งการรบกับพม่าในคืนนั้นฝ่ายพม่าห่วงแต่ดับไฟที่ฝ่ายไทยเอาไปจุดไว้พม่าล้มตายเป็นอันมากแต่ก็ยังไม่สามารถตีค่ายพม่าได้ ส่วนพระยามหามณเฑียรกับพระยานครสวรรค์ที่ได้ยกไปตีกระหนาบแต่ต้องสู้กับพม่าที่ยกมาจากสุโขทัยจึงเข้าช่วยไม่ทัน อะแซหวุ่นกี้เห็นกองทัพหลวงกับกองทัพเมืองพิษณุโลกอ่อนกำลังจึงให้กะละโบ่ปล้นเอาเสบียงหลายครั้ง ทำให้ทางพิษณุโลกอ่อนกำลังเพราะกะละโบ่ตัดกำลังไม่ให้ทางพระยานครราชสีมานำเสบียงส่งให้เจ้าพระยาสุรสีห์ได้

ส่วนกองทัพหลวงของสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ได้ข่าวตามใบบอกว่าพม่าได้ยกทัพเพิ่มมาอีกทางด่านสิงขร มาตีเมืองกุยบุรีและปราณบุรี แม้กรมขุนอนุรักษ์สงคราม (โอรสองค์หนึ่งในสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี) ซึ่งรักษาเมืองเพชรบุรีจะได้แต่งทัพไปอยู่ที่ด่านช่องแคบแขวงเมืองเพชรบุรี แต่พระองค์ก็ไม่ไว้วางพระทัยเกรงว่าพม่าจะเข้ามาตีกรุงธนบุรี อีกทั้งทรงทราบว่าพม่าที่ตั้งค่ายอยู่ที่กำแพงเพชรได้ยกไปเมืองอุทัยธานีทำให้พระองค์ต้องแบ่งกำลังกองทัพหลวงไปช่วยเมืองนครสวรรค์เพื่อป้องกันมิให้พม่าตัดเสบียง เพราะพม่าอาจยกทัพมาจากอุทัยธานีเข้านครสวรรค์ได้ ส่วนกองทัพพม่าที่ยกมาจากสุโขทัย พระยาเจ่ง (มอญที่หนีพม่าเข้าพึ่งไทย) ได้นำทหารมอญโจมตีพม่าจนพ่ายแพ้ได้อาวุธมาถวายสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีเป็นจำนวนมาก ส่วนทัพพม่าที่มุ่งมาทางนครสวรรค์ตามคำสั่งของอะแซหวุ่นกี้เมื่อเห็นว่าเมืองนครสวรรค์เข้มแข็งก็อ้อมไปอุทัยธานี สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีจึงถอน

ทัพที่ท่ากระดาษไปช่วยพระยาราชาเศรษฐีที่ปากน้ำโพ คอยป้องกันกองกำลังเสบียง

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงมีรับสั่งให้เจ้าพระยาจักรีและเจ้าพระยาสุรสีห์ เฝ้าเพื่อปรึกษาเกี่ยวกับการสู้รบเนื่องจากพม่ามีกำลังมาก พระองค์จะถอยไปตั้งที่เมืองพิจิตร เจ้าพระยาจักรีถวายความเห็นว่าพม่าล้อมเมืองพิษณุโลกทำให้อดอยาก สมควรจะทิ้งเมืองเพราะลี้พลขาดเสบียงอาหาร พม่าอยู่นอกเมืองย่อมหาอาหารได้ดีกว่าพระองค์จึงเห็นด้วย

ฝ่ายอะแซหวุ่นกี้ล้อมเมืองอยู่ถึง ๔ เดือน เมื่อเมืองพิษณุโลกทิ้งร้างจึงยกเข้าเมืองได้ ซึ่งภายในเมืองไม่มีผู้คนจึงขาดเสบียงอุดหนุนกองทัพ และได้มีท้องตราสาสน์ว่าพระเจ้าอังวะมังระสิ้นพระชนม์ จิงกูจาราชบุตรขึ้นครองราชย์แทนมีรับสั่งให้อะแซหวุ่นกี้ยกทัพทั้งหมดกลับโดยเร็ว อะแซหวุ่นกี้เกรงพระราชอาญาจึงยกทัพกลับทางด่านแม่ละเมา

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทราบว่าพม่ายกทัพกลับโดยไม่ทราบว่ามีตราสาสน์จากกษัตริย์พม่า จึงบัญชาให้กองทัพยกติดตามตีพม่าทุกทาง กองทัพ มังแยยางูพ่ายแพ้ต้องหนีไปเมืองเวียงจันทน์ ส่วนกองทัพกะละโบ่ถูกโจมตีแตกหนีไปทางด่านเจดีย์สามองค์ ไพร่พลพม่าล้มตายเป็นอันมาก ทั้งอะแซหวุ่นกี้เองก็แทบจะเอาชีวิตไม่รอดกลับพม่า กษัตริย์จิงกูจาได้ดำริว่าขนาดอะแซหวุ่นกี้ไปทำสงครามกับไทยยังพ่ายแพ้เสียรี้พลไปเป็นจำนวนมากอีกทั้งเชียงใหม่ซึ่งเป็นเมืองสำคัญของล้านนาซึ่งเคยเป็นของพม่าก็ต้องเสียให้แก่ไทย

ในปี พ.ศ.๒๓๑๙ กษัตริย์จิงกูจาจึงให้เกณฑ์กองทัพพม่าและมอญโดยให้อำมลอกหวุ่นเป็นแม่ทัพยกทัพออกจากพม่าไปสมทบทัพของโปมะยุง่วนที่เชียงราย แล้วยกทัพมาพร้อมกันตีเมืองเชียงใหม่ ทางฝ่ายพระยาวิเชียรปราการ (พระยาจ่าเมือง) ผู้ปกครองเมืองเชียงใหม่ทราบข่าวพม่ายกทัพมา ก็รีบส่งข่าวมายังสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ส่วนตนเองก็ทิ้งเมืองและอพยพครอบครัวมาอยู่เมืองสวรรคโลก **ทำให้พม่ายึดเมืองเชียงใหม่มาได้ เมื่อสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทราบข่าวจึงมีรับสั่งตั้งให้เจ้าพระยาสุรสีห์คุมกองทัพหัวเมืองฝ่ายเหนือไปสมทบกับ พระยากาวิละ**

เจ้าเมืองลำปางเข้าโจมตีพม่า อำมลอกหวุ่นแม่ทัพพม่าไม่สามารถต้านทานได้ ต้องล่าถอยออกจากเมืองเชียงใหม่ ชาวเมืองเชียงใหม่หลบหนีเข้าป่าเนื่องจากภัยสงคราม จึงไม่สามารถรวบรวมพลเมืองได้ซึ่งสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีก็รับสั่ง ให้ทิ้งเมืองเชียงใหม่ให้เป็นเมืองร้างไม่ทำนุบำรุง เมื่อเชียงใหม่ตกเป็น เมืองร้างอยู่หลายปีก็ปรากฏว่าพม่าไม่ยกทัพมาตีอีกเลย

ในปี พ.ศ.๒๓๒๐ เจ้าเมืองนางรองอันเป็นเมืองขึ้นของเมืองนครราชสีมาเกิดกบฏ โดยเอาเมืองนางรองไปยกให้กับเจ้าโอเจ้าเมืองนครจำปาศักดิ์ คิดตั้งตัวเป็นอิสระคิดว่าไทยถูกทัพพม่ามาตีคงไม่มีกำลังยกทัพมาตีเมืองนางรองได้ เจ้าพระยานครราชสีมาได้มีใบบอกมายังกรุงธนบุรี เมื่อทรงทราบจึงให้เจ้าพระยาจักรียกทัพไปปราบกบฏเจ้าโอจับได้ให้ประหารชีวิต เจ้าพระยาจักรีทราบว่าเจ้าโอกับเจ้าอินท์อุปราชเตรียมกองทัพมรี้พลประมาณ ๑๐,๐๐๐ คน ซึ่งรี้พลมากกว่าทัพของเจ้าพระยาจักรีจึงมีใบบอกมายังกรุงธนบุรี พระองค์จึงให้เจ้าพระยาสุรสีห์ซึ่งขณะนั้นอยู่ที่กรุงธนบุรีจัดทัพไปสมทบกับเจ้าพระยาจักรีเข้าตีเมืองนครจำปาศักดิ์ ทัพนครจำปาศักดิ์เจ้าโอ เจ้าอินท์สู้ไม่ได้หนีเอาตัวรอด แต่ถูกจับได้เจ้าโอเจ้าอินท์ถูกประหารชีวิต และได้หัวเมืองต่าง ๆ เข้าร่วมกับไทยคือเมืองสุรินทร์ สังขะ ขุขันธ์รวมทั้งได้ดินแดนลาวและเขมรทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขงทั้งหมด

เมื่อเจ้าพระยาทั้งสองยกทัพกลับธนบุรีกราบทูลให้ทรงทราบ ทรงยกย่องความเป็นนักรบของเจ้าพระยาทั้งสองพี่น้องและได้ทรงปูนบำเหน็จให้กับแม่ทัพนายกองพร้อมกับเลื่อนยศเจ้าพระยาจักรีเป็นเจ้าต่างกรม ทรงพระนามว่าสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึกพิลึกมหิมา ทุกนคราระอาเดช นเรศราชสุริยวงศ์องค์อัครปรินายก ณ กรุงเทพมหานครบวรทวาราวดีศรีอยุธยา

ในปี พ.ศ. ๒๓๒๑ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงสั่งให้ สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกฯ และเจ้าพระยาสุรสีห์ยกกองทัพไปตีเมืองเวียงจันทน์ ให้เจ้าพระยาสุรสีห์ พระราชประวัติสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีไปประเทศเขมรเกณฑ์ไพร่พลจำนวน ๑๐,๐๐๐ คนและต่อเรือรบที่เขมรล่อง

ตามลำน้ำโขงที่นครจำปาศักดิ์ มาเวียงจันทน์สมทบกับกองทัพของเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกฯ และล้อมเมืองเวียงจันทน์ไว้และทำการปล้นเมืองทำให้เกิดความระส่ำระสายในเมืองเวียงจันทน์จนเจ้าอินท์กับเจ้าพรหมราชบุตรผู้ครองเมืองเวียงจันทน์ไม่อาจรักษาเมืองได้จึงได้ไปพึ่งญวน

สาเหตุที่สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีต้องตีเมืองเวียงจันทน์ เนื่องจากพระวอซึ่งตั้งเมืองอยู่ที่ดอนมดแดงแขวงเมืองอุบล ซึ่งเป็นเมืองขึ้นของกรุงธนบุรีได้มีเรื่องกับเจ้านครจำปาศักดิ์ เจ้านครล้านช้างจึงให้พระยาสุโพลงยกทัพมาตีและได้จับพระวอฆ่า ท้าวก่ำบุตรพระวอจึงมีใบบอกมายังสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงพิโรธเจ้านครเวียงจันทน์ (ล้านช้าง) ที่ดูหมิ่นพระบรมเดชานุภาพของพระองค์

เมื่อสมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกฯ เข้าเมืองเวียงจันทน์ได้ จึงจับอุปราชเจ้านันทเสนและญาติวงศ์ และได้พระแก้วมรกต พระบาง ได้นำมายังกรุงธนบุรี และมีการสมโภชแล้วนำไปประดิษฐานไว้ ณ กรุงธนบุรี

สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงสนพระทัยในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนามาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ โดยได้บวชเป็นสามเณรและได้ทรงผนวชเป็นพระภิกษุทำให้พระองค์มีความรู้แตกฉานในพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายิ่งนัก

ในปี พ.ศ. ๒๓๒๓ พระองค์ต้องทำการปราบจลาจลในเขมรเนื่องจากเจ้าฟ้าทะละหะ (มู) ได้ตั้งตัวเองเป็นเจ้าฟ้าอุปราชเสียเอง โดยที่พระองค์มิได้ทรงแต่งตั้ง จึงทรงไม่พอพระทัยและอีกทั้งเขมรได้ฝักใฝ่กับญวนมากขึ้นจึงมีรับสั่งให้สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกฯ เป็นแม่ทัพและให้เจ้าพระยาสุรสีห์เป็นทัพหน้า และให้กรมขุนอินทรพิทักษ์ซึ่งเป็นพระเจ้าลูกยาเธอซึ่งเป็นพระเจ้าลูกยาเธอซึ่งเป็นพระโอรสองค์ใหญ่ทรงเป็นอุปราชเป็นทัพหนุน โดยมีรับสั่งให้ปราบเขมรให้ได้แล้วให้ทำการอภิเษกกรมขุนอินทรพิทักษ์ขึ้นปกครองเขมร

ในระหว่างที่สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกฯ เดินทัพไปตีเขมร สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีมักจะเสด็จออกจากวังมานั่งกรรมฐานในพระอุโบสถวัดอินทาราม (บางยี่เรือใต้) อยู่เสมอ และบ่อยครั้งที่ทรงประทับแรมอยู่ที่วัดอีกทั้งยังทรงได้ปฏิสังขรณ์

วัดนี้ให้เจริญ เช่นทรงสร้างพระพุทธรูป และพระราชทานที่ดินทำให้วัดนี้มีอาณาเขตกว้างขวาง ทรงสร้างกุฏิเสนาสนะสงฆ์ทรงไว้มากมาย การนั่งวิปัสนากรรมฐานนั้นผู้รู้ว่าการนั่งกรรมฐานไม่เคยทำให้บุคคลใดเป็นบ้าหรือเสียสติ มีแต่จะทำให้บุคคลนั้นมีจิตที่สงบ จิตใจสว่างแจ่มใสและละอายต่อบาปจะไม่กล้าทำสิ่งที่ชั่ว ซึ่งพระองค์ต้องการปฏิบัติธรรมกรรมฐานเพื่ออุทิศอานิสงส์ให้กับคนไทยด้วยกันเองและข้าศึกที่พระองค์ได้เข่นฆ่ามามาก พร้อมทั้งพระองค์ได้กำจัดสิ่งมัวหมองกิเลสทั้งปวงให้ลดจากใจของพระองค์

ในปี พ.ศ.๒๓๒๔ ได้มีการก่อกบฏอันมีขุนสุระ นายบุญนาคและขุนแก้วน้องชายของพระยาสรรค์ และพรรคพวกเข้าทำการปล้นบ้านพระยาอินทรอภัยเจ้าเมืองกรุงเก่า และได้จุดไฟเผาบ้านจนบุตรและภริยาเจ้าเมืองตายในกองเพลิง ส่วนพระยาอินทรอภัยหนีมาได้และได้นำความมากราบบังคมทูลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี แต่พระองค์คิดว่าเป็นโจรธรรมดาจึงให้พระยาสรรค์ออกสืบเรื่องราว แต่พระยาสรรค์กลับถูกเกลี้ยกล่อมให้เป็นพวกและยกให้เป็นหัวหน้าและเป็นแม่ทัพยกมาตีกรุงธนบุรีทางเรือแล้วระดมยิงปืนเข้าในพระราชวัง เมื่อพระองค์ทรงทราบว่ามีพระยาสรรค์เป็นหัวหน้ากบฏก็ทรงพิโรธ ฝ่ายกบฏเข้ามาในพระราชวังพระองค์ทรงห้ามพวกทหารมิให้ต่อสู้เนื่องจากพระองค์ไม่ต้องการให้คนไทยฆ่ากันเอง พระยาสรรค์ให้พระองค์สละราชสมบัติแล้วทรงผนวชเสียที่วัดอินทารามซึ่งพระองค์ทรงยอมตามเพื่อรักษาชีวิตของประชาราษฎร์

พระยาสรรค์ได้ยุให้กรมขุนอนุรักษ์สงครามปล้นบ้านพระยาสุริยอภัยและได้จุดไฟเผาบ้านราษฎรที่ไม่ยอมเข้าเป็นพวก ขณะที่ไฟกำลังไหม้อยู่เจ้าสิริรจนาธิดาเจ้าฟ้าแก้วน้องสาวของพระยากาวิละซึ่งเป็นภริยาของเจ้าพระยาสุรสีห์ทราบว่ามีโจรปล้นบ้านพระยาสุริยอภัยก็เรียกพระยาเจ่ง พระยารามนายกองมอญ (ซึ่งบ้านของเจ้าพระยาสุรสีห์อยู่ข้างวัดมหาธาตุ) ข้ามไปตีพวกกบฏที่อยู่ด้านใต้ของโรงพยาบาลศิริราชปัจจุบัน ฝ่ายกบฏสู้ไม่ได้ก็ถอยหนีไปตั้งอยู่ที่วัดยางคลองบางกอกน้อย พระยาสุริยอภัยก็ติดตามไปจับพวกฝ่ายกบฏมาจำขังไว้

แล้วทำการสึกสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีมาไว้ที่พระราชวังเพื่อป้องกันมิให้มีการมาจับตัวพระองค์ท่านเป็นตัวประกัน

สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกฯ ได้ทราบข่าวว่ามีการกบฏขึ้นจึงยกทัพกลับมาถึงกรุงธนบุรีเมื่อวันเสาร์ เดือน ๔ แรม ๙ ค่ำ ปีขาล ตรงกับวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ.๒๓๒๕ ทรงตั้งคณะลูกขุนขึ้นพิจารณาคดีแล้ว คณะลูกขุนลงความเห็นให้สำเร็จโทษสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี กรมขุนอนุรักษ์สงคราม พระยาสรรค์และพวกตามความผิดอาญา

สมเด็จเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกฯ ทรงปราบดาภิเษกขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ต้นราชวงศ์จักรี เมื่อวันพฤหัสบดี เดือน ๘ ขึ้น ๔ ค่ำปีขาล จัตวาศก จุลศักราช ๑๑๔๔ ตรงกับวันที่ ๑๓ มิถุนายน พ.ศ. ๒๓๒๕

ถือได้ว่าได้สิ้นราชวงศ์กรุงธนบุรีนับแต่นั้น สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีทรงได้ตรากตรำทำสงครามมาตลอดชีวิตของพระองค์ท่านก็ว่าได้ สามารถกล่าวได้ว่ายังไม่มีกษัตริย์องค์ใดที่สามารถกู้ชาติไทยจากพม่าได้ภายในระยะเวลาเพียง ๗ เดือน ถือว่าพระองค์ทรงพระอัจฉริยะทางการรบและเป็นที่เกรงขามต่อศัตรู และในขณะครองราชย์อาณาเขตของไทยกว้างใหญ่ไพศาล และทรงเป็นแม่ทัพเรือที่ยิ่งใหญ่ทรงบัญชาการรบทางเรือได้ยอดเยี่ยมโดยกองเรือไม่แตกแถว

เรามีแผ่นดินเป็นที่อาศัยได้อยู่ทุกวันนี้เป็นเพราะบารมีของพระองค์ท่าน ซึ่งเป็นบุญคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมของผู้รวบรวมพระราชประวัติของพระองค์ท่าน บุญกุศลอันใดที่ผู้รวบรวมฯ มีอยู่ขออุทิศให้แก่พระองค์ท่านทั้งหมด หากผิดพลาดประการใดผู้รวบรวมขอรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นายสุรพล แสงศรีกล่อม

ผู้รวบรวม

ประวัติของหมอโพธิ์อินทรี

เจ้าของบริษัทผลิตยา ตรา โพธิ์อินทรีโอสถ

นามจริง หมอสละ เครือเถาว์ นามแฝง หมอโพธิ์อินทรีโอสถ บภ. นอ. วพ.

1. **ตั้งนะโม**	**นอบน้อม**	**พร้อมสามจบ**
กราบเคารพ	**พุทธองค์**	**ผู้ทรงศรี**
พร้อมพระธรรม	**วจนะ**	**พระมุนี**
อีกพระสงฆ์	**ทรงสิกขา**	**เนื้อนาบุญ**
2. **กราบมารดา**	**บิดร**	**ผู้สอนสั่ง**
กราบกระทั้ง	**อาจารย์ครู**	**ผู้เกื้อหนุน**
กราบอุปัชฌาย์	**คู่สวด**	**บวชเป็นทุน**
ให้อบอุ่น	**ดวงแด**	**มาแต่ไร**
3. **จะขอกล่าว**	**ความหลัง**	**ครั้งอดีต**
ให้เขียนขีด	**อักษร**	**กลอนสดใส**
เล่าประวัติ	**หมอสละ**	ปรากฏไกล
ขออย่าได้	**อึดอัด**	**ติดขัดกลอน**
4. ณ. หมู่บ้าน	ใต้วัดเกาะ	หมู่ใหญ่มาก
ขนหลายหลาก	ภิญโญ.	สโมสร
อยู่ติดแม่น้ำยม	บ้านเป็นหมู่	อยู่บนดอน
เป็นเรือนนอน	**แสนสุข**	**สนุกสบาย**

5. หลังหมู่บ้าน	เป็นไร่นา	ป่านิเวศน์
ทำเกษตร	ต่างต่าง	อย่างแพร่หลาย
เหลืองอร่าม	รวงข้าว-	หน้าหนาวคลาย
ฝูงวัวควาย	ตุ่มเดิน	เห็นเพลินตา
6. เขตอำเภอ	ศรีสำโรง	กำหนดชื่อ
จังหวัด	สุโขทัย	เทียมเวหา
กรุงสุโขทัย	ท่านพ่อขุนราม	คำแหงท่านสร้างมา
ก่อนอยุธยา	อย่างน้อย	สองร้อยปี
7. พวกพี่น้องเรา	เกิดในเขต	ประเทศของท่าน
เป็นลูกหลาน	สมศักดิ์ศรี	เป็นเลือดเนื้อเชื้อไข
กรุง	สุโขทัย	ชั้นดี
มีศักดิ์ศรี	กุศล	ส่งผลเจริญ
8. หมู่บ้าน	ใต้วัดเกาะ	ณ วันนั้น
ได้เป็นวัน	ปฏิสนธิ	คือชนษา
ใจแม่รวม	ปลาบปลื้ม	ลูกลืมตา
ให้ชื่อว่า	สละใสสด	ปรากฏนาม
9. พ่อพรหม	ตำรวจเก่า	สนั่นก้อง
มีพี่น้อง	สมจริง	เป็นหญิงสี่
เป็นชายสาม	ตามตำรา	ท่านว่าดี
เกิดมาตามที่	แม่หวัง	และตั้งใจ

10. เกิดหนึ่ง	เมษา	พาสดใส
อยู่พร้อม	พ่อแม่	ตายายเป็นสุขขี
ตาชื่ออ้น	ท่านเป็นหมอโบราณ	ชำนาญดี
ทำยาขาย	จับผี	เลี้ยงลูกหลานของท่านมา
11. อายุหนึ่งขวบ	ประจวบเหมาะ	เป็นคราวเคราะห์
ต้องย้ายจากเคหา	พ่อแม่และลูก	กราบเท้าท่านยายตา
พาลูกยาไปอยู่	หมู่บ้าน	ท่าทอง
ย้ายไปอยู่	ไม่มีบ้าน	อยู่ยุ้งข้าว
คิดแล้วเศร้า	**แต่ยังดี**	**มีเพื่อนสอง**
มีหมาเป็นเพื่อน	**ผลัดกัน**	**ยึดเปลครอง**
กลางวัน	**เด็กพักผ่อน**	**กลางคืน**
เป็นที่นอน	อีด้วนหมา	พาสุขใจ
12. กลางวัน	นอนตื่นขึ้นมา	ก็ร้องไห้
ไม่มีใครดูแล	มีแต่แม่พ่อ	ออกจากเปลไม่ได้
ร้องไห้น้ำตาคลอ	พ่อทำงานอยู่	ตะโกนต่อบอก
ให้ออก	รูอีด้วนนั้น	หมาตัวนี้
มันประหลาด	มันกัดทำรูเปลขาด	เข้าไปนอนต่อ
ผลัดกันนอน	เปลอยู่อย่างนี้	คิดแล้วดี
มีเพื่อน	คอยเคลียคลอ	หมดภาระ
แม่พ่อ	**ไม่ต้องอุ้ม**	**ต่อลงเปล**

13. อายุได้	ห้าขวบต้องเลี้ยงน้อง	เวลาน้องร้อง
พี่ก็บอก	อย่างร้องพี่จะไกว	เปลให้
เลี้ยงน้อง	สนุกเป็นสุขใจ	เลี้ยงไป
นั่งเล่น	กับน้อง	มองแล้วเพลิน
14. พ่อพรหม	ท่านตื่นดีสี่	เตรียมคันไถ
ไล่ควาย	ออกทำไร่นา	สวนผสม
แม่รวม	หุงข้าว	ทั้งแกงต้ม
หาบน้องข้างหนึ่ง	อาหารข้างหนึ่ง	เอาไปส่งพ่อพรหม
15. พอไปถึง	ไร่นาสวนผสม	เอาน้องผูกเปลไว้ในร่ม
ทีกะ	ให้เจ้าหละไกว	แม่สั่งดูน้องให้ดี
		อย่าไปไหน
แม่จะออกไป	ดายไร่	สวนผสม
ตอนสี่โมงเย็น	แม่ก็หาบ	น้องกลับบ้าน
เตรียมหุง	อาหาร	ไว้ให้พ่อพรหม
พ่อพรหม	ก็กลับจวนมืด	แบกคันไถ
ไล่ควาย	กลับพักผ่อน	เข้านอนในอาศรม
16. อายุย่าง	แปดขวบ	ประจวบเหมาะ
เรียนจำเพาะ	ชั้นประถม	สมประสงค์
ที่โรงเรียน	วัดท่าทอง	ตามจำนงค์
ลืมไม่ลง	แหล่งอาศัย	แต่ไรมา

17. คุณครูเสนอ	ครูสอน	ปรากฏชื่อ
ยังนับถือ	เทิดไว้	ในเกษา
ท่านได้สอน	ชั้นประถม	อบรมมา
ได้ศึกษา	จบประถมสี่	แสนดีใจ
18. อาชีพทำไร่นา	ปานิเวศน์	ทำเกษตรทุกวัน
เพื่อหวังผล	ถึงลำบาก	ตรากตรำ
ก็จำทน	เพราะความจน	ต้องลำบาก
เพื่อ	ท้องปากเรา	
19. อายุได้	สิบห้าปีนี้	ดีมาก
ช่วยพ่อแม่	ถางถากไร่นา	สวนผสม
ออกไถไร่นา	แทนพ่อพรหม	พ่อแม่
ชื่นชม	ลูกช่วยได้	สบายเอย
20. เวลาไถนาอยู่	เห็นครูผ่าน	ก็สงสัย
แต่งตัวสะอาด	ถีบจักรยาน	ทั้งมาไป
คิดแล้วอยาก	จะเป็นครู	ดูแล้วงง
คิดอีกที	พ่อแม่จนเหลือเกิน	ไม่มีเงินจะส่ง
อายุสิบเก้าปี	คิดหนัก	จะหาหลักอนาคต
ที่สดใส	มีโอกาส	บวชเป็นพระ
จะเรียน	ธรรมะ	ให้สมใจ
เรียนแล้ว	มีกุศล	ส่งผลเจริญ

21. อายุได้ยี่สิบปี	เตรียมตัว	จะบวช
ยี่สิบเอ็ดปีมีทั้งคู่สวด	อุปัชฌาย์	มีมาพร้อม
บวชที่วัด	หนองโว้ง	อานิสงส์ครอง
ตอบสนอง	บุญคุณพ่อแม่	ท่านเลี้ยงดูแลมา
22. บวชแล้ว	เรียนนักธรรมชั้นตรี	ที่วัดหนองโว้ง
กุศลส่ง	ให้เล่าเรียน	อย่างถูกต้อง
มีท่านมหาเฉลียว	มีเมตตามาเป็นครู	ผู้ปกครอง
เรียนธรรมะ	ได้คล่อง	จบนักธรรมชั้นตรี
		แสนดีใจ
23. ออกพรรษา	ต้องกราบลา	อุปัชฌาย์อาจารย์
วัดหนองโว้ง	อันทรงศรี	ที่มีพระคุณ
ได้เล่าเรียน	ศึกษา	ถึงหนึ่งปี
สำนักนี้	มีพระคุณดูดดื่ม	ลืมไม่ลง
24. ปีที่สอง	ดีใจเป็นสุดแสน	มีพระแม้น
ชวนไปเรียน	อันดับสอง	อยากได้นักธรรมโท
เอาไว้ครอง	สององค์	ปรึกษากันถูกต้อง
เตรียมเดินทาง	ไปศึกษา	เพื่อหาความเจริญ
25. สององค์	ขึ้นรถไฟ	ไปตามพรหมลิขิต
ถึงจังหวัด	อุตรดิตถ์	โดยดีไม่มีสอง
หวังไปหา	วัดอยู่เล่าเรียน	เพียรหามอง
ก็ถูกต้อง	ตามประสงค์	ที่ตรงไป

1. ลงรถไฟ	เดินไป	วัดคลองโพธิ์
เจอแล้ววัด	ใหญ่โต	โก้เหลือหลาย
ไปหาหลวงตายก	ให้ท่านฝาก	วัดให้
ท่านมีเมตตานำไปฝาก	วัดเกษมจิตตาราม	งามถูกใจ
2. อยู่วัดเกษม	จิตตาราม	เล่าเรียนศึกษา
อยู่หนึ่งปี	มีอาหารขนมอันดี	กว่าวัดไหนไหน
อยู่บนดอย	ลมพัดผ่าน	สำราญใจ
มีโรงครัว	บริการให้พระเณร	หมดทุกข์เป็นสุข สบาย
3. ครูสอนท่านชื่อ	**หลวงพี่บุญมา**	**ท่านจบนักธรรมเอก**
ท่านมีเมตตามาสอนให้	**ท่านสอน**	นักธรรมโท
พวกเราเรียน	สนุก	เป็นสุขใจ
เล่าเรียนกันไป	ดูตำราไป	ทั้งนั่งและเดินดู แล้วเพลินดี
4. อยู่วัดเกษม	จิตตาราม	อยู่หนึ่งปี
เล่าเรียนศึกษา	ดีแต่สอบไม่ได้	สอบนักธรรมโท
ตกคิดว่าโชคร้าย	พระแม้นสอบซ้ำ	ปีที่สองได้
ท่านดีใจ	ลาอาจารย์อุปัชฌาย์คู่สวด	เข้าตำรวจสบาย (ปัจจุบันร้อยตรีแม้น)

5. ออกพรรษาแล้ว	กราบลาอาจารย์	วัดเกษมจิตตาราม
ที่เคยอาศัย	ได้อยู่มาเป็นสุข	ราบรื่น
และชื่นใจ	ได้เล่าเรียน	ธรรมะ
เป็นทุน	ปลาบปลื้ม	ลืมไม่ลง
6. รุ่งเช้าขึ้นรถไฟ	เดินทางตรง	ลงกรุงเทพ
ตามเป้าหมาย	กรุงเทพ	เป็นถิ่นทอง
ของเมืองไทย	ด้วยความมี	มานะมุ่งหมาย
เล่าเรียน	ศึกษา	หาความเจริญ
7. พอถึงหัว	ลำโพง	งงไปหมด
คนคล้ายมด	เดินขวักไขว่	รถราเต็มถนน
ดูมากมาย	มีแสงสี	หลากหลาย
ยืนดูแล้ว	เพลิน	เจริญดี
8. นั่งพักหายเหนื่อย	สักห้านาที	จับแท็กซี่เข้าวัดโพธิ์
ตามเป้าหมาย	ถึงวัดโพธิ์	ต. 11 คณะใต้
เจอหลวงตาไผ่	นั่งจ่อ	เลยขออาศัย
หลวงตาไผ่	ใจดีไม่ขัดข้อง	เรื่องพี่น้องต้อนรับ ทั้งมาไป
9. ตื่นแต่เช้ามืด	ตื่นขึ้นมาพากัน	ไปบิณฑบาต
เดินไปสักพัก	น่าประหลาด	ไม่ค่อยมีคนใส่
ได้ข้าวมา	คนละเล็กน้อย	นั่งกลอยใจ
หลวงตาไผ่	บอกไม่ต้องนั่งเศร้า	เดียวหุงข้าวให้กิน

10. หุงข้าวเสร็จ	**เรียบร้อย**	**มีถ้วยน้อยน้ำปลา**
		พริกหอมหั่นใส่
บิณฑบาต	ได้ไข่เค็มมาสองลูก	ฉันอร่อยถูกใจ
ฉันไปคุยไป	ข้าวหมดหม้อ	มองหน้ากัน
หัวเราะ	ฮากันใหญ่	อยู่กันได้เป็นสุข
		สนุกสบาย
11. วันหนึ่ง	โชคดีมีตาเงี่ยม	มาเยี่ยมหลวงตาไผ่
ปรึกษากันว่า	ให้ฝากวัดให้	ตาเงี่ยมใจดี
นำไปฝาก	วัดชื่อดัง	วัดระฆังนั้นเอง
12. ไปอยู่วัดระฆัง	**ถูกที่**	**เล่าเรียนบาลี**
นักธรรม	**อยู่มากหลาย**	**การเป็นอยู่**
เป็นสุข	**สนุกสบาย**	**มีพระเณร**
มากมาย	เล่าเรียนศึกษา	หาความเจริญ
13. อยู่วัดระฆัง	สี่ปีดีมาก	ไม่อดอยากเรื่อง
อาหารที่อยู่อาศัย	อยู่กับหลวงตานัส	ท่านบิณฑบาต
รวยโยมมากมาย	อาหารขบฉัน	หลากหลาย
เล่าเรียนเป็นสุข	สบาย	อยู่หลายปี
14. ไปอยู่วัดระฆัง	ถึงสี่ปี	สอบได้นักธรรมโท
นักธรรมเอก	เหมือนเสกเป่า	ทั้งไปเล่าเรียนวิทยุ
โทรทัศน์ไฟฟ้า	อันมากหลาย	ซ่อมวิทยุก็ได้
ทีวีก็ได้เครื่องขยายเสียงก็ได้	**อาชีพนี้สบาย**	**เป็นสายเจริญ**

15. อายุป่าเข้าไป	ถึงยี่สิบหก	คิดแล้ววิตกกังวล
อยู่มากหลาย	ว่าเราจะอยู่	เป็นพระหรือ
จะสึกไปคิดมากมาย	สึกออกไปโอกาส	ทองมองแล้วเจริญ
16. ตกลงใจสึกแน่	ไม่แก่เกิน	ออกไปหาทาง
เจริญมีครอบครัว	ก็ยังไม่สาย	จะทำมาหากิน
อาชีพนี้ก็สบาย	ตัดสินใจ	กราบลา
อาจารย์	และหลวงตา	ไปหาความเจริญ
17. วัดระฆัง	มีพระคุณ	ยิ่งใหญ่มาก
ได้อาศัย	ถางถาก	อนาคตที่สดใส
ได้เล่าเรียน	จบโทเอก	จนสมใจ
และเรียน	อาชีพอีก	มากหลาย
เป็นสาย	เจริญ	และเงินดี
18. สึกจากพระ	ออกมา	คือทิดสละ เครือเถาว์
อยู่วัดระฆัง	ต่อไปไม่ได้	คิดแล้วอายตัวเรา
ที่ได้รับบาต	กินข้าวญาติโยม	อยู่หลายปี
เตรียมกระเป๋ากราบลา	หลวงตาที่สอนสั่ง	ออกจากวัดระฆัง
		ตามเป้าหมาย
19. แต่งตัวโก้เข้าวัดโพธิ์	ไปหาหลวงตาไผ่	หลวงตาไผ่
ใจดี	ก็รับไว้	ให้หุงข้าวให้ฉัน
ทุกวันไป	จนอิ่มหนำ	สำราญใจหายทุกข์
		เป็นสุขเอย

20. อยู่วัดโพธิ์	ปีแรก	ไปฝึกงาน
ร้านอาจารย์นิต	ไปสถิต	ซ่อมวิทยุโทรทัศน์
กันยกใหญ่	ไม่มีเงินเดือน	ไปหาความรู้
เพิ่มเติม	ชำนาญไกล	ไปเรียนพันหม้อแปลง
ไฟฟ้าก็ได้	พันพัดลมก็ได้	สบายเอย
21. อยู่ต่อมา	ไปเรียนเพิ่มเติม	การซ่อมทีวีตาม
		ประสงค์
ไปเรียนที่	บางขุนพรม	ตามเป้าหมาย
เรียนจบแล้ว	เข้าทำงาน	บริษัทตามสบาย
คิดแล้ว	เงินเดือนถ้าเทียบปัจจุบัน	ก็หมื่นกว่าพอไปได้
22. พอเริ่ม	ทำงานบริษัท	เช้าก็ออกจากวัด
ไม่ตื่นสาย	ทำงานมีเงินเดือน	แล้วช่วยค่าน้ำ
ค่าไฟ	หลวงตาไผ่	ยิ้มแฉ่งเหงือกแดงเลย
23. อยู่วัดโพธิ์	ถึงเจ็ดปี	ไม่มีเงินเก็บ
อยู่กรุงเทพ	แสงสี	มันมากหลาย
เที่ยวเตร่	สนุกเป็นสุข	สำราญใจ
ตั้งตัวไม่ได้	แย่	แก่ลงทุกวัน
24. คิดแล้ว	ทำงานเป็นลูกจ้าง	ตั้งตัวไม่ได้แน่
ต้องเปิดร้าน	เป็นเถ้าแก่	จึงจะมีเงินหลาย
นั่งคิดวาดวิมาน	กันวุ่นวาย	ตกลงใจ
ไม่อยู่	ออกไปสู่	ความเจริญ

25. กราบลา	วัดโพธิ์	และหลวงตาไผ่
ที่มีพระคุณ	**อันใหญ่ยิ่ง**	**ที่ได้อาศัยเล่าเรียน**
ทุกสิ่ง	จะหาไหน	เรียนวิทยายุทธ์จบวิชา
อันมากมาย	ชีวิตสดใส	ปราบปลื้มลืมไม่ลง
26. ปีที่แปด	เปิดร้าน	ทำกิจการใหญ่
รับซ่อมทีวี	แอร์ตู้เย็น	วิทยุเครื่องขยาย
ทำหม้อแปลงส่ง	ตามห้างร้าน	บานตะไท
งานหลากหลาย	ทำกันสนุก	มองเห็นเงินเจริญดี
27. ปีที่เก้า	มีครอบครัว	อยู่กันเป็นสุข
มีลูกลูก	**ทยอยเกิด**	**ไม่ขาดสาย**
ตัวเล็ก	**ตัวน้อย**	**วิ่งกันให้วุ่นวาย**
จ้างเขาเลี้ยงบ้าง	**ขึ้นโรงเรียนบ้าง**	**ตามเป้าหมาย**
28. มีภาระอื้อ	บอกไม่ได้	หัวเป็นน๊อต
ตัวเป็นเกลียว	หมุนกันไป	ตอนนี้คิดได้
สุรุ่ยสุร่ายไม่ได้	อย่าใช้เพลิน	เรื่องเงินทอง
29. ทำกิจการเช้า	สี่โมงเย็น	ไปเป็นอาจารย์สอน
ทำอยู่อย่างนี้	หลายปี	เรื่องเงินทอง
ส่งลูกเรียน	คล่อง	สมหวังได้ดังใจ

30.	อยู่ต่อมาหลายปี	ลูกเรียนดีดี	มีอนาคตที่สดใส
	จบมหาวิทยาลัย	ตามประสงค์	จบปริญญาตรีหนึ่งคน
	ปริญญาโทสองคน	ปริญญาเอกสองคน	ตามจำนงค์
	กุศลส่ง	ครอบครัวเป็นสุข	หมดทุกข์ภัย
31.	อยู่ต่อมา	ข้องขัดเรื่องซ่อม	โทรทัศน์สี
	อายุมากเข้า	หูตาไม่ค่อยดี	อาชีพนี้ขอกราบลา
	ยึดอาชีพตาต่อไป	ตาเป็นหมอ	โบราณชื่อหมออ้น
	ท่านทำยาขาย	เป็นหมอรักษา	หมอจับผีและหมอตอนควาย
	มีรายได้	มากหลาย	เลี้ยงลูกหลานของท่านมา
32.	เริ่มตั้งโรงงาน	ผลิตยา	ตราโพธิ์อินทรีโอสถ
	งามสุกใส	ลูกค้าทยอย	มาซื้อกันมากมาย
	มียาหลากหลาย	ขายให้ท่าน	ทุกวันมี
	มีทั้งขายปลีก	ขายส่ง	ให้ถึงที่
	ท่านคอยรับ	ปลายทาง	ได้ทันที
	โพธิ์อินทรี	จัดส่งให้	ท่านสบายเอย

33. เรื่องความรู้	การปรุงยา	ไม่ข้องขัด
พ่อจบเภสัช	โบราณ บภ.	สมศักดิ์ศรี
ลูกสองคน	เป็นนายแพทย์ทหาร	ปัจจุบันความรู้มี
มีศักดิ์ศรี	ทำงานอยู่	เป็นถึงผู้พัน
พ่อจะเดิน	ไปทางไหน	สบายมาก
คนหลายหลาก	จะทักทาย	เพื่อสังสรรค์
เข้าวัดเข้าวา	ไม่น้อยหน้า	เพื่อนเพื่อนด้วยกัน
เจ้าคุณวัดนั้น	จะทักว่า	ไปไหนมาพ่อผู้พัน
บางวัดท่าน	ทำบุญใหญ่	คนหลั่งไหลมาทำบุญกัน
ท่านทักทาย	ในเครื่อง	ขยายเสียงดังลั่น
โน่นเดินมา	นายห้างขายยา	พ่อผู้พัน

34. อายุเข้าเจ็ดสิบปี มอบกิจการยาตราโพธิ์อินทรีให้ลูกชาย เป็นนายทหารให้ดูแลสืบทอดกิจการ ที่พ่อก่อตั้งมาประมาณยี่สิบกว่าปี พ่อวางให้มันเบาจะเข้าวัดเพื่อปฏิบัติศีลทานให้เต็มที่ จะทำสมาธิวิปัสสนา ให้เกิดผลกุศลมี เพื่อหวังมรรคผลกุศลถึงนิพพาน หมอสละทำบุญครั้งใด ขอตั้งจิตอธิฐาน ขอเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย ถ้าตายเมื่อไร ไม่เอาอีกแล้วไอ้สังขาร กราบเท้าท่านปู่พญายมราชขอความเมตตา จากท่านให้ช่วยเป็นพยาน ลูกขอเข้าไปอยู่ที่พระนิพพาน ไม่ต้องมาเวียนเกิดเวียนตาย ในวัฏฏะสงสาร อีกต่อไป

เอวังโหตุก็มีด้วยประการฉะนี้

หมอสละ เครือเถาว์ เจ้าของยาตราโพธิ์อินทรีโอสถ แต่งและเรียบเรียง

ประวัติคำกลอนของหมอสละเอง

อ่านแล้วไม่ถูกใจ กราบขออภัยทุกท่าน

จากผู้มีความรู้น้อยด้อยปัญญา

ตำรายาสมุนไพรไทย

หมอสละ เคือเถาว์

เจ้าของยาตราโพธิ์ อินทรี โอสถ สร้างแจกเป็นวิทยาทาน ปรารถนามรรค ผลนิพพาน ถ้าบุญยังไม่ถึงซึ่งพระนิพพาน ขอไปสู่สุคติขอให้มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิพาน ธนะสาน สมบัติ ศีล สมาธิ ปัญญา มรรคผลนิพพาน ขอให้ ปราศจากทุกข์โศกโรคภัย นานาประการ ทุกชาติไป คำว่าไม่มี ข่ออย่าได้มีแด่ข้าพเจ้า จนตราบเท่าเข้าถึงซึ่งพระนิพพานเทอญ

ยาแก้โรคเอดส์

1. กำมะถันเหลือง บอระเพ็ด ชงน้ำกินก่อนอาหาร
2. ส้มมะขามเปียกบดใส่เกลือกินหลังอาหาร
3. ฝางเสนต้มใส่ดีเกลือ กินก่อนนอน

พ.ศ.2501 50 ปีก่อน โรคเอดส์ไม่มีเลย มนุษย์เป็นผู้สร้างโรคเอดส์ขึ้นมาฆ่ามนุษย์ด้วยกัน เอาเคมีไปกระตุ้นให้สัตว์โตเร็ว เช่น ไก่ ปลา หมู เนื้อให้โตเร็วทันให้มนุษย์ แต่ผลร้ายก็ตามมาให้ ให้มนุษย์ผู้สร้างขึ้นมา ผู้รับประทานผักผลไม้มังสวิรัติ เอดส์ไม่มี เมียกินส้มตำไม่เป็นเอดส์ ผัวกินเนื้อสัตว์เป็นเอดส์ ไม่ว่าอะไรในโลกเป็นของคู่กันมีเกิดก็มีตาย พระพุทธเจ้าค้นพบ มีตายแล้วไม่เกิดมีใหม่ มีคือไปอยู่พระนิพพานเลย โรคเอดส์ก็เหมือนกันมนุษย์เป็นเอดส์ มนุษย์ด้วยกันก็มียารักษาเอดส์ให้หายได้ฉันใด มีมืดมีสว่าง มีหนาวก็มีร้อนของคู่กันมากับโรคมนุษย์

สารบัญสมุนไพร

สรรพคุณชุมเห็ดเทศ ๑
ยารักษากลาก เกลื้อน เรื้อนกวาง ๒
ยาแก้ปวดหัว ๓
ยาแก้เด็กเป็นซางชัก ๔
ยาแก้เด็กเป็นหละ ๔
ยาแก้ไข้ทับระดู ๕
ยาแก้สะอึก ๕
ยาแก้ผอมแห้งแรงน้อย ๕
ยาแก้ฝี ๖
ยาแก้เหงือกบวม ๖
ยาแก้ปวดฟัน ๖
ยาแก้ปากเป็นแผล ๖
ยาแก้เลือดกำเดา ๗
ยาแก้เนื้องอกในรูจมูก ๗
ยาแก้ต่อมทอนซิลอักเสบ ๗
ยาแก้เจ็บคอ ๘
ยาแก้ตาแดง ๘
ยาแก้โรคหัวใจ ๘
ยาแก้โรคเบาหวาน ๙
ยาแก้ไตพิการ ๙
ยาแก้ประจำเดือนมาไม่หยุด ๙
ยาแก้บิด ๑๐
ยาแก้เส้นเลือดตีบตัน ๑๐
ยาแก้โรคเบาหวาน ๑๑
ยาทาริดสีดวงทวาร ๑๑
ยาแก้ไอเป็นเลือด ๑๒
ยาแก้ปวดเมื่อยอย่างง่าย ๑๒
ยาแก้โรคริดสีดวงทวาร บานทะโรก ๑๓
ยาแก้เส้นเลือดในสมองตีบตัน ๑๓
ยาทาแก้มะเร็งผิวหนัง ๑๓
ยาแก้ตะคริว ๑๔
ยาแก้เมาคลื่น เมารถ เมาเรือ เมาเครื่องบิน ๑๕
ยาแก้บาดทะยัก ๑๕
ยาแก้ตัวจี๊ด ๑๕
ยาแก้ชาที่แขนที่ขา ๑๕
ยาแก้ไข้จับสั่น ๑๖
ยาแก้โรคเหน็บชา ๑๖
ยาแก้กระดูกงอก ๑๖
ยาละลายเลือดเสีย ๑๗
ยาบำรุงเลือด ๑๗
ยาแก้เยื่อหุ้มกระดูกอักเสบ ๑๘
ยาลดความอ้วน ๑๙
ยาแก้กล้ามเนื้อลีบ แขน-ขา อ่อนยืนเดินไม่ได้ ๒๐
ยาแก้ริดสีดวงขาโก่ง ๒๑
ยาแก้ลม ๑๐๘ จำพวก ๒๑
ยาแก้หวัดเรื้อรัง ๒๒
ยาแก้สตรีตกเลือดในทวาร หนัก-เบา ๒๒
ยาแก้งูสวัด ๒๓
ยาลดความกำหนัด ๒๔
ยาแก้นอนไม่หลับ ๒๔
ยาแก้ไข้มาลาเรียลงตับ ๒๕
ยาแก้ปัสสาวะไม่ออก ๒๕
ยาแก้ฝี ๒๖
ยาแก้โรคไอ ๒๗
ยาบำรุงครรภ์ ๒๘
ยาแก้สตรีปวดมดลูก ๒๙
ยาแก้สตรีเป็นมุตกิดระดูออกกลิ่นเหม็น ๓๐
ยาแก้เลือดเสีย ระดูเสีย มิอาจมีบุตรได้ ๓๑
ยาล้างโรคเกี่ยวกับเส้นเอ็นทั้งหมดตลอดถึงอัมพาต ๓๒
ยาแก้ปวดขา ๓๓
ยาแก้เคล็ดขอก ปวด บวม ๓๔
ยาแก้โรคกระษัย ๓๕
ยาแก้ปวดศีรษะไม่รู้จักหาย ๓๗
แผนผังสร้างบ้านรั้วเรือน ๓๘-๓๙
เดือนที่ปลูกบ้านเรือนตามคำพยากรณ์ ๔๐-๔๑
วันที่ปลูกเรือนอีกตำราหนึ่ง ๔๒-๔๓
แผนบอกวันดี ๔๔
แผนบอกวันร้าย ๔๕
ฤกษ์งามยามดีตามยามอุบากอง ๔๖
ตำราการเดินทางและเสี่ยงโชค ๔๗
ทิศผีหลวง ๕๔

*" โรคเอดส์ก็เหมือนกันมนุษย์เป็นเอดส์
มนุษย์ด้วยกันก็มียารักษาเอดส์ให้หายได้
ฉันใดมีมืดก็มีสว่าง มีหนาวก็มีร้อน
ของคู่กันมากับโลกมนุษย์ "*

ตำรับยาที่ใช้บ่อย

ส.เปลี่ยนศรี

สรรพคุณของชุมเห็ดเทศ

ให้เอาทั้งต้น ใบ และดอก (ไม่มีดอกก็ได้) สดๆ ของชุมเห็ดเทศ มาหั่นให้เป็นชิ้นเล็กๆ แล้วตากแดดให้แห้ง เมื่อแห้งแล้วใส่กระทะคั่วไฟอ่อนๆ ให้เหลือง เก็บใส่โหลเอาไว้ต้มน้ำกิน

๑. โรคความดันโลหิตสูง ต้มกินน้ำยาต่างน้ำ ๗ วันๆ ละ ๑ กำมือ

๒. โรคเบาหวาน ต้มกินน้ำยาต่างน้ำ ๑๕-๒๐ วันๆ ๑ กำมือ

๓. โรคระบบหายใจ โรคภูมิแพ้ ต้มน้ำยากิน ๑๐-๑๕ วันๆ ละ ๑ กำมือ

๔. โรคไข้หวัด ไข้หวัดน้อย ไข้หวัดใหญ่ ต้มน้ำยากิน ๑-๓ วันๆ ละ ๑ กำมือ

๕. โรคแผลพุพอง แผลตามตัวเป็นตุ่มเป็นหนอง ทุกส่วนของร่างกาย ต้มกินน้ำยา ๑๐-๒๐ วันๆ ละ ๑ กำมือ

๖. โรคนอนไม่หลับ ต้มน้ำยากินต่างน้ำ ๑-๔ วันๆ ละ 2 กำมือ (เคี่ยวยานาน 5 นาที)

๗. โรคปัสสาวะไม่สะดวก ต้มยากินต่างน้ำ ๑-๓ วันๆ ละ ๑ กำมือ

๘. เป็นยาบำรุงหัวใจ ต้มยากินต่างน้ำวันละ ๑ กำมือ กินวันเว้นวัน

๙. โรคถ่ายอุจจาระไม่ออก ให้ใช้ดอกชุมเห็ดเทศต้มน้ำกิน ๑

กำมือ กินต่างน้ำ ภายใน ๑๐-๒๐ นาที ก็จะถ่ายและถ่ายได้สบายมาก ถึงคราวหยุดจะหยุดถ่ายเอง เป็นยาระบายที่ดีมาก

ดอกชุมเห็ดเทศ ถ้าตากแดดแล้วบดให้เป็นผงผสมน้ำผึ้งปั้นเป็นลูกกลอน กินวันละ ๒ เม็ด เม็ดเท่าผลพุทรา กินเช้า-เย็น เป็นยาแก้ระบบในท้อง จุก แน่น เสียด คลื่นเหียนอาเจียน และยังเพิ่มระบบหายใจได้ดี ตลอดจนแก้ปวดศีรษะได้อีกด้วย

ชุมเห็ดเทศ เป็นไม้ปลูกง่าย ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด รักษาโรคได้มากมายหลายชนิด เช่น กลาก เกลื้อน เรื้อนกวาง

*****

ยารักษากลาก เกลื้อน เรื้อนกวาง

ให้นำเอาใบชุมเห็ดเทศที่ไม่แก่ไม่อ่อน ตำผสมหัวกระเทียม และกำมะถันเหลือง ทาแก้ได้โดยใช้ใบชุมเห็ดตำแล้ว ๒ ส่วน หัวกระเทียมและกำมะถันเหลืองอย่างละ ๑ ส่วน ทาส่วนที่เป็น ทาบ่อยๆ จะค่อยๆ หายไปเอง

ท่านผู้ใดต้องการชุมเห็ดเทศไปปลูก ให้เขียนจดหมาย สอดซองสอดแสตมป์ ๔ บาท จ่าหน้าซองถึงตัวท่านเอง จะได้รับพันธุ์ชุมเห็ดเทศไปปลูก โดยส่งไปที่

ส.เปลี่ยนศรี

วัดท่าราบ อ.บางแพ จ.ราชบุรี ๗๐๑๑๐ โทร ๐๓๒-๓๘๑๑๕๗

หมายเหตุ ถ้าท่านชงชุมเห็ดเทศกิน ถึงแม้จะกินบ้างไม่กินบ้าง จะทำให้ไม่เจ็บไม่ป่วย

ปวดหัว ปวดหัวเรื้อรัง

ให้เอาใบชุมเห็ดไทย (ต้นแค่คืบ-ศอก) หนัก ๒ บาท (๓๐ กรัม) เนื้อหมูหนัก ๒ ขีด (๒๐๐ กรัม) ต้มน้ำกินวันละ ๑-๒ ครั้ง กินไม่เกิน ๗ วัน อาการปวดหัวหายไป

*****

ปวดหัวข้างเดียว

เอาหัวไชเท้าตัดคั้นเอาน้ำ ให้ได้ประมาณ ๑ เปลือกหอยแครง หรือ ๒ ช้อนชา

ให้ผู้ป่วยนอน เอาน้ำคั้นหัวไชเท้าหนึ่งหัวคั้นเอาน้ำ หยอดจมูกทีละข้าง หยอดทั้งสองข้างแล้วเอาสำลีอุดเอาไว้สักประมาณ ๑ นาที อาการปวดหัวข้างเดียวจะหาย หรือ เอาต้นกระเม็งตัวเมีย เอามาตำคั้นเอาน้ำ หยอดจมูกข้างที่ปวด (ปวดหัวข้างเดียว) หนึ่งนาทีหรือมากกว่านั้น อาการปวดหัวข้างเดียวจะหายไป

*****

ปวดหัวธรรมดา

ให้เอาดินสอพองพอควร เอามาใส่กระป๋องนมเผาไฟให้แดง แล้วยกลงบดให้ละเอียดผสมกับพิมเสน ใส่น้ำให้เปียก ทาที่ศีรษะจะหาย หาที่เปรียบไม่ได้

*****

ยาเด็กเป็นซางชัก (ตั้งแต่ ๑-๑๕ ขวบ)

ให้เอาตัวยา สำคัญคือ หอยขมตัวใหญ่ๆ หรือตัวย่อมๆ ๒ ตัว เอามาใส่กระป๋องนม แล้วตั้งไฟให้หอยขมสุกเกรียมแล้วเอาลง

วิธีทำยา ให้เอาฝาละมีหม้อดิน หรือกระถางแตก เอาหอยที่เผาแล้ว เอาตูดหอยฝนกับน้ำสุราขาว ฝนให้เลยตัวหอยไปกว่าครึ่งตัว แล้วเอาน้ำที่ฝนได้กรองใส่ขวดเล็กๆ เอาไว้ เอาไว้หยดใส่ปากเด็กเวลานอนหลับ ๑-๒ หยด ให้ทำเป็นประจำติดต่อกัน ประมาณ ๔-๕ ครั้ง ก็หายชักแล้ว

อาการชักนั้น เช่น ชักกระตุก ชักแล้วผวา ฯลฯ

*****

ยาแก้ชักอีกขนานหนึ่ง

ให้เอากาฝากมะรุม ฝนกับน้ำปูนใส กวาดคอเด็ก และทาซะโลมตัวก็หายเหมือนกัน

*****

ยาแก้เด็กเป็นหละ (ที่เป็นเม็ดใสๆ ในปากเด็ก)

ตัวยา ให้เอาหอยขมเป็นๆ ฝนกับน้ำมะนาว เอาทางตูดฝน ฝนให้ได้ครึ่งตัว แล้วเอามะนาวกรองน้ำเอาไว้ เวลาใช้ ให้เอาไม้ขนไก่ชุบน้ำมะนาวที่ฝนเอาไว้ ป้ายที่ในปากเด็ก บริเวณที่เป็นจะหายไปในเวลา ๑ ชั่วโมง

อาการที่เด็กเป็นหละเต็มปาก จะดื่มน้ำกินนมไม่ได้ เมื่อทายานี้แล้วก็จะหายไปไม่ช้า

*****

ยาแก้ไข้ทับระดู–ระดูทับไข้ สำหรับสตรีง่ายๆ

ตัวยา ๑. ผักตำลึง ๒. ผักบุ้ง

นำตัวยา อย่างละ ๑ กำมือ ต้มให้คนไข้กินบ่อยๆ ก็จะหายในวันนั้นหรือวันรุ่งขึ้น

*****

ยาแก้สะอึก

๑. ใบมะตูม ๑ กำมือ

๒. หัวหอม ๓ หัว

๓. พริกไทย ๓ เม็ด

เอา ๓ อย่างมาต้มกินน้ำยา หายทุกราย

*****

ยาแก้ผอมแห้งแรงน้อย

กินข้าวไม่ได้ ให้ทำยานี้กิน

๑. ใบมะกา ๕ ตำลึง

๒. ข่า ๕ ตำลึง

ต้มกับน้ำตาลทรายแดง กินน้ำยาเช้า–เย็น เวลาละค่อนแก้ว (การต้มควรต้มข่ากับใบมะกา พอเดือดได้ที่เอาออกมาผสมกับน้ำตาลทรายแดงข้างนอก เพราะถ้าใส่น้ำตาลทรายแดงลงไปตัวยาบางอย่างจะไม่ออกผล)

*****

ยาแก้ฝีและหนองเกิดในรูหู มีอาการปวดหู

ให้เอาเปลือกมังคุดที่กินเนื้อแล้ว เอามาฝนกับน้ำสุราหรือน้ำธรรมดาก็ได้ ใช้หยอดในรูหูวันละ ๒-๓ ครั้ง วันสองวันก็หาย เมื่อหายใช้สำลีชุบน้ำล้างหูให้สะอาด

⁕⁕⁕⁕⁕

ยาแก้เหงือกบวม

ตัวยา ๑. รากฝรั่ง (ต้นฝรั่ง)

๒. เกลือเม็ด

ยาสองอย่าง รากฝรั่ง ๑ กำมือ เกลือพอประมาณมากน้อยกว่าใส่น้ำพอสมควร เคี่ยวรากฝรั่งให้ตัวยาออกให้เข้มข้นก่อน แล้วค่อยใส่เกลือ แล้วเอามาอมแก้เหงือกบวม อมบ่อยๆ ก็หาย

⁕⁕⁕⁕⁕

ยาแก้ปวดฟัน

ให้เอาใบข่อยสดๆ ประมาณ ๑ กำมือ ตำให้ละเอียด แล้วเอาเกลือเม็ดใส่ลงตำรวมกัน ๒-๔ เม็ด ใช้อมบ่อยๆ หายปวดฟันและฟันแน่นกว่าเดิม

⁕⁕⁕⁕⁕

ปากเป็นแผลและเปื่อย

ให้เอาน้ำมะนาวอมบ่อยๆ จะค่อยๆ หายไป

⁂⁂⁂⁂⁂

เลือดกำเดาไหล

ให้เอาใบพลูที่กินกับหมาก ม้วนให้กลมแล้วหักกลางใบ เอาส่วนที่หักแหย่เข้าไปในรูจมูกไม่ถึงนาทีเลือดก็หยุด

⁂⁂⁂⁂⁂

เลือดกำเดาไหลไม่หยุด

ให้เอาหัวกระเทียมปอกเปลือก ตำให้ละเอียด แล้วเอามาพอกที่อุ้งเท้า เอาผ้าพันไว้เลือดกำเดาจะหยุดเอง

⁂⁂⁂⁂⁂

ยาแก้เนื้องอกในรูจมูก

(เรียกว่า ริดสีดวงงอกในรูจมูก)

ให้เอาบอระเพ็ด ๙ แว่น ตำกับเกลือ ๙ เม็ด ทำเป็นลูกกลอน กินเช้า-กินเย็น จนกว่าจะหมดก็หาย (ลูกกลอนเท่ากับหัวนิ้วก้อยของผู้ป่วย)

⁂⁂⁂⁂⁂

ต่อมทอนซิลอักเสบ

ให้เอาต้นหญ้าลูกใต้ใบ ๑ ต้น การบูรหน่อยหนึ่ง เอามาตำรวมกันให้ละเอียด ใส่สุราขาวหน่อยหนึ่ง คั้นเอาน้ำชุบสำลีอม ครั้งสองครั้งก็หาย (สำลีม้วนกลมๆ)

⁂⁂⁂⁂⁂

พ่อพรมเป็นหายดีเลย :

เลือดกำเดาไหลท่านให้เอาเกล็ดปลาช่อนคั่วให้เหลืองบดให้ละเอียดนัตแบบยานัต

⁂⁂⁂⁂⁂

แก้เจ็บคอ

ให้เอาต้นบัวบก (ทางภาคใต้เรียก ผักแว่น ทางภาคเหนือเรียก ผักหนอก) ใช้ต้น ๑ กำมือใหญ่ๆ เอามาลวกกับน้ำร้อน แล้วคั้นเอาน้ำกลั้วคอ

* * * * *

ตาแดง

หากเกิดขึ้นและติดต่อกัน ให้เอาต้นผักเบี้ย ๑ กำมือ เอามาตำให้ละเอียดแล้วเอาใส่กาละมัง เอาน้ำสะอาดใส่พอท่วมผักเบี้ย เอาสารส้มก้อนคนที่กาละมัง ๗ รอบ แล้วกรองเอาแต่น้ำ เอาไว้หยอดตารักษาตาแดงและป้องกันตาแดงระบาด

* * * * *

แก้โรคหัวใจขนานที่ดีที่สุด และหายได้ด้วย

ให้เอาบัวบกทั้งต้นทั้งใบ ๑ กำมือ ตำให้ละเอียด แล้วใส่น้ำสะอาดค่อนแก้ว คั้นเอาน้ำผสมกับน้ำตาลทรายขาว ๑ ช้อนคาว คนให้เข้ากันดื่มให้หมดแก้ว ให้กินเช้าแก้วเย็นแก้วยิ่งดี

โรคหัวใจหายมาแล้ว

* * * * *

แผลกลาย

ให้เอาผงธูปที่ยังไม่ได้จุด ๓ ดอก รูดเอาแต่ผงธูป เอามาชงกับใบชาที่ชงแล้ว นำไปพอกที่แผลกลาย หายมามากแล้ว

ยาแก้โรคเบาหวาน อย่างง่ายดายชะงัดนัก

ให้เอามะเขือพวง ประมาณ ๑ กำมือ (หรือประมาณ ๑ ขีด) เอามาบุบให้พอแตก เอาใส่หม้อ ใส่น้ำต้มพอควรพอเดือด

ให้กินต่างน้ำ วันละไม่น้อยกว่า ๔ ครั้ง สำหรับผู้ที่มีน้ำตาลในเลือดสูง

ถ้าตรวจแล้วน้ำตาลในเลือดลดเป็นปกติ ก็ทำกินได้เป็นครั้งคราว ต้องหมั่นตรวจเลือดด้วย

⁂⁂⁂⁂⁂

ไตพิการ
เป็นยารักษาให้คนไข้รอดตายมาหลายรายแล้ว

ให้เอาต้นหนวดแมว (พยับเมฆ-พยับหมอก) ๑ กำมือ เอามาต้มพอเดือด แล้วเอาน้ำตาลกรวดใส่ลงไปแค่พอหวานน้อยๆ (เท่าหัวแม่มือ) ให้คนไข้กินน้ำยาให้หมดวัน คนไข้ผู้บอกรอดตายมาแล้ว กินทุกวันจนกว่าจะหาย

⁂⁂⁂⁂⁂

สตรีมีประจำเดือนไม่มีหยุด ประจำเดือนมาไม่หยุด

ให้เอาขมิ้นอ้อย ๕ แว่น
ใบบอระเพ็ด ๙ ใบ
หญ้าแพรก ๑ กำมือ

เอาตัวยา ๓ อย่างมาตำให้ละเอียด แล้วผสมสุราขาว คั้นเอาน้ำกิน ถ้าคนอ้วนกิน ๒-๓ ครั้ง ไม่อ้วนโดยมากครั้งเดียว

*****

ยาแก้ปิด

มีเชื้อก็ดี ไม่มีเชื้อก็ดี หากเป็นมีอาการถ่ายไม่ออกและเจ็บปวดมาก

ให้เอา ๑. น้ำมะนาว ๑ ช้อนคาว

๒. น้ำปลา ๑ ช้อนคาว

ผสมกันกินเข้าไป ประเดี๋ยวเดียวจะเข้าห้องน้ำ พอออกมาคนไข้บอกว่าหายแล้ว

*****

ยาแก้แสนเลือดตีบตัน ปากเบี้ยว ตาแหก

ให้เอาไม้ไผ่สีสุก เอามาย่างไฟ โดยเอาไม้สดๆ มาย่าง โดยเอาจานหรือถาดรองน้ำจากไม้ไผ่ ได้น้ำพอสมควรให้คนไข้กิน โรคตามกล่าวหาย (ให้ทะลวงปล้องในให้น้ำไหล โดยย่างเอียงๆ)

*****

ยาแก้โรคเบาหวานที่กินแล้วได้ผลมาก (ชนิดคนจน ๑)

ให้เอายากวาดแสงหมึก ๓ เม็ด บดให้ละเอียดผสมกับน้ำโซดาครึ่งแก้ว แล้วดื่มให้หมด หลังจากนั้นอีก ๓ วัน ให้เช็คว่าน้ำตาลใน

เส้นเลือดลดลงเหลือเท่าไร หากมีน้ำตาลในเส้นเลือดมากอยู่ให้ทำกินอีกครั้ง แล้วครบ ๓ วัน ให้ไปตรวจอีก

คนไข้ขนาดที่จะต้องถูกตัดขา เพราะเป็นเบาหวานชนิดแผลเน่ายังหาย

*****

ยาเบาหวาน (ชนิดคนจน ๒)

ให้เอาหมากดิบชนิดกินกับพลู เอามา ๒ ผล เอามาต้มใส่น้ำท่วมยา แล้วต้มดื่มน้ำเช้าเย็น จืดแล้วต้มใหม่ ต้มกินจนกว่าจะหาย ได้ผลมาแล้ว ถ้ายังไม่หายให้ต้มกิน ๔ ลูกหายแน่

*****

ยาทาริดสีดวงทวาร (ชนิดคนจน)

ให้เอาหมากดิบแห้งนำเอามา ๑-๒ ลูก เอาเปลือกออกแล้วเอาใส่กระป๋องนมตั้งไฟแรงๆ จนผลหมากไหม้แล้วยกลง แล้วบดหรือตำให้ละเอียด แล้วเอาผสมกับสารส้มสด แล้วบดให้ละเอียดผสมกัน เอาตะแกรงร่อนให้เกลี้ยง เก็บเอาไว้

เวลาใช้ให้เอาผงที่ผสมกันแล้วนี้เล็กน้อย ผสมน้ำพอเปียก แล้วแตะที่เป็นแผลริดสีดวงทวาร ๒-๓ ครั้งก็หาย

*****

ยาแก้ไอเป็นเลือด

ให้เอาบอระเพ็ด ๑ เกรียก
ให้เอาน้ำผึ้ง ๑ ช้อน

วิธีทำ ให้เอาบอระเพ็ดหั่นเป็นชิ้นเล็กๆ แล้วตำให้ละเอียด แล้วเอาน้ำสุกที่เย็นแล้วใส่ลงไป ๓ ช้อนคาว คั้นเอาน้ำออกมาผสมกับน้ำผึ้งแท้ ๑ ช้อนคาว ผสมให้เข้ากันดี

ให้คนไข้กินเช้า กินเย็น ทำกินทุกวันจนกว่าจะหาย ได้ผลมาแล้ว

* * * * *

ยาแก้ปวดเมื่อยอย่างง่าย

ให้เอาต้นกะเม็งตัวเมีย (ต้นขาวดอกขาว) เอามาทั้ง ๕ เอามาสับตากแห้งแล้วบดให้ละเอียด ผสมกับน้ำผึ้งแล้วปั้นเป็นลูกกลอนเม็ดเท่าเม็ดพุทรา กินเช้าเม็ดเย็นเม็ด แก้โรคปวดเมื่อยได้ดี

* * * * *

ยาแก้โรคกระเพาะอาหาร ลำไส้ โรคภายใน เช่น มะเร็ง หรือแผลปากมดลูก

ให้เอาต้นกะเม็งตัวเมียทั้งห้าสดๆ เอามาตำคั้นเอาแต่น้ำ (ห้ามผสมน้ำอื่นๆ) เอาน้ำกะเม็ง ๑ ส่วน ผสมกับน้ำผึ้ง ๒ ส่วน ผสมกินเช้า-เย็น เวลาละ ๒ ช้อนคาว

เป็นโรคกระเพาะหรือลำไส้ ให้กิน ๑ ขวดแม่โขงจึงจะหาย แต่ถ้าจะให้หายขาดต้องกิน ๒ ขวดแม่โขง

เป็นโรคมะเร็งหรือแผลปากมดลูก ให้กิน ๒ ขวดแม่โขงถึง ๓ ขวดแม่โขง หายมามากแล้ว

*****

ยาแก้โรคริดสีดวงทวาร บานทะโรค

ให้เอาต้นเถาวัลย์เปรียงหนัก ๑๐ บาท ต้มกับปูนแดง (ที่กินกับหมากกับพลู) ปูนเท่าผลพุทราต้มแล้วทิ้งไว้สักครู่ แล้วกรองเอาแต่เฉพาะน้ำใส่หม้อ (อุ่นทุกวัน) รินน้ำยากินเช้า-เย็น ครั้งละครึ่งถ้วยชา ไม่นานริดสีดวงชนิดบานทโลก จะหายไป และหายไปทุกอย่าง

*****

ยาแก้เส้นเลือดในสมองตีบตัน

ตัวยา ๑. ใช้ใบหนุมานประสานกาย เช้า ๙ ก้าน เย็น ๙ ก้าน

๒. ใช้น้ำตาลกรวดหรือน้ำอ้อยแดง ๑ ก้อน หรือ ๑/๒ ก้อน

๓. ใช้น้ำ ๓ ส่วน ต้มรวมกันให้เหลือ ๑ ส่วน แล้วรินน้ำยากินวันละ ๒ เวลา เช้า-เย็น ให้กินยานี้ ๒๕-๓๐ วัน แก้เส้นเลือดในสมองตีบตันหาย

*****

ยาทาแก้มะเร็งผิวหนัง

มีลักษณะเป็นผื่น เป็นเกล็ดดำ ๆ ทั้งตัว

ตัวยา ให้กะเทาะเปลือกมะขามต้นแก่ๆ (ยิ่งมีอายุเป็นสิบ-ยี่สิบ-

สามสิบปียิ่งดี) ให้เอาเปลือกมาตำให้ละเอียด แล้วเอาน้ำปูนใสมาผสมเปียกพอเหมือนขี้เลน แล้วทาบนผิวหนังที่เป็นโรคแล้วเอาผ้าพันไว้ เอาออกวันรุ่งขึ้นครบ ๒๔ ชั่วโมงผิวหนังจะตกสะเก็ด แล้วโรคจะหายไปเอง

*****

ริดสีดวงทวาร บานทะโรค หรือริดสีดวงพลอก

ให้เอาเถาวัลย์เปรียงหนัก ๑๐ บาท ต้มกับปูนแดงที่กินกับหมากปั้นเท่าผลพุทราต้มแล้วทิ้งไว้สักครู่ แล้วกรองเอาแต่เฉพาะน้ำใสไว้อีกหม้อหนึ่ง (อุ่นทุกวัน) รินน้ำยากินเช้า-เย็น ครั้งละครึ่งถ้วยชา ไม่นานริดสีดวงชนิดบานทะโลก จะหายไป

*****

ยาทาแก้มะเร็งบนผิวหนัง (มีลักษณะเป็นผื่น เป็นเกล็ดดำๆ)

ให้กะเทาะเปลือกมะขามต้นแก่ๆ (ยิ่งมีอายุเป็นสิบๆ ปี ร้อยปียิ่งดี)

เอาเปลือกมาตำให้ละเอียด ผสมกับน้ำปูนใสเปียกพอเป็นมูลโคทาลงบนผิวหนังที่เป็นโรคแล้วเอาผ้าพันไว้ รุ่งขึ้นผิวหนังจะตกสะเก็ดแล้วโรคจะหายไปเอง

*****

เป็นตะคริว

ให้เอาเบี้ยซี่ใส่แก้ว แล้วเอาเกลือใส่พอควร กินประเดี๋ยวก็หาย

เมาคลื่น เมารถ เมาเรือ เมาเครื่องบิน

ให้เอาสก็อตเทป ปิดที่สะดือก่อนเดินทาง ไม่เมา เห็นผลมาแล้ว

*****

เป็นบาดทะยัก

ให้ซื้อน้ำยาที่กินกับขนมจีน กรองเอากากน้ำยา พอก หาย

*****

เป็นตัวจี๊ด

ให้เอาน้ำมันรอนสันที่ใช้กับไฟแช็ค ทาตรงที่ตัวมันอยู่ บ่อยๆ เป็นการคุมกำเนิด ต่อไปจะตายไปเอง

*****

ชาที่แขนที่ขา

ให้เอาต้นใบเหงือกปลาหมอทะเล เอามาตำผสมกับสุราขาว เอาผ้าขาวห่อเป็นลูกประคบ ประคบที่เป็นบ่อยๆ หาย

*****

เต้านมสตรีอักเสบ

เอาดอกดาวเรืองแห้ง ดอกสายน้ำผึ้งแห้ง (เต้งเล้งแห้ง)

สองอย่างอย่างละเท่าๆ กัน บดเป็นผง ผสมน้ำส้มสายชู ทาบริเวณเต้านม

ไข้จับสั่น

ให้เอาใบมะขาม ๒ กำมือ ตำคั้นเอาน้ำผสมน้ำสุก กินสองสามครั้งก็หาย

❋❋❋❋❋

ยาต้มแก้โรคเหน็บชา

๑. ต้นตะไคร้ ๒. หัวกระชาย

๓. หัวแห้วหมู ๔. พริกไทย

๕. ใบมะกา

หนักอย่างละเท่าๆ กัน ต้มใส่น้ำท่วมยา แล้วเพิ่มอีก ๑ แก้ว ต้มเคี่ยวให้เหลือน้ำท่วมยา ถ้าจะให้ระบายมากเพิ่มดีเกลือข้างนอก ให้กินครั้งละครึ่งแก้ว หรือตามธาตุหนักเบา

ยาแก้กระดูกงอก (มักไปทับเส้นประสาททำให้เจ็บ มีอาการต่างๆ)

๑. ลูกจันทน์ ๒. ดอกจันทน์

๓. กระวาน ๔. กานพลู

อย่างละ ๑ บาท

๕. มหาหิงค์

๖. ยาดำ ๗. การบูร

อย่างละ ๔

๘. พริกไทยเท่ายาทั้งหมด ๙. พริกหอมเท่ายาทั้งหมด

บดเป็นผงใส่ขวดเอาไว้ แล้วเอาผักมะรุมต้มใส่น้ำ ๓ ส่วน เอาไว้ทำเป็นน้ำกระษัย

เวลากิน ตักยามา ๑ ช้อนชา ผสมน้ำกระษัยกินวันละ ๓ เวลา ก่อนอาหารและก่อนนอน น้ำกระสายหมดก็ทำใหม่ กินไปนานๆ กระดูกที่งอกออกจะหดตัวเข้าตามปกติ

⁂⁂⁂⁂⁂

ยาละลายเลือดเสีย เมื่อคลอดบุตรแล้ว

๑. สะท้าน ๒. ดีปลี

๓. ยารากขาว ๔. กระเทียม

๕. รากเจตมูลเพลิง

ทำเป็นผงละลายกับน้ำสุรากับน้ำสารส้มนิดหน่อยกิน จะช่วยบำรุงเลือดหญิง เมื่อยังไม่ถึงคราวมีระดู แก้โรคระดูขัด แก้ผอมเหลือง ให้ลงท้องกลายเป็นริดสีดวงพลอก

⁂⁂⁂⁂⁂

บำรุงเลือด

๑. ใบหนาด ๒. ใบคนทีสอ

๓. พริกไทย ๔. ขิง

๕. ดีปลี ๖. กระทือ

อย่างละ ๒

๗. ผิวมะกรูด ๑๒

บดเป็นผง ละลายน้ำสุรา แทรกสารส้ม กิน เลือดงาม

⁂ ⁂ ⁂ ⁂ ⁂

ยาแก้เยื่อหุ้มกระดูกอักเสบ

(เกิดจากการหกล้ม หรือถูกของหนักกระทบ)

๑. เมล็ดโคกกระสุน ๑ กำมือ

๒. ลูกมะกรูด ๓ ลูก

๓. ฝางแดง ๓ ชิ้น

๔. ขมิ้นอ้อยหัวแก่ๆ ๕ ชิ้น

๕. ปูนแดงกินกับหมาก เอามาแช่เอาแต่น้ำปูนใสหม้อ

แล้วเอายาทั้งหมดใส่หม้อต้มกับน้ำปูนใส กินน้ำยาก่อนอาหาร ครั้งละครึ่งถ้วยชา (ยาใกล้จะจืดจึงกิน ๑ ถ้วยชา) ต้มกินเรื่อยๆ ไปเกิดไม่กี่หม้ออาการอักเสบ อาการปวดที่ข้อเท้า-ข้อมือ ข้อต่อต่างๆ หายทะยอยกันไป.

⁂ ⁂ ⁂ ⁂ ⁂

ยาแก้ไข้พิการ

มีอาการปวดข้อมือ-ข้อเท้า-เมื่อย ขบ ขัด อันเกิดจากกระดูกบ้าง น้ำมันเลี้ยงไขข้อเสื่อมหมดบ้าง

ตัวยา ๑. โกฐกระดูก ๒. โกฐกะกลิ้ง

๓. โกฐก้กกรา ๔. รากเตย

อย่างละ ๒

๕. แก่นมะหวด ๖. แก่นปรุ

๗. แก่นสนเอศ ๘. รากมะกล่ำต้น

๙. ดีปลี ๑๐. กระดูกงูเหลือม

อย่างละ ๔

๑๑. กำแพง ๗ ชั้น ๑๒. เนื้อไม้หอม

อย่างละ ๓

๑๓. สักขี ๔ ๑๔. เหมือดคน

๑๕. ส้มเสี้ยว ๑๖. ส้มสันดาบ

๑๗. พริกไทย ๑๘. ขิงสด

อย่างละ ๑

๑๙. รากคนทา ๕

๒๐. ข้าวเย็นเหนือ-ใต้ อย่างละ ๑๐

ต้มกินน้ำยาอย่างละ ๑ ถ้วยชา ก่อนอาหาร เพียง ๒-๓ หม้อ หายแน

* * * * *

ยาลดความอ้วน แต่บำรุงให้ร่างกายแข็งแรง

๑. พริกไทยอ่อน ๑๐ บาท

๒. แห้วหมู ๕ บาท

๓. หัวกระชาย ๕ บาท

๔. บอระเพ็ด ๔ บาท

๕. ต้นเหงือกปลาหมอทั้งห้า ๑๐ บาท

๖. มะตูมอ่อนแห้ง ๔ บาท

บดเป็นผงผสมกับน้ำผึ้ง แท้หรือไม่แท้ก็ได้ ปั้นเม็ดเท่าเม็ดพุทรา กินครั้งละ ๑ เม็ด วันละครั้งก่อนนอน

จะลดความอ้วนเรื่อยๆ ในขณะเดียวกันก็เพิ่มกำลังแข็งแรง มีเรี่ยวแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

*****

ยาแก้กล้ามเนื้อลีบ แขน-ขา อ่อน ยืนเดินไม่ได้

เพราะเป็นยาแก้ธาตุทั้ง ๔ ในร่างกาย (ธาตุใดธาตุหนึ่ง) ไม่ตั้งอยู่โดยปกติ ทำให้ร่างกายเป็นคนพิการ มีลักษณะแสดงเห็นเป็นคนง่อยให้อ่อนเพลีย ไม่มีกำลัง ให้มืออ่อน เท้าอ่อน ยืนเดินไม่ค่อยได้อาจเป็นเหน็บชาบ้าง คล้ายมือตายเท้าตาย (ส่วนมากเป็นเมื่ออายุยังน้อย)

ตัวยา ๑. พญาสัตตบรรณทั้ง ๕ (ตีนเป็ด)

๒. แห้วหมู

๓. หัวกระชาย

๔. มะคำไก่ทั้ง ๕

อย่างละ ๕

๕. ข้าวเย็นเหนือ-ใต้ อย่างละ ๓

๖. เขาควายเผือก ๑๐

๗. พริกไทย ๓

ตัวยาทั้งหมดนำใส่หม้อต้ม กินเช้า-เย็น เวลาละ ๑ ถ้วยแก้ว โรคตามกล่าวจะหายไปได้ในเร็ววัน และให้มั่นใจว่าจะหายขาดด้วย

*****

ริดสีดวงขาโก่ง

๑. รากมะรุม

๒. หัวกระชาย

๓. เถาหญ้านาง

๔. ต้นหนวดแมว

๕. กระดูกควายเผือก

๖. ไม้ไผ่ตายพราย

๗. ยาข้าวเย็นทั้ง ๒ อย่างละ ๑

๘. หัวอุตพิด

ดองฝังข้าวเปลือก ๗ วัน กินหาย

⁂⁂⁂⁂⁂

ยาแก้ลม ๑๐๘ จำพวก จุก เสียด แน่น

ตัวยา ๑. ขิง	๒. ดีปลี
๓. ไพล	๔. หัวตะไคร้
๕. ข่า	๖. กระเทียม
๗. สมอไทย (เอาแต่เนื้อ)	
๘. หัวกระชาย	๙. หัวหอม
๑๐. เปลือกกุ่มน้ำ	๑๑. เปลือกกุ่มบก
๑๒. เปลือกมะรุม	๑๓. เปลือกทองหลางใบมน
๑๔. พริกไทย	๑๕. ว่านน้ำ
๑๖. หัวขมิ้น	

เอาอย่างละ ๑

๑๗. ผิวมะกรูด หนัก ๑๖ บาท

บดเป็นผง กินกับน้ำร้อน หรือทำเป็นเม็ดก็ได้

❋❋❋❋❋

ยาแก้หวัดเรื้อรัง ใช้ ๒-๓ ครั้ง หายตลอดชาติ เป็นยานัตถุ์ก็ได้ ยาดมก็ได้

ตัวยา ๑. ยาฉุน (ยาสูบฉุน)

๒. ดอกมะลิแห้ง

๓. ผิวมะกรูด

๔. การบูร

๕. พิมเสนหรือเมนทอลก็ได้

ใช้ ยาฉุน-ดอกมะลิ-ผิวมะกรูด หนักเท่ากัน พิมเสน-การบูร ๑/๔ ของยาข้างบนบดเป็นผง (หอมดีมาก) แล้วเก็บใส่ขวดไว้ ใช้ดม หรือเป็นยานัตถุ์ได้ด้วย หายมามากมายหลายร้อยคนยานี้ได้มาจาก จ.ลำพูน

❋❋❋❋❋

สตรีตกเลือดในทวารหนัก-เบา

๑. ขมิ้นอ้อย

๒. ลูกผักชีล้อม

๓. ไพล

อย่างละเท่าๆ กัน เอามาตำให้แหลก แล้วตากแห้ง แล้วตำให้เป็นผง ละลายน้ำร้อนกินเช้า-เย็น เวลาละ ๒ ช้อนชา ไม่กี่วันก็หาย

❋❋❋❋❋

งูสวัด

ฝาของเปลือกหอยโข่ง ๓ ฝา เผาไฟให้สุกเกรียม ตำให้ละเอียดจนเป็นแป้ง ผสมกับน้ำส้มสายชูอย่างแท้ ไม่ข้นและใสเกินไป ทาบริเวณที่เป็นบ่อย ๆ วันละ ๓ ครั้งขึ้นไป ก็จะหายไปได้ในเร็ววันเหมือนปลิดทิ้ง

※ ※ ※ ※ ※

งูสวัด

๑. ใบน้ำเต้า ๒. ใบมะระ

๓. ดินสอพอง ๔. มูลโค

นำเอามาตำรวมกันให้ละเอียด แล้วผสมสุราโรง แล้วพอกตามรอยผื่น หรือทาให้ทั่วบ่อยๆ จะหายภายใน ๒-๓ วัน

※ ※ ※ ※ ※

งูสวัด

เอาผักเสี้ยนผีกับดินสอพอง ผสมกันตำให้ละเอียด ผสมกับสุรา ๒๘ ดีกรี ทา-พอกโรคงูสวัด งูสวัดจะหายได้โดยทาบ่อยๆ

※ ※ ※ ※ ※

งูสวัด

ใบเสลดพังพอนสดๆ (ใบเขียวเรียวยาว) ๑ กำมือ ตำผสมสุราโรง ทาพอกตามรอยเป็นผื่น หรือทาให้ทั่ว วันละ ๒-๓ ครั้ง ทุกๆ วัน แล้วเอาใบเสลดพังพอนสดๆ ๑๕-๒๐ ใบ ตำผสมกับน้ำซาวข้าว (เป็นครั้งที่ ๒)

น้ำซาวข้าวข้นๆ กินครั้งละ ๑ ถ้วยชาไม่มีหู วันละ ๒ ครั้งก่อนอาหาร เช้า-เย็น หายแน่นอน

⁕⁕⁕⁕⁕

ฎูสวัด

๑. เอาเลือดปลาไหล ผสมกับสุราขาว ก็หายได้

๒. ใบน้ำเต้า ตำผสมกับมูลโคสดๆ ผสมเหล้าขาว ก็หายได้

⁕⁕⁕⁕⁕

ยาลดความกำหนัด

ให้เอาสารส้มประมาณ ๓ เมล็ดข้าวโพด ฝังเข้าไปในกล้วยน้ำว้า แล้วกลืนวันละ ๒ ครั้ง เช้า-เย็น ลดความกำหนัดแน่นอน

⁕⁕⁕⁕⁕

ยาแก้นอนไม่หลับ

ตัวยา ๑. สมุลแว้ง ๒. สมอเทศ

๓. รากชะพลู ๔. ใบสะแก

อย่างละ ๑ บาท ต้มกินนอนตูดโด่ง

⁕⁕⁕⁕⁕

เบาหวานอย่างง่าย

ตัวยา ๑. ใบรัก ๓ ใบ ฉีกเป็นชิ้นๆ ให้เท่าอายุ

๒. หัวข่า หั่นเล็กๆ ๓ ถ้วยแกง

๓. เตยหอม ๓ ต้น
ต้มกินต่างน้ำชา เบาหวานลดลงแน่ๆ

*****

ลูกตาแดงกล่ำ มีอาการแดงกล่ำ ปวดแสบคล้ายมีทรายอยู่ในตา

ให้เอาน้ำส้มสายชู ค่อนแก้ว เอามาลืมตาดูในน้ำสารส้ม ผลัดกันดูทั้ง ๒ ข้าง หาย

(น้ำส้มสายชูแท้ๆ นะ)

*****

ไข้มาเลเรียลงตับ-ม้ามย้อย

ให้กินมะรุมแกงส้มกับเนื้อหมู ครั้งเดียวก็หาย ถ้าไม่หายให้กินซ้ำฯ

*****

ปัสสาวะไม่ออก

เนื่องจากเป็นโรคบ้องไฟหรือกระโปกแดงก็หาย ไม่ออกเนื่องจากเป็นโรคอื่นก็หาย

ให้เอาใบข่อยแก่ๆ เอามาต้มกินต่างน้ำ วันละไม่น้อยกว่า ๔ ครั้ง

*****

ฝี

ให้เอายอดมันเทศแดง ๓ ยอด ตำกับข้าวสุกปากหม้อ ๑ ก้อน ผสมกับน้ำตาลทรายแดง พอกที่ฝีเอาหัวออก และพอกต่อไปเรียกเนื้อ

*****

ถ่ายท้อง อาเจียน กินยาอะไรไม่หาย

ให้เอาหัวหอม ปอกเปลือกนอกออก แล้วเคี้ยวประเดี๋ยวเดียวก็หาย

*****

ลมขึ้นสูง หูตึง หูอื้อ ปวดศีรษะ ปวดต้นคอ

ให้เอาใบผักเสี้ยนผี 1 พริกไทย 1 ส้มมะขามเปียก 1 เกลือ 1

เอาเท่าๆ กัน ตำโขลกให้เข้ากันละเอียด ปั้นเป็นลูกกลอน กินเช้า กินเย็น หายมามากแล้ว

*****

แสบร้อนตามเนื้อตัว ในอก ในใจ ทั้งหญิง-ชาย

๑. ขิง

๒. ข่า

๓. จันทน์ทั้ง ๒

*****

ยาแก้โรคไออย่างวิเศษ

ให้เอาบอระเพ็ดหั่นตากแดดให้แห้ง แล้วตำให้เป็นผง ละลายน้ำผึ้งปั้นเป็นลูกกลอน กินเท่าลูกพุทรา กินเช้า-เย็น หายวิเศษยิ่งนัก

✻✻✻✻✻

ยาแก้เสลดพิการ เสลดติดคออยู่เสมอ ให้เอา

๑. สมอไทย เท่าอายุคนป่วย

๒. เถาวัลย์เปรียง หนัก ๒ บาท

๓. หัวหอม หนัก ๓ บาท

๔. ใบส้มป่อย ๑ กำมือใหญ่

๕. ใบมะขาม ๑ กำมือใหญ่

๖. ฝางเสน หนัก ๒ บาท

๗. ยาดำ หนัก ๑ บาทสองสลึง

ต้มน้ำยากินเช้ากินเย็น ก่อนอาหารวันละ ๓ เวลา

✻✻✻✻✻

ยาแก้สตรีโลหิตเป็นก้อนในท้อง

เมื่อสตรีเกิดมีโลหิตขึ้นและเป็นก้อนขึ้นในท้องน้อย มีอาการปวด-แน่น-จุกเสียด อาจทำให้ตับแข็งได้ ให้ทำยาดังต่อไปนี้กิน โรคหายแน่แล

๑. ผักเสี้ยนผี หนัก ๑ กิโลกรัม

๒. พริกไทยล่อน หนัก ๔ ขีด

๓. ขิงแห้ง หนัก ๔ ขีด

๔. กระเทียม หนัก ๔ ขีด

ต้มกินน้ำครั้งละ ๑ ถ้วยชา (ถ้วยมีหู) ก่อนอาหาร ๓ เวลา

⁂⁂⁂⁂⁂

ยาบำรุงครรภ์สตรีขนานวิเศษ

ก. ขนานตัวยาไทย

๑. โกฐจุฬาลำพา	๒. โกฐหัวบัว
๓. โกฐเชียง	๔. โกฐเขมา
๕. โกฐสอ	๖. เทียนข้าวเปลือก
๗. กระลำพัก	๘. อบเชย
๙. ชะลูด	๑๐. เทพธาโร
๑๑. ขอนดอก	๑๒. จันทน์ขาว
๑๓. จันทน์แดง	๑๔. เปลือกสมุนไพร
๑๕. แก่นสน	๑๖. เทียนตาตั๊กแตน
๑๗. เทียนดำ	๑๘. เทียนแดง
๑๙. เทียนขาว	๒๐. กฤษณา
๒๑. รากสามสิบ	

เอาหนักอย่างละ ๑ บาท ใส่หม้อต้มให้นานครึ่งชั่วโมง กินน้ำยาครั้งละ ๑ ถ้วยชา (ถ้วยมีหู) ก่อนอาหารครึ่งชั่วโมง เช้า-เย็น กินอาทิตย์ละ ๔ ครั้ง กินเรื่อยไปตั้งแต่ท้องได้ ๒-๓ เดือนเป็นต้นไป

สรรพคุณของยา

จะบำรุงให้มารดาและทารกมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง บำรุงหัวใจ บำรุงเลือด บำรุงระบบการย่อยอาหาร ช่วยบำรุงสมองของทารกในครรภ์

ให้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด มีขีดความสามารถที่เรียกว่า ไอ.คิว.สูง

ข.ตัวยาไทยอีกขนานหนึ่ง

๑. โกฐทั้ง ๕	๒. เทียนทั้ง ๕
๓. บัวน้ำทั้ง ๕	๔. จันทน์ทั้ง ๒
๕. กฤษณา	๖. กระลำพัก
๗. ชะลูด	๘. แก่นสน
๙. รากสามสิบ	๑๐. เทพธาโร
๑๑. อบเชย	๑๒. เปลือกสมุลแว้ง

ทั้งหมดเอาอย่างละเท่าๆ กัน ต้มกินน้ำครั้งละ ๑ ถ้วยชา เช้า-เย็น ก่อนอาหารและก่อนนอน กินเรื่อยๆ ตั้งแต่ท้องได้ ๒-๓ เดือนไปแล้ว สรรพคุณ อย่างเดียวกับขนาน ก. นั่นแล

*****

ยาแก้สตรีเลือดออกทางทวารเบา

๑. เทียนดำ	๒. กระเทียม
๓. พริกไทย	๔. หัวขิง
๕. เมล็ดมะกอก	๖. รากไทรย้อย

ยาทั้งหมดเอาหนักอย่างละเท่าๆ กัน บดเป็นผงละลายน้ำสุก ผสมน้ำตาลทรายนิดหน่อยกิน เลือดหยุดแล

*****

ยาแก้สตรีปวดมดลูก

๑. พริกไทยอ่อน ๗ เม็ด ๒. ดีปลี ๗ เม็ด

๓. กระเทียม ๗ กลีบ ๔. ของสด ๗ ชิ้น

๕. ไพลสด ๗ แว่น ๖. ว่านชักมดลูกสด ๗ แว่นหนาๆ

ตำคั้นเอาน้ำกิน หรือจะเคี้ยวทั้งน้ำทั้งเนื้อให้หมดก็ได้ กินวันละ ๒ ครั้ง กินอย่างมาก ๓ วัน อาการปวดก็พลันหาย หากกะบังลมหรือมดลูกเคลื่อน ก็จะหดกลับเข้าอู่อย่างเดิมได้เร็ว

*****

ยาแก้สตรีเป็นมุตกิดระดูออกกลิ่นเหม็น

"ขนาดพิเศษใช้รม"

๑. ผิวมะกรูดแห้ง หนัก ๓ บาท (มากกว่าก็ได้)

๒. หัวไพลแห้ง หนัก ๓ บาท (มากกว่าก็ได้)

๓. กำยาน หนัก ๓ บาท (มากกว่าก็ได้)

ตำเป็นผงใส่ขวดไว้ เวลาจะรม ก็เอาถ่านไฟแดงๆ ใส่ภาชนะที่เหมาะสม เอาตัวยาโรยลงบนถ่านไฟ แล้วเอากะลาชนิดที่มีรูซึ่งเขาขูดใหม่ๆ มาครอบถ่านไฟอีกที ให้ควันพุ่งขึ้นทางรู นั่งรมก้นให้ควันยาเข้าไปสัมผัสกับช่องคลอด รู้สึกว่าตัวยาจะหมดก็เอายาโรยใหม่ (โดยใช้ถ่านไปไม่มากนัก) นั่งรมวันละ ๑๕ นาที ไม่กี่วันโรคแห้งหายไปเลยอย่างน่าประหลาด

*****

ยาแก้ปัสสาวะไม่สะดวกขณะมีครรภ์

๑.. รากเท้ายายม่อม หนัก ๒ บาท

๒. โคกกระสุน หนัก ๒ บาท

๓. ใบพยับเมฆ หนัก ๒ บาท

๔. รากหญ้าคา หนัก ๒ บาท

๕. รากลำเจียก หนัก ๒ บาท

ใส่หม้อต้ม ใส่น้ำ ๓ ส่วน เคี่ยวให้เหลือครึ่งหนึ่ง กินครั้งละ ๑ ถ้วยชา วันละ ๓ ครั้ง ก่อนอาหาร ยา ๑ หม้อ กินได้ ๒ วัน ก็ควรเปลี่ยนใหม่อีกหม้อจึงดี

*****

ยากินแก้เลือดเสีย ระดูเสีย มิอาจมีบุตรได้

(ให้กลับมีบุตรได้)

๑. โกฐทั้ง ๕ ๒. ลูกจันทน์

๓. ดอกจันทน์ ๔. ลูกกระวาน

๕. กานพลู ๖. เลือดแรด

๗. ยาดำ (ทั้งหมดเอาสิ่งละ ๒ สลึง)

๘. ใบส้มป่อย ๙. ใบส้มขาม

๑๐. ใบส้มเสี้ยว ๑๑. ใบมะกา

๑๒. ใบมะคำไก่ ๑๓. ฝางเสน

๑๔. แกแล ๑๕. สมอทั้ง ๓

๑๖. ขมิ้นเกลือ ๑๗. เกลือสินเธาว์

๑๘. เถาวัลย์เปรียง ๑๙. เถาคันแดง

๒๐. แก่นขี้เหล็ก ๒๑. แก่นขนุน

๒๒. แก่นลั่นทม ๒๓. ดินประสิว

๒๔. สารส้ม ๒๕. ดีเกลือ

๒๖. บอระเพ็ด (ทั้งหมดเอาสิ่งละ ๑ บาท)

๒๗. หัวบุก ๒๘. หัวกลอย

๒๙. หัวอุตพิด (ทั้งหมดนี้เอาสิ่งละ ๑ บาท)

ต้มกิน เช้า-เย็น เลือดดี ระดูดี มีบุตรได้แล

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

ยาเกี่ยวกับอาการผิดปกติก่อนจะหมดประจำเดือน

๑. ขมิ้นอ้อย หนัก ๑ บาท

๒. รากนางคำ หนัก ๑ บาท

๓. รากเสนียด หนัก ๑ บาท

๔. หัวแห้วหมู หนัก ๒ บาท

๕. รากมะตูม หนัก ๒ บาท

๖. รากไม้รวก หนัก ๒ บาท

ใส่หม้อต้มกินน้ำครั้งละ ๑ ถ้วยชา วันละ ๓ ครั้งก่อนอาหาร ๓๐ นาที อาการผิดปกติต่างๆ ที่เกิดขึ้นในร่างกายจะค่อยๆ หายไป (กินอย่างน้อยสัก ๒-๓ หม้อ จึงจะดี)

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

ยาล้างโรคเกี่ยวกับเส้นเอ็นทั้งหมดตลอดถึงอัมพาต

(กินก่อนรักษาด้วยยาขนานใดๆ)

๑. แก่นขี้เหล็ก ๒. เถาวัลย์เหล็ก

๓. ว่านสากเหล็ก ๔. สนิมจากเนื้อเหล็ก (เผาไฟก่อน)

๕. พญามือเหล็ก ๖. ลูกสมอไทย

๗. ลูกสมอพิเภก ๘. ลูกสมอเทศ

๙. ลูกมะขามป้อม ๑๐. ใบมะกา

๑๑. รากตองแตก ๑๒. หัวแห้วหมู

๑๓. เถาบอระเพ็ด ๑๔. เหล้าขมิ้นอ้อย

๑๕. โกฐน้ำเต้า ๑๖. เทียนดำ

๑๗. เทียนแดง ๑๘. เทียนขาว

๑๙. เทียนเปลือกข้าว ๒๐. เทียนตาตั๊กแตน

ยา ๒๐ อย่าง เอาหนักอย่างละ ๑ บาท

เพิ่มยาดำหนักอีก ๒ บาท ฝักราชพฤกษ์หนัก ๓ บาท เถาวัลย์เปรียงหนัก ๖ บาท ใส่น้ำ ๓ ส่วน ต้มให้เหลือ ๑ ส่วน ใหม่ๆ กินครั้งละครึ่งแก้ว ก่อนนอน กินจนรู้ตัวว่าถ่ายเศษและเชื้ออาหารเก่าในกายออกหมดจริงๆ จึงหยุดกิน (อาจเพิ่มดีเกลือลงไปบ้างก็ได้ตามธาตุหนัก-เบา) ต่อไปร่างกายจะสบาย โรคหลายอย่างในกายจะหายไปอย่างคาดคิดไม่ถึง เช่น ที่เคยปวดเมื่อยเสียวไปทั้งตัว เส้นตึงเป็นเถาดาน ที่เคยอ่อนเพลียละเหี่ยใจจะหายไปสิ้น จิตใจก็จะสบายขึ้น เชิญฝืนใจทำกินดูเถิดดีนักแล ลำดับต่อไปในกายเป็นโรคอะไรกินยาขนานใด โรคนั้นๆ ก็พลันหายเร็ว (เพราะยาช่วยล้างเชื้อโรคเก่าๆ ออกหลายอย่างแล้ว) หมายเหตุ ยาถ่ายทุกชนิดห้ามใช้กับสตรีมีครรภ์ คนเป็นตะคริวในท้อง ปวดท้องเนื่องจากลำไส้ใหญ่หรือไส้ติ่งอักเสบ ปวดท้องโดยไม่รู้สาเหตุ และคนเป็นโรคหัวใจ โรคไต เพราะอาจเป็นอันตรายได้

*****

ยาแก้ปวดเข่า

ใช้ผักเสี้ยนผีทั้งต้นทั้งราก ๑ ไพล ๑ การบูร ๑ (อย่างละพอประมาณ)

ตำให้ละเอียดผสมกับสุราดีกรีสูงๆ คั้นเอาเฉพาะน้ำใส่ขวดไว้ทา-นวด ที่หัวเข่าบ่อยๆ แก้ปวดหัวเข่าได้ดีมาก (ตำและผสมให้พอใช้ เพียงครั้งหนึ่งๆ ต้องการทาใหม่ในวันต่อไปค่อยตำใหม่)

*****

ยาแก้อาการเท้าและข้อต่างๆ เคล็ดยอก

เอาหัวไพลมาพอสมควร ตำคั้นเอาน้ำผสมกับน้ำมันมะพร้าว ตั้งไฟให้เดือด เย็นดีแล้วใส่ขวดเก็บไว้ นำมา ทา-นวด ตรงที่เคล็ดยอก ปวดขัด จะหายได้เร็วดีมาก (หากจะเก็บไว้ใช้นานๆ ต้องเติมการบูรลงไป)

*****

ยาแก้เคล็ด ยอก ปวด บวม

เอาไพลสดและการบูรอย่างละเท่าๆ กัน ตำให้แหลก ห่อผ้านาบกระเบื้องร้อน ใช้ประคบตรงที่ช้ำหรือเคล็ดนั้น เป็นยาแก้ช้ำหรือเคล็ดปวดบวม หรือกระดูกเคลื่อน หรือถูกฟกช้ำหรือหกล้มตกต้นไม้ มีอาการให้ยอก ขัด บวม กดเจ็บ

*****

ยาแก้ยกไหล่ไม่ขึ้น

๑. เอาต้น ใบ กิ่งของผักเสี้ยนผี มาพอสมควร (ตำคั้นเอาน้ำ)

๒. เอาใบพลับพลึง มา ๓ ใบ (ต่ำคั้นเอาน้ำ)

๓. เอาใบยอ มา ๑๗ ใบ (ตำคั้นเอาน้ำ)

๔. การบูร มาพอสมควร

๕. พิมเสน มาพอสมควร

ทั้งหมดเอามาใส่ภาชนะแล้วตั้งไฟอ่อนๆ เคี่ยวให้ละลายเข้ากันได้ดีแล้วยกลง เมื่อเย็นลงดีแล้วเทใส่ขวดไว้ใช้ ทา-นวด บริเวณไหล่หรือสะบักที่ยกไม่ขึ้น ไม่เกิน ๓ วัน (ทำเช้า-เย็น) แขนยกขึ้นได้อย่างปกติแล (ยานี้ถ้าจะเก็บไว้ใช้นานๆ ก็ให้ใส่ยากันบูดผสมลงไปด้วย)

*****

ยาแก้เท้าไม่มีกำลัง ให้เดินได้

(แต่ยังไม่เป็นอัมพฤกษ์-อัมพาต)

ให้เอาบอระเพ็ดพุงช้าง มาหั่นตากแดดพอหมาดๆ เอาแช่รวมกับน้ำตาลทรายแดง หรือแช่กับเหล้าโรงก็ได้ ชงเป็นน้ำชาก็ได้ กินบ่อยๆ เถิด ไม่ช้าเท้าที่อ่อนกำลังจะกลับมีกำลังอย่างเดิม โดยไม่ต้องกังวลใจ

*****

ยากินแก้โรคกระษัย ไตพิการ มือเท้าบวม แน่นหน้าอก

๑. ประคำไก่ทั้ง ๔ สิ่งละ ๑ บาท

๒. ใบมะกาหนัก ๔ บาท

๓. สมอทั้ง ๓ อย่างละ ๔ บาท

๔. จันทน์ทั้ง ๒ อย่างละ ๔ บาท

๕. แก่นแสมทั้ง ๒ อย่างละ ๔ บาท

๖. แก่นขี้เหล็ก หนัก ๔ บาท

๗. ข่าต้น หนัก ๒ บาท

๘. เถาวัลย์เปรียง หนัก ๔ บาท

๙. สมุลแว้ง หนัก ๒ บาท

๑๐. ไพล หนัก ๔ บาท

๑๑. เกลือสินเธาว์ หนัก ๔ บาท

๑๒. เบ็ญจกุล สิ่งละ ๔ บาท

๑๓. พริกไทย หนัก ๑ บาท

๑๔. แห้วหมู หนัก ๓ บาท

๑๕. มะตูมอ่อน หนัก ๑ บาท

๑๖. โคคลาน หนัก ๔ บาท

ตัวยาทั้งหมดนี้ต้มกิน เช้า-เย็น ครั้งละ ๑ แก้ว โรคหายขาดแล

❋❋❋❋❋

ยาแก้ไตพิการ มีอาการปวดเอว

๑. แก่นสน	๒. ใบมะกา
๓. ขมิ้นอ้อย	๔. ข่า
๕. โคกกระออม	๖. ฝักส้มป่อย
๗. ว่านร่อนทอง	๘. จันทน์แดง
๙. ฝักคูน	๑๐. ฝักราชพฤกษ์
๑๑. ไม้สัก	๑๒. แสมทะเล
๑๓. แสมสาร	๑๔. ยาดำ

ทั้งหมดเอาอย่างละเท่าๆ กัน กับใบบัวหลวงตากแห้ง ๓ ใบ ต้มกินครั้งละครึ่งแก้ว หลังอาหาร ๓๐ นาที วันละ ๓ ครั้ง โรคปวดหลังอันเนื่องมาจากไตพิการ และโรคไตหายแน่แล

ยาแก้ปวดศีรษะไม่รู้จักหาย (โดยไม่รู้สาเหตุ)

๑. แก่นขี้เหล็ก หนัก ๒ บาท

๒. ผักเสี้ยนผี หนัก ๒ บาท

๓. แมงลัก หนัก ๒ บาท

เอายาใส่หม้อต้ม ใส่น้ำ ๓ ส่วน เคี่ยวให้เหลือ ๑ ส่วน กินวันละ ๔-๕ ครั้ง (ทำเผื่อไว้สัก ๔-๕ ชุด) ไม่ช้าอาการปวดศีรษะก็จะหายไปได้อย่างน่าแปลกประหลาด

❋❋❋❋❋

แผนผัง

ตำราโหราศาสตร์ โลกพสุปริ, นวหรคุณ บุคคลใดจะปลูกบ้านปลูก
โรงสัตว์พาหนะ และ สัตว์เลี้ยง ที่มีบริเวณกว้าง มีบริเวณร้านๆ ลาๆ บรรดาส.

ทิศเหนือ (อุดร) คิด ๘ ส่วนๆ ละ

ทิศประจิม (ตะวันตก) คิด ๘ ส่วนเท่าๆ กัน ปลูกพุทรา มะยม มะขาม

พายัพ ปลูกมะพูด มะนาว มะกรูด ขนุน.	๑. ประตู เมียมีชู้	๒. ประตู ได้เมีย	๓. ประตู เสียเงิน	๔. ป... มากิ...
๑. ประตู เสียขวัญ ๒. ประตู เจ็บไข้	ราชนคร อยู่จะเจ็บตา ๑		ราชเสนา อยู่มีสุข ๒	
๓. ประตู เสียของ ๔. ประตู ได้ลาภ	เชตุตร อยู่สุขีดี ๑๒		กบิลพัสดุ์ อยู่ดีนัก ๑๓	
๕. ประตู ได้เงินทอง ๖. ประตู เกิดไข้ขาม	สังกัส อยู่ภัยนัก ๑๑		ตบะเดช อยู่มีบูชา ๑๖	
๗. ประตู สีกาลกิณี ๘. ประตู ทุกข์โศก	โกสินารายณ์ อยู่มีของมาก ๑๐		อินทปัต อยู่มีลาภ ๙	
หรดี ปลูกพิกุล ชะเอม มะขวิด มะยม	๑. ประตู เสียที่รัก	๒. ประตู มักเจ็บตา	๓. ประตู มีเงินทอง	๔. ประ... มีลาภ...

ประตูทิศใต้ (ทักษิณ) คิด ๘ ส...

ตำรานี้แม่นยำนัก ให้เลือกเอาของที่ดีมีมงคล ให้ละของ...

หมายเหตุ ปลูกบ้านเรือน ให้เอาเนื้อที่ทั้งหมดนั้น เอา ๑๖ หาร ...

เรือน

...ปลูกบ้านสร้างเรือน ทำประตู ธรณีกูฎ วิหาร ศาลา จวน ที่พัก ครัวไฟ
...ให้เป็นสวัสดิมงคล ตามแผนผังแผ่นนี้

... ปลูกพุทรา

...ประตู ...ของ / ๖. ประตู ได้ของ	๗ ประตู ได้ลาภ / ๘. ประตู ด่ากัน	ทิศอีสาน ปลูกมะตูม
โกสัมพี อยู่เร่งไข้ ๓	พาราณสี เรือนพราหมณ์ ๔	๑. ประตู มั่งกันนัก / ๒. ประตู เกิดพยาธิ
ตักกสิลา อยู่ดีนัก ๑๔	สาวัตถี เรือนพ่อครัว ๕	๓. ประตู ได้เมียมาก / ๔. ประตู ได้สิ่งสิน
จำปาก อยู่มีเงินทอง ๑๕	ไพสาลี เรือนพราหมณ์ ๖	๕ ประตู ต้องหย่าเมีย / ๖. ประตู เสียของ
หงสาวดี อยู่มีลาภ ๘	สารภี เรือนพ่อครัว ๗	๗ ประตู มีเงินทอง / ๘. ประตู ท่านรักนัก
...ประตู ...ข้าวม้า / ๖ ประตู ด่ากัน	๗. ประตู เป็นความกัน / ๘. ประตู ฆ่ากัน	อาคเนย์ ปลูกสารภี มะยม ยอ

ทิศตะวันออก (บูรพา) คือ ๘ ตอนๆ ละเท่าๆ กัน ปลูกไม้หนุน ขนุน

...ะ เท่ากัน ปลูกมะม่วง พลับ

...ไปหลายเอ็ด
...บันทึกสวัสดิ์ได้ตำราไว้พิมพ์ เอา ๘ ทาร

เดือนที่ปลูกบ้านเรือนตามคำพยากรณ์
ตำรานี้แม่นนัก

๏ ปลูกเรือนในเดือนห้า ทุกข์เท่าฟ้ามาถึงตน
เดือนนี้มิเป็นผล ภัยอันตรายจักพูนมา ฯ

๏ ปลูกเรือนในเดือนหก จะชื่นอกเปรมปรีดา
อันทรัพย์สิ่งนานา สรรพลาภก็เนืองนอง ฯ

๏ ปลูกเรือนในเดือนเจ็ด เสียบำเหน็จสิ้นทั้งผอง
สมบัติอันตนครอง มิ่งวิบัติอัคคีภัย ฯ

๏ ปลูกเรือนในเดือนแปด จะร้อนแรดรำคาญใจ
ทรัพย์สินสิ่งอันใด ที่เก็บไว้ไม่ยืนยง ฯ

๏ ปลูกเรือนในเดือนเก้า ยศศักดิ์เจ้าก็มั่นคง
สิ่งอันอันประสงค์ จักสำเร็จดังปรารถนา ฯ

๏ ปลูกเรือนในเดือนสิบ จักฉิบหายต้องข้อคา
พยาธิจะบีฑา อันตรายมาประจญ ฯ

๏ ปลูกเรือนเดือนสิบเอ็ด ระวังเท็จจากพาลชน
เดือนนี้มิเป็นผล จะเกิดภัยอันตราย ฯ

◎ ปลูกเรือนเดือนสิบสอง เงินและทองมีเหลือหลาย
ช้างม้าและวัวควาย มีทั้งทาสและทาสี ฯ

◎ ปลูกเรือนในเดือนอ้าย ย่อมจะได้เป็นเศรษฐี
สิ่งสินจะพูนมี ปลูกเดือนนี้ต้องมีผล ฯ

◎ ปลูกเรือนในเดือนยี่ ฤกษ์เดือนนี้ย่อมโสภณ
ข้าศึกมาประจญ จะผ่านพ้นจากศัตรู ฯ

◎ ปลูกเรือนในเดือนสาม ภัยติดตามต้องอดสู
ครั้นเมื่อถึงฤดู ย่อมเกิดมีอันตราย ฯ

◎ ปลูกเรือนในเดือนสี่ เดือนนี้ดีสุขสบาย
ทุกข์โศกโรคสูญหาย ความสบายจักพูนมา ฯ

ให้ปลูกสร้างบ้านเรือนได้ เดือน ๑.๒.๕.๖.๙.และ ๑๒ ดี
เป็นหายนะต้องห้ามปลูก เดือน ๓.๔.๗.๘.๑๐.๑๑ ไม่ดี ฯ

วันปลูกบ้านเรือนตามคำพยากรณ์
แม่นนัก

◎ ปลูกเรือนระวิร้อน ราคาญ
จันทร์สวัสดิ์ภูมมาน มักรั้ง
พุธครูอยู่ใส่ศานต์ ศุกร์ลัก- ธันแย
ฝ่าระวันเสาร์สร้าง โศกเศร้าโทรมสลาย ฯ

อนึ่ง ท่านว่ามาดังนี้

◎ ปลูกเรือนวันอาทิตย์ ทุกข์ตามติดตลอดไป
เร่าร้อนรำคาญใจ เกิดแก่ตนพ้นพ้นทวี ฯ
◎ ปลูกเรือนในวันจันทร์ ตกลอนนั้นตบังเกิดมี
ผ้าผ่อนเงินทองทวี แสนปรีดิ์ในอุรา ฯ
◎ ปลูกเรือนวันอังคาร บ่มินานเกิดพยาธิ์
อัคคีไหม้เคหา วอดวายมาสู่ตน ฯ
◎ ปลูกเรือนในวันพุธ บริสุทธิ์จำเริญผล
ลาภยศก็มาดล ล้วนแล้วสิ่งพึงยินดี ฯ

◎ ปลูกเรือนวันพฤหัสบดี สุขจำเริญสำราญศรี
ลาภานั้นมี เป็นสุขดีนักหนา ฯ

◎ ปลูกเรือนในวันศุกร์ สุขและทุกข์ปนอัตรา
เดี๋ยวสุขเดี๋ยวทุกข์หนา ทั้งลาภาไม่ค่อยมี ฯ

◎ ปลูกเรือนในวันเสาร์ อย่าดูเบาจงหลีกหนี
ขับเข้าเศร้าโศกี ตามคัมภีร์โบราณมา ฯ

อีกตำราหนึ่งท่านว่า

๑. ปลูกเรือนวันอาทิตย์ จะเกิดทุกข์และอุบาทว์

๒. ปลูกเรือนในวันจันทร์ ทำแล้ว ๒ เดือน จะได้ลาภผ้าผ่อนแพรพรรณ และทองของขาวเหลือง

๓. ปลูกเรือนวันอังคาร ทำแล้ว ๓ วัน จะเกิดความเจ็บไข้ และไฟจะไหม้เรือน

๔. ปลูกเรือนวันพุธ จะได้ลาภผ้าผ่อนอันดี

๕. ปลูกเรือนวันพฤหัสบดี จะมีความสุขสำราญ ทำแล้ว ๕ เดือน จะได้ลาภมาก

๖. ปลูกเรือนวันศุกร์ ความสุขและทุกข์ปนกัน ทำแล้ว ๓ เดือน จะได้ลาภหน่อยหนึ่ง

๗. ปลูกเรือนวันเสาร์ จะเกิดโรคาพยาธิ เลือดจะตก ยางจะออก ทำแล้ว ๕ เดือน จะเจ็บไข้ได้ยาก ฯ

แผนบอกวันดี วันร้าย ตามคติโหราศาสตร์

วันดี พึงกำหนดเป็นวันทำการมงคล หรือทำการใหญ่ได้

วัน	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	ชื่อวันดี และความหมาย
ขึ้นแรม ค่ำ	๖	๓	๙	๖	๑๐	๑๑	๑๔	ราชาโชค ทำการจะได้รับความนิยมชมชอบ
	๘	๓	๑๑	๑๐	๔	๑	๑๐	ชัยโชค ทำการจะสวัสดีมีชัย
	๑๔	๑๒	๑๓	๔	๗	๑๐	๑๕	มหาสิทธิโชค ทำการสำเร็จมีผลดีมาก
	๑๑	๕	๑๔	๑๐	๙	๑๑	๔	สิทธิโชค ทำการสำเร็จเรียบร้อยเป็นอันดี
	๘	๓	๙	๒	๔	๑	๕	อมฤตโชค ทำการได้รับผลดี เทพยดาจะช่วยส่งเสริมอำนวยพรให้เจริญสุขสวัสดี

เดือนดีสำหรับทำการมงคล คือเดือนยี่(๒) เดือน๕ เดือน๖ เดือน ๙ และเดือน ๑๒ แต่ถ้าเป็นการมงคล เริ่มก่อสร้างเคหสถานบ้านเรือน ให้เพิ่มเดือนอ้าย (๑) เป็นเดือนดีอีกด้วย และ

* วันสำหรับลงมือก่อสร้างก็ต้องใช้วันจันทร์, พุธ, พฤหัสบดี, ศุกร์ เฉพาะที่เป็นวันดี ส่วนวันอาทิตย์, อังคาร, เสาร์ เป็นพายนะ ต้องห้ามเด็ดขาด อย่าเริ่มลงมือทำการก่อสร้างเลย

ส. เปลี่ยนศรี.

วันร้าย พึงงดเว้น ไม่ควรกำหนดเป็นวันทำการมงคลหรือทำการใหญ่ใดๆ ตลอดถึงเดินทางไกล

วัน	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	ชื่อวันร้าย และความหมาย
ขึ้นแรม ค่ำ	๑	๔	๖	๙	๕	๓	๗	ทักทิน วันถูกตำหนิ ทักท้วง ต้องห้าม
	๔	๖	๑	๓	๘	๙	๑	ยมขันธ์ วันร้ายทำการ จะเกิดเดือดร้อน
	๑๒	๑๑	๗			๖	๙	ป่วยเจ็บ
	๔	๒	๑๐	๓	๘	๗	๓	อัคนิโรธ วันดับมืด ทำการมีอุปสรรคมาก
	๑๐	๑	๑๐	๕	๕	๖	๘	ทินศูนย์ วันไม่มีผล ทำการมีแต่เสียหาย
	๕	๒	๑๕	๗	๕	๖	๘	ทรธึก วันชั่วนัก ทำการมีผลเลวร้าย
	๑๑๒	๑๑	๗	๕,๓	๖	๙	๘	กาฬทิน วันพระกาฬกินทำการ จะป่วยเจ็บถึงตาย
	๑๒	๑๑	๗	๓	๖	๘	๙	ดิถีพินาศ วันทำลายล้าง ทำการจะเกิดเหตุร้าย

วันสิ้นเดือนไทย คือแรม ๑๔ ค่ำ หรือแรม ๑๕ ค่ำ เป็นดิถีมหาศูนย์ ห้ามทำการมงคลด้วย

ส. เปลี่ยนศรี

ฤกษ์งามยามดีตามยามอุบากอง

	เช้า	สาย	เที่ยง	บ่าย	เย็น
กลางวัน	๐๖.๐๑ - ๐๘.๒๔ น.	๐๘.๒๕ - ๑๐.๔๘ น	๑๐.๔๙ - ๑๓.๑๒ น.	๑๓.๑๓ - ๑๕.๓๖ น.	๑๕.๓๗ - ๑๘.๐๐ น
กลางคืน	๑๘.๐๑ - ๒๐.๒๔ น.	๒๐.๒๕ - ๒๒.๔๘ น.	๒๒.๔๙ - ๐๑.๑๒ น.	๐๑.๑๓ - ๐๓.๓๖ น.	๐๓.๓๗ - ๐๖.๐๐ น.
อาทิตย์	○○○○	✕		○○	○
จันทร์	○	○○○○	✕		○○
อังคาร	○○	○	○○○○	✕	
พุธ		○○	○	○○○○	✕
พฤหัส	✕		○○	○	○○○○
ศุกร์	○○○○	✕		○○	○
เสาร์	○	○○○○	✕		○○

ศูนย์หนึ่งอย่าพึงจร แม้นราญรอนจักอัปรา
สองศูนย์เร่งยาตรา จะมีลาภสวัสดี
สี่ศูนย์พูนสวัสดิ์ ภัยพิบัติลาภบ่มี
กากบาทตัวอัปรีย์ แม้จรลีจะอัปรา

ตำราการเดินทางและเสี่ยงโชค

วัน	ทิศเทวดาสถิต	ทิศผีหลวง	ทิศที่ยืนหรือนั่ง	หันหน้าไปหาทิศ	เวลาที่มีโชค วัน / คืน	เวลาที่อับโชค วัน / คืน
อาทิตย์	อาคเนย์	พายัพ	ประจิม	บูรพา	๑๓.๑๓-๑๕.๓๖ น. ๐๑.๑๓-๐๓.๓๖ น.	๐๘.๒๕-๑๐.๔๘ น. ๒๐.๒๕-๒๒.๔๘ น.
จันทร์	ประจิม	บูรพา	อีสาน	หรดี	๑๕.๓๗-๑๘.๐๐ น. ๐๓.๓๗-๐๖.๐๐ น.	๑๐.๔๙-๑๓.๑๒ น. ๒๒.๔๙-๐๑.๑๒ น.
อังคาร	หรดี	อีสาน	อุดร	ทักษิณ	๑๘.๐๑-๒๐.๒๔ น. ๐๖.๐๑-๐๘.๒๔ น.	๑๓.๑๓-๑๕.๓๖ น. ๐๑.๑๓-๐๓.๓๖ น.
พุธ	ทักษิณ	อุดร	พายัพ	อาคเนย์	๒๐.๒๕-๒๒.๔๘ น. ๐๘.๒๕-๑๐.๔๘ น.	๑๕.๓๗-๑๘.๐๐ น. ๐๓.๓๗-๐๖.๐๐ น.
พฤหัส	อุดร	ทักษิณ	อาคเนย์	พายัพ	๒๒.๔๙-๐๑.๑๒ น. ๑๐.๔๙-๑๓-๑๒ น.	๑๘.๐๑-๒๐.๒๔ น. ๐๖.๐๑-๐๘.๒๔ น.
ศุกร์	บูรพา	ประจิม	หรดี	อีสาน	๐๑.๑๓-๐๓.๓๖ น. ๑๓.๑๓-๑๕.๓๖ น.	๒๐.๒๕-๒๒.๔๘ น. ๐๘.๒๕-๑๐.๔๘ น.
เสาร์	พายัพ	อาคเนย์	บูรพา	ประจิม	๐๓.๓๗-๐๖.๐๐ น. ๑๕.๓๗-๑๘.๐๐ น.	๒๒.๔๙-๐๑.๑๒ น. ๑๐.๔๙-๑๓.๑๒ น.

เคล็ดสำคัญของนักเสี่ยงโชค

๑. ออกจากบ้านหน้าหาทิศเทวดาสถิต

๒. หันหลังให้ทิศผีหลวง

๓. ยืนหรือนั่งทิศตามวัน

๔ เวลาดีมีโชคกลางวัน/กลางคืน

๕ เวลาอับโชคกลางวัน / กลางคืน

แผนผังสร้

ตำราโหราศาสตร์ ไว้ดูทิศปู่ย่า, บวงสรวง บุคคลใดจะปลูกบ้านปลูกเ
โรงสัตว์พาหนะ และ สัตว์เลี้ยง ที่ตั้งบริเวณบ้าง ห้างร้าน ฯลฯ บรรดาส

ทิศเหนือ (อุดร) คิด ๘ ส่วนๆ ละ

ทิศประจิม (ตะวันตก) คิด ๘ ส่วนเท่าๆ กัน ปลูกพุทรา มะยม มะขาม

พายัพ ปลูกมะพูด มะนาว มะกรูด ขนุน.	๑. ประตู เมียมีชู้	๒. ประตู ได้เมีย	๓. ประตู เสียเงิน	๔. ประ ฆ่ากัน
๑ ประตู เสียหลัง ๒. ประตู เจ็บไข้	ราชนคร อยู่จะเจ็บตา ๑		ราชเสมา อยู่มีสุข ๒	
๓. ประตู เสียของ ๔. ประตู ได้ลาภ	เชตคุร อยู่สุขดี ๑๒		กบิลพัสดุ์ อยู่ดีนัก ๑๓	
๕. ประตู ได้เงินทอง ๖. ประตู เกิดไอจน	สิงคล อยู่ทุกข์นัก ๑๑		ตบะเดช อยู่มีผู้บูชา ๑๖	
๗. ประตู ตีด่ากัน ๘. ประตู ทุกข์โศก	โกฐินารายณ์ อยู่มีของมาก ๑๐		อินทปัต อยู่มีลาภ ๙	
หรดี ปลูกพริก ชะเอม มะขาม มะยม	๑. ประตู เสียที่รัก	๒. ประตู มักเจ็บตา	๓. ประตู มีเงินทอง	๔. ประตู มีลาภ

ประตูทิศใต้ (ทักษิณ) คิด ๘ ส

ตำรานี้แม่นยำนัก ให้เลือกเอาของที่ดีมีมงคล ให้ละเว
<u>หมายเหตุ</u> ปลูกบ้านเรือน ให้เอาเนื้อที่ทั้งหมดนั้น เอา ๑๖ หาร

...อน

...พวกรุ้มเฟือ ทำประตู ชรนิกุฏิ จิหระ ศาลา จวน ทัพภ ครัวไฟ
...ำเป็นสวัสดิ์มงคล ต้นแดนคงแต่นั้น

...ปลูกทุหรา

...ะตู ...ขั้ง ๖. ประตู ได้ข้อง	๗ ประตู ได้ลาภ ๘. ประตู ด่ากัน	ชี้ส่าน ปลูกมะดูม
โกหนิพิ อยู่เม่ไข้ ๓	พาราณสี เรือนพราหมณ์ ๔	๑. ประตู ชิงกันมัก ๒. ประตู เกิดพยาธิ
ตักกศิลา อยู่ดีมัก ๑๔	สาวัตถี เรือนพ่อครัว ๕	๓. ประตู ได้เมียมาก ๔. ประตู ได้ถึงถิ้น
-จุ๋นุ้ก อยู่เงินทอง ๑๕	ไพศาลี เรือนพราหมณ์ ๖	๕ ประตู ต้องหย่าเมีย ๖. ประตู เสียของ
หมู่สาวดี อยู่มีตาย ๘	สารกมี เรือนพ่อครัว ๗	๗ ประตู เงินทอง ๘ ประตู ท่านรักมัก
...ะตู ...หรือมัก ๖ ประตู ด่ากัน	๗. ประตู เป็นความกัน ๘. ประตู ฆ่ากัน	อาคเนย์ ปลูกสารภี มะยม ย่อ

ทิศตะวันออก (บูรพา) ติด ๘ ต้นงูตะแก่ๆกัน ปลูกไม้หุ่น ขนุน

...ฆ่ากัน ปลูกมะม่วง พลับ

...ให้อยู่เย็น
...นสวัสดิ์ได้เท่าไรพันธุ์ เอา ๘ หาร

ศ. เปลี่ยนศรี

เดือนที่ปลูกบ้านเรือนตามคำพยากรณ์
ตำรานี้แม่หนัก

๏ ปลูกเรือนในเดือนห้า ทุกข์เท่าฟ้ามาถึงตน
เดือนนี้มิเป็นผล ภยันตรายจักพูนมา ฯ

๏ ปลูกเรือนในเดือนหก จะอิ่มอกเปรมปรีดา
สินทรัพย์สิ่งนานา สรรพลาภก็เนืองนอง ฯ

๏ ปลูกเรือนในเดือนเจ็ด เสียบำเหน็จสินทั้งผอง
ถมบเดือนตนครอง มิวับเดือดคือภัย ฯ

๏ ปลูกเรือนในเดือนแปด จะร้อนแรดรำคาญใจ
ทรัพย์สินสิ่งอันใด ที่เก็บไว้ไม่ยืนยง ฯ

๏ ปลูกเรือนในเดือนเก้า ยศศักดิ์เจ้าก็มั่นคง
สิ่งสินอันประสงค์ จะสำเร็จดังปรารถนา ฯ

๏ ปลูกเรือนในเดือนสิบ จักฉิบหายพลังชีวา
พยาธิจะบีฑา อันตรายมาประจญ ฯ

๏ ปลูกเรือนเดือนสิบเอ็ด ระงับเท็จจากพาลชน
เดือนนี้มิเป็นผล จะเกิดภัยอันตราย ฯ

◎ ปลูกเรือนเดือนสิบสอง เงินและทองมีเหลือหลาย
ทั้งม้าและวัวควาย มีทั้งทาสและทาสี ฯ

◎ ปลูกเรือนในเดือนอ้าย ย่อมจะได้เป็นเศรษฐี
สิ่งสินจะพูนมี ปลูกเดือนนี้ต้องมีผล ฯ

◎ ปลูกเรือนในเดือนยี่ ทุกข์เดือนนี้ย่อมไสภณ
ข้าศึกมาประจญ จะต่านพ้นจากศัตรู ฯ

◎ ปลูกเรือนในเดือนสาม ภัยติดตามต้องอดสู
ครั้นเมื่อถึงฤดู ย่อมเกิดมีอันตราย ฯ

◎ ปลูกเรือนในเดือนสี่ เดือนนี้ดีสุขสบาย
ทุกข์ไข้โรคสูญหาย ความสบายจักพูนมา ฯ

ให้ปลูกสร้างบ้านเรือนได้ เดือน ๑.๒.๕.๖.๙.และ ๑๒ ดี
เป็นหายนะต้องห้ามปลูก เดือน ๓.๔.๗.๘.๑๐.๑๑ ไม่ดี ฯ

วันปลูกบ้านเรือนตามคำพยากรณ์
แม่นนัก

๏ ปลูกเรือนระวิวัน ราคาญ
จันทร์สวัสดิ์รุมมาน มักรั้ง
พุธครูอยู่ใสศานต์ดี ศุกร์ลัก- ธิแช
ฝ่วะวันเสาร์สร้าง โศกเศร้าโทรมสลาย ฯ

อนึ่ง ท่านว่ามาดังนี้

๏ ปลูกเรือนวันอาทิตย์ ทุกข์ตามติดตลอดไป
เร่าร้อนรำคาญใจ เกิดแก่ตนพันพันทวี ฯ

๏ ปลูกเรือนในวันจันทร์ ตระกูลนั้นบังเกิดมี
ผ้าผ่อนเงินทองทวี แสนปรีดีในอุรา ฯ

๏ ปลูกเรือนวันอังคาร บ่นานเกิดพยาธิ
อัคคีไหม้เคหา วอดวายมาสู่ตน ฯ

๏ ปลูกเรือนในวันพุธ บริสุทธิ์จำเริญผล
สารพยศก็มาดล ถ้วนแสวงสิ่งพึงยินดี ฯ

๏ ปลูกเรือนวันพฤหัสบดี สุขจำรัสจรัญศรี
ลาภานันท์มี เป็นสุขดีนักหนา ฯ

๏ ปลูกเรือนในวันศุกร์ สุขและทุกข์มีอัตรา
เดี๋ยวสุขเดี๋ยวทุกข์หนา ทั้งลาภาไม่ค่อยมี ฯ

๏ ปลูกเรือนในวันเสาร์ อย่าดูเบาหลีกหนี
ซบเซาเศร้าโศกี ตามคัมภีร์โบราณมา ฯ

อีกตำราหนึ่งท่านว่า

๑ ปลูกเรือนวันอาทิตย์ จะเกิดทุกข์และอุบาทว์

๒. ปลูกเรือนในวันจันทร์ ทำแล้ว ๒ เดือน จะได้ลาภคือผ้าผ่อนแพรพรรณ และทองของขาวเหลือง

๓ ปลูกเรือนวันอังคาร ทำแล้ว ๓ วัน จะเกิดความเจ็บไข้ และไฟจะไหม้เรือน

๔. ปลูกเรือนวันพุธ จะได้ลาภคือผ้าผ่อนอันดี

๕. ปลูกเรือนวันพฤหัสบดี จะมีความสุขสำราญ ทำแล้ว ๕ เดือน จะได้ลาภมาก

๖. ปลูกเรือนวันศุกร์ ความสุขและทุกข์มีเท่ากัน ทำแล้ว ๓ เดือน จะได้ลาภหน่อยหนึ่ง

๗. ปลูกเรือนวันเสาร์ จะเกิดโรคาพยาธิ เลือดจะตก หนองจะออก ทำแล้ว ๕ เดือน จะเจ็บไข้ได้ยาก ฯ

ทิศผีหลวง

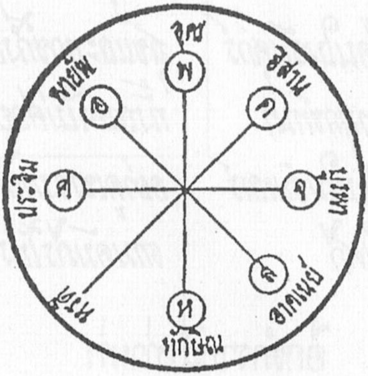

พายัพอาทิตย์ จันทร์สถิตบูรพา

อีสานภุมมา พุธคลาอุดร

ทักษิณวันครู ศุกร์อยู่ประจิมจร

เสาร์อาคเนย์นอน คือทิศผีหลวง

อย่าได้คลาไคล ไปตามทิศปวง

จักถูกทักท้วง หรือพินาศแล

เรื่อง
ทิศผีหลวง
ของ...

ส.เปลี่ยนศรี

ทิศผีหลวงคือ ทิศที่ถูกทักท้วง เป็นทิศที่จะนำความพินาศทั้งปวง หรือทิศที่ห้ามกระทำกิจอะไรทั้งปวง จะไปสอบ ไปสมัครงาน จะไปกู้เงิน จะไปตกลงขอลูกสาวเขา หรือจะไปผลัดผ่อนหนี้สิน ตลอดถึงผู้ที่จะไปเล่นการพนันต่างๆ เหล่านี้ จะไม่ได้รับความสำเร็จ เกิดความเสียหายแก่กิจการของตนทั้งสิ้น

ข้อสำคัญอยู่ที่ผู้ที่จะออกเดินทางจากบ้านหรือจากที่พักหรือจากสำนักงานก็แล้วแต่ เมื่อเริ่มออกเดินทางอย่าได้หันหน้าไปตามทิศที่มีผีหลวงสถิตในวันนั้น ผีหลวงนั้นจะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนไปประจำในทิศต่างๆ ตามวันในสัปดาห์ ซึ่งมีสัปดาห์ละ ๗ วันคือ

๑. วันอาทิตย์ สถิต ทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ)
๒. วันจันทร์ สถิต ทิศบูรพา (ตะวันออก)
๓. วันอังคาร สถิต ทิศอีสาน (ตะวันออกเฉียงเหนือ)
๔. วันพุธ สถิต ทิศอุดร (ทิศเหนือ)
๕. วันพฤหัสบดี สถิต ทิศทักษิณ (ทิศใต้)
๖. วันศุกร์ สถิต ทิศประจิม (ตะวันตก)
๗. วันเสาร์ สถิต ทิศอาคเนย์ (ตะวันออกเฉียงใต้)

สำหรับทิศที่ ๘ คือ ทิศหรดี (ตะวันตกเฉียงใต้) ไม่มีผีหลวงไปสถิตอยู่

ฉะนั้น การปลูกศาลพระภูมิ ศาลเจ้าที่ ถ้ามีที่สร้างแล้วหันหน้าไปทางทิศหรดี จะทำให้เจ้าของบ้าน เจ้าของที่พัก เจ้าของสำนักงานมีโชค มีลาภ มีความสำเร็จ มีความปลอดภัย ไม่มีอันตรายใดๆ มาแผ้วพาล และรบกวนด้วยประการทั้งปวง

สำหรับท่านที่จะออกจากบ้านไปทำงานหรือไปกิจธุระอันใดก็ตาม ขอให้ดูตารางทิศผีหลวงนี้และจดจำให้ได้จะเป็นการดีมาก เพื่อที่จะได้ไม่หลงไปตามทิศผีหลวงที่กล่าวมาข้างต้นนี้ เช่น จะออกไปทำธุรกิจในวันอาทิตย์ เมื่อท่านจะออกจากบ้านให้หันไปทางทิศอื่นเสียก่อน อย่าหันหน้าไปทางทิศผีหลวงประจำวันคือ ทิศพายัพ (ตะวันตกเฉียงเหนือ) แต่ถ้าหนทางที่จะไปจำเป็นต้องไปทางทิศนั้น มีเคล็ดลับที่แก้ไขกันได้คือ ให้เดินทางออกจากบ้านไปทางทิศอื่นเสียก่อน ๗ ก้าว แล้วจึงหันไปทางทิศพายัพ ซึ่งเป็นทางเดียวก็ถือว่า เราได้มุ่งหน้าไปทางทิศระยะแรก ๗ ก้าวนั้นแล้ว

หากท่านออกเดินทางจากบ้านไปโดนทิศผีหลวงเข้าแล้ว ความสำเร็จ ความสมหวังใดๆ จะไม่บังเกิดแก่ท่านผู้นั้นอย่างแน่นอน บางโอกาสอาจจะนำภัยติดตัวกลับมาบ้านอีกก็ได้ โบราณเชื่อกันมาอย่างนี้

หากท่านจำทิศผีหลวงไม่ได้ เมื่อออกจากบ้านก็ขอให้ท่านหันหน้าออกไปทางทิศหรดี (ตะวันตกเฉียงใต้) เพราะทิศนี้ไม่มีผีหลวงตลอดกาล

นักพนันขันต่อ นักกีฬา ภาษี กีฬาบัตรทุกชนิด เมื่อจะออกจากบ้านไปแข่งขันหรือเล่นการพนัน ถ้าหันหน้าไปทางทิศผีหลวง ผลที่ได้ลัพธ์คือ ฉิบหายวายวอดทุกรายไป เช่น วันจันทร์ หันหน้าไปทางทิศบูรพา (ตะวันออก) มีล้านก็หมดล้าน มีแสนก็หมดแสน

ข้าพเจ้าจึงขออธิบายย่อๆ ไว้เพียงนี้ และขอท่าน อย่าได้คลาไคลไปตามทิศปวง จักถูกทักท้วง หรือพินาศ แลฯ

ตำรายาสมุนไพรไทย

หมอสละ เคือเถาว์

เจ้าของยาตราโพธิ์ อินทรี โอสถ สร้าง แจกเป็นวิทยาทาน ปรารถนามรรค ผล นิพพาน ถ้าบุญยังไม่ถึงซึ่งพระนิพพาน ขอไปสู่สุคติขอให้มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิพาน ธนะสาน สมบัติศีล สมาธิ ปัญญา มรรคผลนิพพาน ขอให้ ปราศจาก ทุกข์โศกโรคภัย นานาประการ ทุกชาติ ไป คำว่าไม่มี ขออย่าได้มีแด่ข้าพเจ้า จน ตราบเท่าเข้าถึงซึ่งพระนิพพานเทอญ

มนุษย์ ที่อาศัยอยู่ใน โลกชมภู

ต้องอาศัย อ 9 อยู่

อ 1 อาคารที่อยู่อาศัย

อ 2 อาหารสำหรับเลี้ยงร่างกาย

อ 3 อาภรณ์ ผ้าผ่อนสำหรับนุ่งห่ม

อ 4 อย. ยารักษาโรค

อ 5 อารักขามีกฏหมายคุ้มครอง

อ 6 ออกกำลังกาย ให้ร่างกายแข็งแรง

อ 7 เอนกายนอนพักผ่อน

อ 8 อากาศ ดี

อ 9 อารมณ์ ดี สดชื่น

1 สวดมนต์ ก่อนนอนทำสมาธิ ถือศีล 5 แผ่เมตตา

ทำให้เพื่อนบ้าน ชาวประชาเทวดารัก ใคร่

2 ใฝ่ใจ ในคุณธรรม ไม่เห็นแก่ตัว

3 ไม่กลัว ความจน

4 ไม่กลัวคน นินทา

5 ไม่กลัวเป็นเทวดา ตกสวรรค์ ไม่กินบ้านกินเมือง

6 รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

7 เข้าวัดเป็นประจำ

8 วัดกาย วัด ใจ ให้อยู่ ในสัมมาทิฏฐิ

9 จิต เป็นกุศล ส่งผล ให้เข้าสู่ ในสถานพระนิพพานเทอญ

พิธีสวดมนต์และแผ่เมตตา อานิสงส์มหาศาลแด่ตัวท่านเองและครอบครัวของท่าน ชีวิตท่านจะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ชีวิตท่านไม่ตกต่ำ ทำมาหากินเจริญ สวดก่อนนอนทุกคืนจนกว่าจะหลับไป

คำนมัสการ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต
สัมมา สัมพุทธัสสะ
(สวด ๓ จบ)

สรณคมน์

พุทธัง สะระนัง คัจฉามิ
ธัมมัง สะระนัง คัจฉามิ
สังฆัง สะระนัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ พุทธัง สะระนัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ ธัมมัง สะระนัง คัจฉามิ
ทุติยัมปิ สังฆัง สะระนัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ พุทธัง สะระนัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ ธัมมัง สะระนัง คัจฉามิ
ตะติยัมปิ สังฆัง สะระนัง คัจฉามิ

ห้อง ๑ พระพุทธคุณ

อิติปิ โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ วิชชา จะระณะสัมปัณโน สุคะโต โลกะวิทู อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภะคะวาติ

ห้อง ๒ พระธรรมคุณ

* สะวาขาโต ภะคะวะตา ธัมโม สันทิฏฐิโก อะกาลิโก เอหิปัสสิโก โอปะนะยิโก ปัจจัตตัง เวทิตัพโพวิญญูหีติ**

ห้อง ๓ พระสังฆคุณ

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ
อัฏฐะปุริสะปุคคะลา
เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
อาหุเนยโย ปาหุเนยโย ทักขิเณยโย
อัญชะลี* กะระณีโย
อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ

สวดจบ ๓ ห้องแล้ว ให้สวดห้อง ๑ มากกว่า อายุ ๑ จบ เช่น อายุ ๓๐ ให้สวด ๓๑ จบ แล้วแผ่เมตตา จนกว่าจะหลับไปเลย

วิธีการแผ่เมตตา

- คำภาวนาแบบย่อ คือ จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด
- คำภาวนาแบบเต็ม คือ ขอให้เรา ขอให้สรรพสัตว์ทั้งหลายขอให้ศัตรูทั้งหลาย จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด จงเป็นผู้ไม่มีเวร ไม่มีศัตรูไม่มีความวิตกกังวล ไม่มีความเศร้าโศกพยาบาท ไม่มีความทุกข์กายทุกข์ใจ จงมีความสุขรักษาตนอยู่เถิด ยิ้มไว้ไม่ทุกข์ สนุกดีเดินทางก็ภาวนา ภาวนาให้ขึ้นใจทั้งวัน ขับรถก็ภาวนา นอนภาวนาจนกว่าจะหลับไปเลย

3 เดือน 1 ปี ท่านและครอบครัวของท่าน จะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

น้ำร้อน ยาพิษ ศรัตราวุธ
ทำอันตรายไม่ได้เลย

บุญนิธิหมอโพธิ์อินทรีโอสถ สร้างแจกเป็นวิทยาทาน ปรารถนามรรคผลนิพพาน ถ้าบุญยังไม่ถึงพระนิพพาน ขอไปสู่สุคติ คำว่าไม่มี ขออย่าได้มีแด่ข้าพเจ้าจนตราบเข้าสู่พระนิพพาน เทอญ

หมอโพธิ์อินทรีโอสถ โทร. 0-2426-2747, 0-2870-3422

รายนามผู้บริจาค

พิมพ์ถวายเป็นพระราชกุศลแด่
องค์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ดังคำพระราชปณิธาน ด้วยน้ำพระทัยของพระองค์

อันตัวพ่อ	ชื่อว่า	พระยาตาก
ทนทุกข์ยาก	กู้ชาติ	พระศาสนา
ถวายแผ่นดิน	ให้เป็น	พุทธบูชา
แด่พระศาสนา	สมณะ	พุทธโคดม
ให้ยืนยง	คงถ้วน	ห้าพันปี
สมณะพราหมณ์ชี	ปฏิบัติ	ให้พอสม
เจริญสมถะ	วิปัสสนา	พ่อชื่นชม
ถวายบังคม	รอยบาท	พระศาสดา
คิดถึงพ่อ	พ่ออยู่	คู่กับเจ้า
ชาติของเรา	คงอยู่	คู่พระศาสนา
พุทธศาสนา	อยู่ยง	คู่องค์กษัตรา
พระศาสดา	ฝากไว้	ให้คู่กัน

(จารึกในศาลพระเจ้าตากสินมหาราช วัดอรุณราชวราราม ราชวรมหาวิหาร)

จัดพิมพ์โดย โพธิ์ อินทรีย์ โอสถ

พิมพ์ที่ วี.เจ. พริ้นติ้ง

172 ถ.ราษฎร์พัฒนา แขวงบางปะกอก เขตราษฎร์บูรณะ กทม. 10140

โทร. 02-872-2090-1 แฟกซ์. 02-872-2092 E-mail:vj.printing@yahoo.com